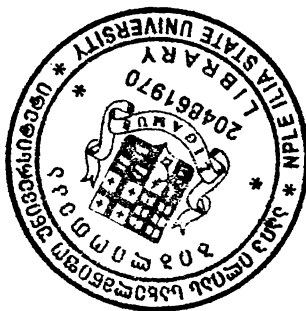

უილიამ შექსპირი 822.
7564

ტრაგედია

წიგნი
II

გეოგრაფიკული

საქართველოს გეოგრაფია

ინგლისურიდან გადმოღებული
ივ. შაჩაბლისა და ილ. ჭავჭავაძის მიერ

ლირი, მეფე ბრიტანიისა.

მეფე საფრანგეთისა.

მთავარი ბურგუნდიისა

მთავარი კორნვალისა.

მთავარი ალბანიისა.

გრაფი კენტი.

გრაფი გლოსტერი.

ედგარი, გლოსტერის შვილი.

ედმუნდი, გლოსტერის ბუში.

კურან, ჯარისკაცი.

ბერიკაცი, გლოსტერის მამულზედ მდგომი ხიზანი.

ეჭიმი.

ხუმარა.

ოსვალდი, გონერილას მსახურთ უფროსი.

ასისტავი, ედმუნდის ზელქვეითი.

აზნაური, კორდელის თანამხლებელი.

კარის გზირი.

გონერილა,

რეგანა,

კორდელია.

} ლირის ასულნი.

რაინდნი, ლირის თანამხლებელნი, ასისტავნი,

შიკრიკები, მხედარნი და მეფის ამალა.

ასპარეზი მოქმედებათა არის ბრიტანიაში

მ ო ქ მ ე ლ ე ბ ა ჰ ი რ ვ ე ლ ი

ს უ რ ა თ ი I

მდიდრულად მორთული ოთახი მეფე ლიონის სასახლეში.

შემოდინ კენტი, გლოსტერი და ედმუნდი.

კ ე ნ ტ ი

მე მეგონა, რომ მეფეს ალბანიის მთავარი უფრო მეტად უყვარს, ვიდრე კორნვალი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ყველას ეგრე გვეგონა. მაგრამ ეხლა, როცა მათ გაუნაწილა სამეფო, გამოჩნდა, რომ ერთი მეორეზედ მეტად არ მიაჩნია: მათს შორის სამეფო ისეთის სისწორით არის გაყოფილი, რომ კაცი ერთს წილს მეორეს ვერ დაამჯობინებს.

კ ე ნ ტ ი

ეს ყმაწვილი კაცი თქვენი შვილი ხომ არ გახლავთ?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ღიად, ბატონო, იგი ჩემის შრომითა და ღვაწლით გაჩენილია. მაგის ჩემს შვილად ხსენებაზედ ისე ხშირად წამოეწითლებულვარ, რომ ეხლა სიწითლეც აღარ მეკიდება.

კ ე ნ ტ ი

მე, ბატონო, თქვენი საუბარი არ მესმის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ამ ყმაწვილკაცის დედას კი ძალიან კარგად ესმოდა... და

დაუსხვილდა წელი კიდევ ისე, რომ ჩვეულებრივი სარტყელი აღარა ჰსწვდებოდა. ბოლოს ასეთი საქმეც დაემართა, რომ ჯერ ქმარი საწოლში არა ჰყოლოდა და შვილს კი აკვანში რწევა დაუწყო. ეხლა ნომ მიმიხვდით, რა ცოდვაცა მდევს?

კ ე ნ ტ ი

თუ ცოდვას ამისთანა მშვენიერი ნაყოფი მოსდევს, მაშ კაცთა უცოდველობა აღარ უნდა იყოს სანატრელი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე, ჩემო ბატონო, კანონიერი შვილიცა მყავს, ამაზედ ცოტა უფროსია, მაგრამ ორივე ერთნაირად მიყვარს. მართალია, ამ თავლაფიანმა მაშინ გამოჰყო ქვეყანაზედ ურცხვად თავი, როცა არავინ ეპატიებოდა, მაგრამ მაინც და მაინც უნდა ვჰსთქვა, რომ ამისი დედა მშვენიერი რამ იყო... მაგის ჩასახვაში მე ბევრი სიამოვნება მიმიღია. ცოდვაც არის, რომ ეგ ცოდვის შვილობით დავიწუნო. — ედმუნდ! შენ ამ კეთილშობილს პირს არ იცნობ?

ე დ მ უ ნ დ ი

არა, ბატონო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

გრადი კენტი ბრძანდება. დაიხსომე, რომ ეგ ჩემი უკეთესი მეგობარია.

ე დ მ უ ნ დ ი

მიგულებთ მე, თქვენო ბრწყინვალეზავ, ყოველთვის მზად თქვენის სამსახურისათვის.

კ ე ნ ტ ი

მე ყოველთვის შეყვარებით და ვეცდები უკედ გაგიცნოთ.

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც ვეცდები, რომ თქვენი სიყვარულის ღირსი გავხდე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ ცხრა წელიწადი იყო სამზღვართ გარედ და ეხლაც იქით აპირობს წასვლას. — აგერ ჩვენი ხელმწიფეც მობრძანდება.

(საყვირის ხმა ისმის. შემოდინა ლ ი რ ი, კ ო რ ნ ვ ა ლ ი, ა ლ ბ ა ნ ი, გ ო ნ ე რ ი ლ ა, რ ე გ ა ნ ა, კ ო რ დ ე ლ ი ა და მ ე ფ ე ის ა მ ა ლ ა).

ლ ი რ ი

იახელ, გლოსტერ, ფრანგთა მეფეს და ბურგუნდთ მთავარს, ჰსთხოვე მობრძანდენ!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აღვასრულებ ბრძანებას თქვენსას!
(გადის).

ლ ი რ ი

ვიდრემდე მოვლენ, ჩვენს დაფარულს განზრახვას ვიტყვი. მომართვით მე აქ სამეფოსი ჩვენისა რუკა. — ისმინეთ ჩემი: მე სამეფოს სამ ნაწილად ვყოფ, რათა ყოველი მასზედ ზრუნვა, ფიქრი, ნაღველი სიბერის ჟამსა ჩვენსა თავსა ჩვენ მოვაშოროთ და კისრად დავსდვათ უფრო ჭაბუქს ძალსა და ღონეს. ჩვენ კი მოხუცნი, ტვირთახსნილი, ნელ-ნელა გოგვით ვივლით, ვიდრემდე ქვეყნის ჟამთცვლა სიკვდილს შეგვყრიდეს. შენ, საყვარელო შვილო კორნვალ და შენც ალბანი, არა კორნვალზედ ნაკლებ ჩვენგან შეთვისებულო! გიცხადებთ მე დღეს უცვალებელს ჩემს მტკიცე ნებას მასზედ, რაზომსა მზითევსაცა მე ჩემთ ქალთ ვაძლევე, რომ მით მოგისპოთ მომავალში უშულის მიზეზნი. საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი, ჩვენის უმცროსის ქალის თხოვად ჩვენად მოსულნი, დიდნი რაყიფნი ურთიერთის და მოცილენი ჩვენს სასახლეში ბედს უცდიან დიდი ხანია, — დღეს მიიღებენ იგინცა ჩვენგანა პასუხს. ასულნო ჩემნო! იცოდეთ, რომ დღეს ავიხადეთ სუფევა ჩვენი, გამგებლობა, ჩვენი უფლება, — და აწ მითხარით, — რომელს თქვენგანს მეტად ვუყვარვართ,

რომ სიყვარულის კვალობაზედ მეც განვიწილოთ
დიდება ჩვენი და მოგიწყოთ ზომა-ზომაზედ.
შენ, გონერია, უფროსი ხარ და შენ დაიწყე.

გონერია

ბატონო ჩემო! მე მიყვარხართ ესდენ ძლიერად,
რომ კაცთა ენას არა ძალუძს გამოთქმა მისი.
თქვენ ჩემთვის მეტ-ხარტ, ვიდრე თვალთა ჩემთა ნათელი,
ვიდრე სამყარო, ჟამი სივრცე, თავისუფლება.
თქვენ ჩემთვის მეტ-ხარტ ყოველს მასზედ, რაც კი კაცთათვის
ღირებულა, ძვირფასი და სანატრელია, —
და არა ნაკლებ ძვირფასი ხარტ იმ სიცოცხლეზედ,
რომელ სავსეა ნეტარებით, მშვენიერებით,
დიდებულებით, დიდებით და სიტკბოებითა!..
მე თქვენ მიყვარხართ, ჰე მალალო ხელმწიფევე ჩემო,
ისე რომ სხვა შეილს მამა თვისი არ ჰყვარებია!
მოზღვავებულა სიყვარული თქვენი ჩემს გულში
ესდენ, რომ ნიჭი მეტყველების უქმადა მრჩება
და ხმაც არ მომდევს აღმოქმენად სიტყვათა ჩემთა.

კორდელია

(თავის თავს ეუბნება)

მე რაღა მშთება? მხოლოდ ის, რომ უნდა მიყვარდეს
და ბაგეთ ჩემთა ვერ აღმოსთქვან ეს სიყვარული...

ლირი

ამა მიჯნიდამ აქამომდე სრულ მთა და ბარი,
თავისის წყლითა, ტყუთა, მინდვრით და საძოვრებით
გვიბოძებია, და შენ გხადით დღეს მათ მფლობელად.
იყოსმცა იგი კუთვნილ შენი და აღბანისა
საშვილიშვილოდ. — აწ რას იტყვის ჩვენი ძვირფასი
მეორე ქალი რეგანაი, კორნვალის ცოლი?
რიგი შენია.

რეგანა

მე იმავე ნაკვეთისა ვარ,
რისაც და ჩემი; ფასი დამსდეთ მისდა კვალადა.

მხოლოდ კი ვიტყვი გულწრფელადა, რომე ჩემს გულში
მისგან გამოთქმულს სიყვარულზედ უფრო მეტსა ვგრძნობ:
უთქვენოდ არ მრწამს სიხარულნი ამა სოფლისა,
არ მრწამს ყველა ის, რაც კი გრძნობას განატკბილებდეს
და ცხოვრებისა ჩემის სვესა მე ვხედავ მხოლოდ
თქვენს სიყვარულში, დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ!

კორდელია

(თავის თავს ეუბნება)

ვაი სიტყვით ღარიბს კორდელიას!.. მაგრამ რა ვაი!
მე ვარ მდიდარი გულწრფელითა სიყვარულითა,
რომელიც სიტყვით კმაზულს გრძნობას გარდემატების.

ლირი

შენა და შენთა მემკვიდრეთა ჩვენ გიწყალობებთ
მესამედს ჩვენის მშვენიერის სამეფოისას.
ეს მესამედიც სიდიდით თუ შემკულობითა
გონერლიის წილად-ხდომილს არ შთამოშთება.
ეხლა შენ, ჩემო სიხარულო, უმცროსო შვილო,
არა უმცროსო სხვათა შორის მამის გულშია,
შენ, რომლის წინაც ბურგუნდიის და საფრანგეთის
გვირგვინოსნები ტრფიალებით თავსა იხრიან,
აბა რას იტყვი ისეთს, რომე შენსა დებზედა
დღეს უკეთესი წილი ჩემგან დაიმსახურო?

კორდელია

მე? არარასა.

ლირი

არარასა?

კორდელია

დიაღ, არარას.

ლირი

არარაისგან არ იქმნების არარაიცა!..
ჰსთქვი რამე მეთქი!

კორდელია

ვამე ბედკრულს?!. რა ვსთქვა? არ ძალუძთ
ბაგეთა ჩემთა გული ჩემი ზე აღმობეჭდონ.
მე თქვენ მიყვარხართ ისე, როგორც მე ეგ ვალად მდევს,
მასზედ არც მეტად, ხელმწიფეო, და არცა ნაკლებ.

ლირი

რას ამბობ, რასა, კორდელიავ, კილო შეჰსცვალე,
თუ რომ არ გინდა ბედსა შენსა გამოესაღმო.

კორდელია

ჩემო ხელმწიფევ! ეს სიცოცხლე მე თქვენგანა მაქვს,
თქვენ გაგიზრდივართ, გყვარებივართ მამაშვილურად, —
და ვალსა ამას გიხდით ისე, როგორც რიგია,
პატივისცემით, სიყვარულით და მორჩილებით.
თუ ჩემს დებს მხოლოდ თქვენ უყვარხართ, როგორც ამბობენ,
რად თხოვდებოდნენ, რად ირთავდნენ იგინი ქმრებსა?
თუ გავთხოვდები, ქმარი ჩემი უეჭველია
თანა წარიღებს ნახევარსა ჩემსა თქვენდამი
გულისტკივილსა, სიყვარულსა, მოვალეობას.
მე რომ მართო თქვენ მყვარებოლით, მხოლოდ მართო თქვენ,
არ ოდეს ქმარსა ჩემს დებსავით არ შევირთავდი.

ლირი

მაშ რასაც ამბობ, სწორედ ამბობ, წრფელის გულითა?

კორდელია

სწორედ, ხელმწიფევ.

ლირი

ჰმ, ასე ნორჩი და ასე გულქეა!..

კორდელია

ასე ნორჩი და ასე გულწრფელ.

ლირი

მაშ ეგრე იყოს!

მზითვად გეყოს შენ ამას იქით ეგ გულწრფელობა.

ვფიცავ მე ღვთიურს მზის შარავანდთ სხივოსნობასა,
ვფიცავ წყვილიადასა და ჰეკათის საიდუმლოებს,
სიკვდილ-სიცოცხლის მომვლინებელს სფერათა ბრუნვას,
რომ ღღეის იქით აგვიყრია შენზედა გული.
განგდებულ იქმენ საუკუნოდ ჩემის გულიდგან!
ბარბაროზ სკვითი, ან თვისთ შვილთა ხორცის მჭამელი
იქმნეს ჩემ მიერ უფრო მეტად შეთვისტომებულ,
დაახლოებულ, შეწყნარებულ და შეყვარებულ,
ვიდრე შენ, ჩემო უწინდელო, ყოფილო შვილო!

კ ე ნ ტ ი

მეფეო ჩემო...

ლირი

ჩუმაღ, კენტო! სუ! ნუ ჩასდგები
ვეშაპისა და მის რისხვის შუა! — მე ეგ მიყვარდა
ყველაზედ მეტად, მსურდა ჩემნი ნაშთენნი ღღენი
მაგისა შვილის აკვანზედა მე დამელია.

(კორდელიას)

წარვედ, მომშორდი, თვალით ნუღარ დამენახებები!
საფლავისა ქვა ნეტა ისე გამიმსუბუქდეს,
როგორც ადვილად გულით ჩემით შენ განგარინე.
ვინა ხართ, მანდა? გიბრძანებთ თქვენ აწ მოიწვიოთ
საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი.
კორნვალ და ალბან, თქვენთა ცოლთა უხვსა მზითევსა
ეს წართმეული მესამედიც ზედ დაუმატეთ.
ამპარტავნობა, რომელიც მას გულწრფელობად სწამს,
ეყოსმცა მაგას მზითვად და მით იგი გათხოვდეს.
გარდმომიცია თქვენთვის ყველა უფლება ჩემი,
ყველა სიმართლე მეფეთანი, მეფეთ მთავრობა.
ხოლო ვიახლებთ ჩვენ ასს რაინდს, რომელთაც თქვენა
მე შემინახავთ თქვენის ხარჯით ღირსებისამებრ,
თვისა და თვის თავს საცხოვრებლად თვითოს გეწვევით.
მე ვიშთენ მხოლოდ მეფის სახელს, მეფის ღირსებას,
სხვა კი ყოველი: ქვეყნის მართვა, შემოსავალი

თქვენ მოგანიჭეთ, საყვარელნო სიძენო ჩემნო!
დასამტკიცებლად ყოველ ამის აჰა გვირგვინიც!..

(აძლევს გვირგვინსა).

კ ე ნ ტ ი

ჰოი მაღალო, დიდებულო, ჩემო ხელმწიფევი!
როგორც ხელმწიფეს მე ყოველთვის შენ თაყვანს გცემდი,
როგორც მამასა დაგზაროდი, თავს გვევლებოდი,
როგორც მფლობელსა გმორჩილებდი ვით ერთგული ყმა,
გისხენიებდი ჩემს ლოცვებში ვით ჩემს მეოხეს...

ლ ი რ ი

მოზიდულია მშვილდი, კენტო, უფროთხილდი ისარს!

კ ე ნ ტ ი

მსტყორცნე ისარი! სჯობს განაპოს მან მკერდი ჩემი,
ვიდრე მლიქვნობამ ღრღნა დაუწყოს ჩემს სინიდისსა,
კვადნიერდები, მაგრამ ეგე მე მომეტევოს
იქ, საცა მეფეს გზას უკვალავს უგუნურება.
ნეტა რას ჩადი, ბერო კაცო? ნუ თუ გგონია,
რომ იქ დადუმდეს ერთგულება, სადც მეფის ძალი
პირფერობამ და მლიქვნელობამ დაიმორჩილა?
როდესაც მეფეს აერევა მის გზა და კვალი,
ყმის ერთგულება მაშინ უნდა იქ ღაღადებდეს.
უარჰყავ შენი განაჩენი და დამჯდარის ჰკვით
ეგ უსამართლო გულსწრაფობა უკუირიდე.
მე ჩემს თავს დავსდებ სასიკვდილოდ, თუ ამ უმცროსს ქალს
სხვაზედა ნაკლებ შენ უყვარდე. მეფევი, მერწმუნე,
არ არის სრულად ის უგულო, ვისიც წყნარი ხმა
ვერ სძლებს აღმოსთქვას თავისის გულის შემსჭვალულება.

ლ ი რ ი

სუ! ხმა გაკმინდე, თუ გინდა, რომ სიცოცხლე შეგრჩეს!

კ ე ნ ტ ი

ჩემს სიცოცხლესა ჩალად ვხადი ოდეს შენს მტერთან

მე ვიბრძვი ხოლმე. არ მალონებს მე მის დაკარგვა,
როდესაც შენი სიკეთე მე წინ მიმიძღვება.

ლირი

გა, გამეცალე, მიმეფარე თვალთა ჩემთაგან!

კენტი

აღახვენ თვალნი!.. ლირო, ლირო, მიმოიხედენ
და თვალთაგანა ნუ იშორებ შენს ერთგულს ყმასა.

ლირი

აპოლონს ვფიცავ...

კენტი

მეცა ვფიცავ იმავ აპოლონს,
რომე ამაოდ იხსენიებ შენ ღმერთთა შენთა.

ლირი (ხმაღედ ხელს იწვდენს)

პოი, ორგულო!..

ალბანი და კორნვალი

ხელმწიფეო, გთხოვთ რომ დამშვიდდეთ.

კენტი

განმგმირე აწ მე! მოჰკალ, მოჰკალ, შენი მკურნალი
და საზაროსა სენსა შენსა მიმეცი საზრდოდ.
უკუფე-უქციე, რაც წაართვი შენს უმცროსს ქალსა,
თვარემ ვიდრემდე მე, კენტს, პირში სული მიდგია,
ვიტყვი ყოველთვის, რომ დღეს შენ ჰქმენ უსამართლობა.

ლირი

ისმინე ჩემი, განდგომილო და მოღალატე!
მეუფებისა სახელითა შენ, ყმას, ვიბრძანებ:
მისთვის, რომ სცდილობ აღთქმა ჩვენი დაგვარღვევინო;
მით გვაქმნევინო ის, რაც ჩვენთვის უკადრისია;
მისთვის, რომ გსურს შენ სამარცხვინო ამპარტავნობით
ჩვენის ნების და განჩინების შუა ჩამოსდგე,
მით შეურაცხყო ხარისხი და დიდება ჩვენი, —

შენ აწ გინიშნავს სათნოება სუფევის ჩემის
ხუთ დღეს პაემნად, რომ მომზადდე განსაცდელთათვის,
მეექვსე დღეს კი განერიხო ჩვენის ქვეყნიდგან.
თუ მეათე დღეს სახე შენი კვლავ აქ ვიხილეთ,
წამსვე რისხვამან ჩვენმან შენი სიცოცხლე მოსპოს.
გა!.. ვფიცავ ზევსსა, არ გადიდოქვას ეს სიტყვა ჩვენი!

კ ე ნ ტ ი

მშვიდობით მეფევ! დღეს გვაჩვენე, რომ შენსა ახლოს
თავისუფლება და სიმართლე ვერ ისადგურებს!

(კორდელიას)

მეფის ასულო, გულმართლობით აღმომეტყველო!
იყოსმცა ღმერთი ჩვენი მფარველ და მეოხ შენი!

(გონერილას და რევანას)

მსურს გრძელს საუბარს თქვენსას მოჰყვეს

სულგრძელებაცა

და ტკბილთა სიტყვათ ზედ ჩაერთვას სათნო საქმენი.

ბატონის შვილნო, გეტხოვებათ თქვენ ყველას კენტი, —
უცხო ქვეყნადაც ის დაშთების იმავე კენტად!

(გადის).

(შემოდინ გ ლ ო ს ტ ე რ ი, ხ ე ლ მ წ ი ფ ე სა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ა, მ თ ა ვ ა -
რ ი ბ უ რ გ უ ნ დ ი ი ს ა და ა მ ა ლ ა).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

საფრანგეთისა ხელმწიფე და ბურგუნდთ მთავარი
მობრძანდნენ თქვენთან, დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ.

ლ ი რ ი

ბურგუნდთ მთავარო! ჩემსა სიტყვას ჯერ თქვენ

მოგმართავთ.

თქვენ ეცილებით ფრანგთა მეფეს ჩემს უმცროსს ქალსა.
და აწ მიბრძანეთ, გასურსთ თუ არა თქვენ მისი შერთვა
და ან რაოდენს მზითევსაცა თქვენ ჩემგან ითხოვთ?

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

მაღალო მეფევ! მე არ ვითხოვ იმაზედ მეტსა,

რაც აღუთქვა თქვენს ქალს თქვენმა დიდებულებამ
და მასზედ ნაკლებ ბოძებასა არც თვით ინებებთ.

ლირი

კეთილშობილო, სვე მაღალო ბურგუნდო მთავარო!
ოდეს ასული ეგე იყო ჩვენთვის ძვირფასი,
ძვირფასადაცა მას ვხადოდი. წარვიდა ის ღროც...
ეხლა მის ფასი ჩვენ თვალთა წინ შემცირებულა.
აგერ თვით იგიც. თუ თქვენ იგი მოგეწონებათ
მარტო მისისა გარეგანის ჰაეროვნებით,
რომელსაც წყრომა ჩვენი ზედა დაემატების
და სხვა არარა, წაიყვანეთ, იგი თქვენია.

ბურგუნდო მთავარი

მე არ ვიცი რა გიბასუხოთ.

ლირი

ჩემო ხელმწიფევ!

თუ გსურსთ თქვენ ცოლად იგი ყოველ იმა ბიწითა,
რომელიცა მას ეგრე უხვად მინიჭებია,
იგი, რომელსაც არ ჰყავს ტოლი, არც მეგობარი,
იგი, რომელსაც მზითვად ვაძლევთ ჩვენს მძულვარებას
და რომელიცა წყევლით ჩვენგან განდევნილია, —
აგერ შეირთეთ, თუ არა და უარი-ჰყავით.

ბურგუნდო მთავარი

მომიტევეთ მე, ხელმწიფეო, მაგ წყრომის შემდეგ
არ შეიძლება ქალი თქვენი ცოლად ვითხოვო.

ლირი

მაშ უარჰყავით. ვფიცავ ძალთა, ჩემთა გამჩენელთ,
რომ ყოველივე მის სიმდიდრე ჩამოგითვალეთ.

(საფრანგეთის ხელმწიფეს)

თქვენ კი, მეფეო, ამას გეტყვით: მე არ მსუროდა,
რომ სიყვარული თქვენი იქა შთანერგილიყო,
სად მძულვარებამ ჩემმა ფესვი თვისი გაიდგა.

2. უ. შექსპირი, წ. II

არ ვიციანდომებ თქვენთვის ესეთს ქორწინებასა
და ამისთვის გთხოვთ, სიყვარული თქვენი მიჰმართოთ
უფრო ღირსეულს არსებასა, ვიდრე ამ ბედკარულს,
რომლისაც ცნობა თვით ბუნებას ეთაკილება.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

მაოცებს მე ეგ!.. იგი, ვინცა დღეს აქამომდე
იყო თქვენისა სიყვარულის პირველ საგანი,
საგანი თქვენის სიქადულის და სასოების,
ნუგეში თქვენის სიბერისა, თქვენი საუნჯე, —
ნუ თუ იქმოდა იმისთანას საზაროს რასმეს,
რომ ერთს წუთზედა შეეცვალა მას გული თქვენი
და მოწყალება მრისხანებად გარდაექცია?
ან ბრალი მისი უნდა იყოს ესდენ საშინელ,
ესდენ დამრღვევი ბუნებისა წესის და რიგის,
რომ ქალი თქვენი მისგან იქმნეს შემაზრზენებელ,
ან უწინდელი სიყვარული თქვენი მისადმი
ყოფილა მხოლოდ მარტო ერთი თვალთ-მაქციობა.
მაგრამ გონებას და გულს ჩემსას ვერ ურწმენია,
რომ თქვენს უმცროსს ქალს ბრალი დიდი რამ მოეხდინოს.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

დიდებულებას თქვენსას ერთს ვსთხოვ: თუმც ენა ჩემი
არ არს გაქლესილ და გაპოხილ პირფერობითა
და ვრჩევობ ჯერედ საქმე იყოს და მერე სიტყვა, —
მაგრამ მაინც გთხოვთ აღიაროთ, ჩემო ხელმწიფევე,
რომე მიზეზი თქვენის შრომის და გულის აყრის
არ არის არცა ბიწიერი ქცევა რამ ჩემი,
არცა კაცის კვლა, ავსულობა, ნამუს-დამხობა,
არც ქალწულების ჩემის რითმე შეურაცხყოფა
და არცა სხვა სამარცხვინო რამ საქციელი, —
არა, არც ერთი საზიზღარი უწმინდურება
ვერ გაბედავს ჩემს ყოფაქცევას მოაცხოს რამე.
თუმც რაც მაკლია, მე იმით ვარ მხოლოდ მდიდარი,
მაგრამ ეგ ნაკლი მე გამიხდა წყრომის მიზეზად:
მე არ მაქვს თვალნი მათხოვარნი და ენა მლიქვნი

და არ ქონვა ეგ მე მახარებს და მასულმდგმარებს,
თუმც მაგ არ ქონვამ მამის გული დამაქარგენა.

ლირი

თუ არ მაამებ, ის ჰსჯობდა, რომ არ შობილიყავ.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

მისთვის უწყრებით? ეგ ხომ მხოლოდ კრძალულებაა,
რომელიც ხშირად კაცს წადილსა ვერ ათქმევინებს.
ბურგუნდთ მთავარო, თქვენ რას ეტყვით პასუხად ამ ქალს?
ის სიყვარული სიყვარულად არ იხსენება,
როს ანგარება, ანგარიში მას ზედ დაერთვის;
თუ სიყვარულში სიყვარულზედ მეტს რასმეს გავრევთ,
მაშინ დაბლდება სიყვარული და უკუდგება.
გსურთ იგი თუ არ? თვის მზითვეი ეგ თვითონ არის.

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

გვირგვინოსანო, დიდებულო ხელმწიფევე ლირო!
რაც აღუთქვით თქვენ, თუ კვლავ მისცემთ ასულსა
მე ვირთავ მას და აღვიარებ ბურგუნდთ დედოფლად. თქვენსა,

ლირი

არა რას მივცემ! ფიცი მითქვამს და არ გავსტეხავ.

ბ უ რ გ უ ნ დ თ მ თ ა ვ ა რ ი

მე დიდად ვწუხვარ, რომ მამასთან საქმროც დაჰკარგეთ.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ნადლობელი ვარ! ნუ სწუხდებით, ბურგუნდთ მთავარო.
მას, ვისაც გულში ჰქონდა მხოლოდ მზითვისა შოვნა.
თვით კორდელიაც თავის ღღეში ქმრად არ ინდომებს.

ს ა ფ რ ა ნ გ ე თ ი ს ხ ე ლ მ წ ი ფ ე

სიტუროფით სავსევე, კორდელიავ, რა კარგი რამ ხარ!
შენ ხარ მდიდარი თვითონ ემაგ სიღარიბითა.
განგდევნეს შენა და უარგყვეს, — მე აღვირჩიე,

შეგიძულეს შენ, და უფრორეს მე შეგიყვარე.
შენა და შენმა სათნოებამ შემიპყრა მე დღეს, —
და შენ, სხვათაგან უარყოფილს, მე ცოლად გხადი.
ოჰ, ღმერთნო ჩემნო! საოცარ და საკვირველია,
რომე რაც მეტად იგი ამათ აითვალწუნეს,
მით უფრო მეტი სიყვარული ჩემს გულს ეგზნების.
მეფევ, უმზითვო ქალი შენი ბედმა მარგუნა,
იყოსმცა იგი დღეს მფლობელად და მბრძანებელად
ჩემი და ჩემის მშვენიერის საფრანგეთისა.
მრავალწყლიანმა ბურგუნდიამ და მის მთავართა
ესე ობოლი მარგალიტი ვეღარ იყიდონ,
ეს, რომელიცა უფასოა და ვერ აფასებთ.
თუმცა სასტიკად, უღმობელად შენ აქ მოგეპყრენ,
მინც მათ ყველას, კორდელიავ, გამოეთხოვე,
დასტოვე ყველა, რომ უკეთესს ბედსა შეგყარო.

ლირი

მაშ ეგ შენ მიგყავს, ხელმწიფეო საფრანგეთისავ?
ძალიან კარგი, წაიყვანე, იყოს ეგ შენი!
ჩვენ კი მას შვილად დღეის იქით აღარა ვხადით
და მაგის სახეს აღარას დროს არ ვინახულებთ.
წარვედით ჩემგან უმოწყალოდ, უსიყვარულოდ
და დაულოცველ! — წამობრძანდით, ბურგუნდთ მთავარო.

(საყვირის ხმა. გადიან ლირი, ბურგუნდთ მთავარი,
კორნვალი, ალბანი, გლოსტერი და ამალა).

საფრანგეთის ხელმწიფე
გამოეთხოვე, კორდელიავ, შენსა დებსაცა.

კორდელია

თვალცრემლიანი კორდელია გეთხოვებათ თქვენ,
მამისა ჩემის საუნჯენო! ვიცი რაცა ხართ,
მაგრამ ვით დასა გამხილება თქვენი მე მიმძიმს.
გემუდარებით მამაჩვენსა თქვენ უპატრონოთ.
მსურს არ გამტყუნდეს სიტყვა თქვენი სიყვარულისა
და რაც სიტყვით სთქვით, იგი საქმით თქვენ აღასრულოთ.

ვაი, რომ მე არ დამაშთინა მამამ თავისთან, —
მასთან მე ჭირსა ვირჩევნიდი, ვიდრე სხვაგან ლხინს.
მშვიდობით დანო.

გონერილა

შენ თავს მიეც ეგ დარიგება.

რეგანა

ის ჰსჯობს ეცადო, რომ აამო შენ შენსა ქმარსა,
რომელსაც ეგრე სამადლოდა დღეს თან მიჰყევხარ.
შენ მორჩილება არა გქონდა და ჩამოგერთვა
იგი ყოველი, რისაც ღირსი შენ არ იყავი.

კორდელია

რა ორპირობაც, ცბიერობაც აქ თავს იმაღლავს,
ღრო გამოაჩენს; ბოროტება არ დადუმდება,
და თვით სირცხვილი ფარდას ახდის მზაკვარებასა.
მშვიდობით დანო! მსურს მე თქვენთვის ბედნიერება!

საფრანგეთის ხელმწიფე

ეხლა კი, ჩემო კორდელიავ, დროა წავიდეთ.

(გაღიან საფრანგეთის ხელმწიფე და კორდელია).

გონერილა

მე მსურს, ჩემო დაო, მოგელაპარაკო ისეთს საქმეზედ,
რომელიც ორივეს დიდად შეგვეხება. ვგონებ, მამაჩვენი ამა-
ლამ აქედან მიდის.

რეგანა

მართალია. ჯერ შენთან მოდის და მეორე თვეს კი მე მე-
წვევა.

გონერილა

ხედავ ამ სიბერეში რა დაუდგრომელი ხასიათი დაიჭირა?
ჩვენი უმცროსი და ხომ ჩვენზედ მომეტებულად უყვარდა,
მაგრამ ნახე რა ცუდ-უბრალოზედ შემოსწყრა და აითვალწუ-
ნა? ეს ყურადღების ღირსია.

რეგახა

მაგ გვარი სენი სიბერეში აუცილებელია. ეგეც რომ არ იყოს, სწორე გითხრა მამაჩვენს თავისი თავი მის დღეში რიგიანად არა ჰსჭერია.

გონერილა

ჯერ როცა უფრო უკეთესი დრო ჰქონდა, მაშინაც კი თავს ვერ იმაგრებდა და ეხლა, როცა წელთა სიმრავლემ განუმტკიცა მას ავზნეობა, არამც თუ ბევრი მოთმინება დაგვჭირდება, არამედ ბევრს ტანჯვასაც მოგვაყენებს ის მოუსვენარი გულის აფეთქება, რომელიც მოსდევს ხოლმე უძლურს, დაღვრემილს და ზაფრა მორეულს მოხუცებულებას.

რეგანა

მაგის ჭირვეულობისაგან რატომ ჩვენ კი არ უნდა მოველოდეთ კენტის გაგდების მზგავსს რასმეს.

გონერილა

ან კიდევ იმას, რაც ყოფა დააწია დღეს საფრანგეთის ხელმწიფეს გამოთხოვების დროს. ჩვენ, ჩემო დაო, ერთს პირზედ უნდა ვიდგეთ, თვარემ თუ მაგ სიანჩხლესთან ძალაც შერჩება, რა ხელსაყრელი იქნება ჩვენთვის ის, რაც დღეს მოგვცა?

რეგანა

მაგაზედ მერეც ვიფიქრებთ.

გონერილა

ჰსჯობს, ვიდრე არ დაგვიანებულა, მოვაგვაროთ რამე.

(გადიან).

ოთახი გრაფი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდის ე დ მ უ ნ დ ი, ხელში ბარათი უჭირავს).

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ, ბუნებაო, მე ჩემს ღმერთად მიწამებიხარ,
 მე გმონებ მხოლოდ კანონს შენსას და თაყვანსა ვცემ.
 რად მოუხრი თავს უსამართლოს კაცთ-ჩვეულებას
 და კაცთ კანონის ცთომილებას მუხლს რად მოუდრეკ?
 ნუ თუ მად, რომე თორმეტის თუ თოთხმეტის თვითა
 ჩემს ძმაზედ გვიან დავიბადე? უკანონო?!
 რითა ვარ აბა უკანონო? რა მაკლია მე?
 ჭკვის სითამამე, ძალღონე, თუ ჰაეროვნება?
 ყოველ ამითი მდიდარი და შემეკული მე ვარ
 ისე, ვით შვენის პათიოსნის დედისგან შობილს.
 მაშ რაღად გვძრახვენ და გვარქმევენ ურცხვთა სახელთა?
 უკანონო! ღლაპო! ბუშო! ნაბიჭვარო!
 რაში შემფერის მე ამგვარი სახელთწოდება,
 მე, ვინც ჩამსახა უტკბოესმა ვნებათ ღელვამა
 და საიდუმლო ტრფიალებამ შთამბერა სული,
 მე, რომლისთვისაც თვით ბუნებას კრძალვით წარსტაცეს
 სულისა ღონე და სიტურფე თვალ-ტანადობის?
 ესრედ ნაყოფის გამოღება ნუ თუ არ სჯობდეს
 ჩვეულებრივის გაცვეთილის გრძნობით გაჩენას,
 რომელიც კანონთ ნებადართვით, თვლემით, მთქნარებით
 ბადავს ამ ქვეყნად ამდენ ტუტუცთ და სულელთ გროვას?
 მაშ კარგი, ედგარ, კაცთ კანონით კანონიერო,
 იმედია, რომ მე ბუშს დამრჩეს ქონება შენი.
 ორნივ ერთ რიგად მივაჩნივართ მამასა ჩვენსა
 მე უკანონო და შენ შვილი კანონიერი.
 კანონიერი!... ვიშ რა სიტყვა მოუგონიათ!...
 ჰო, კარგი ჩემო ბედნიერო კანონიერო,
 თუ ამ წერილმა არ მიმტყუნა და გაიმარჯვა,
 თუ მოგონილი მანქანება არ გამიცუდდა,

მაშინ ამ ბუშის უკანონოს ედმუნდის ხვედრი
კანონიერის ედგარის ხვედრს გადააჭარბებს,
მაშინ გავკეთდე, ავმალდე და გავბედნიერდე!
ოჰ, ღმერთო ჩემო, შეგვეწიეთ უკანონოებს.

(შემოდის გ ლ ო ს ტ ე რ ი).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

კენტი განდევნეს!.. ფრანგთა მეფე გულნაკლ წავიდა!..
ხელმწიფე ჩვენიც წუხელისვე გზად განემგზავრა!..
თვისი უფლება სხვას გადასცა... სხვის კერძად დარჩა...
ყოველი ესე უცნაურად, უცბად არ მოხდა?!

ოჰ ედმუნდ, აქა ხარ, ახალი ამბავი რა იცი?

ე დ მ უ ნ დ ი (ვითომც ბარათსა მალავს)

მე ახალი ამბავი არა ვიცი რა, თქვენო ბრწყინვალეებავ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რატო აგრე ძალიანა ცდილობ მაგ წერილის დამალვას?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ბატონო ჩემო, ახალი ამბავი არა ვიცი რა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ რა წერილსა კითხულობდი?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე? არაფერსა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

როგორ არაფერსა? მაშ ეგრე სწრაფად რად უკარ თავი
ჯიბეში, თუ არაფერსა? არაფერს დამალვა არა სჭირია. აქ მა-
ჩვენე, მოიტა. თუ მართლა არაფერია, სათვალეებიც აღარ და-
მჭირდება.

ე დ მ უ ნ დ ი

მომიტვეთ, ბატონო ჩემო, ეს წერილი ჩემის ძმისგან არის
და თუმცა ჯერ ბოლომდინ არ გადამიკითხავს, მაგრამ რის წა-

კითხვაც მოვასწარ, იქიდან ვსცან, რომ იგი თქვენი წასაკითხი არ არის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოწყალეო ხელმწიფევ, აქ მომეც-მეთქი.

ე დ მ უ ნ დ ი

მოგართვათ თუ არ მოგართვათ, ორივე თქვენთვის ერთნაირად საწყენი იქნება. რაოდენადაც მე ეგ წერილი წავიკითხე, ვსცან, რომ რაც მასში სწერია, არაფრად მოსაწონი გახლავთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაჩვენე, მაჩვენე-მეთქი ეგ წერილი.

ე დ მ უ ნ დ ი

ჩემის ძმის გასამართლებლად ეს კი უნდა მოგახსენოთ, რომ, ვგონებ, ეს წერილი იმას ჩემის ერთგულების გამო-საცდელად მოუგონია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი (კითხულობს წერილს)

„ამ გვარი მორჩილება და ერთგულება მოხუცებულობისადმი ჩვენს უკეთეს ცხოვრების დროს გვიმწარებს. მაგ მორჩილების და კრძალულების გამო ხელიდამ გვეცლება ქონება და მხოლოდ სიბერის დროს მოგვეცემა, ესე იგი, მაშინ, როდესაც ცხოვრებით დატკბობა აღარ შეგვეძლება. მე ესლა მიეხვდი, რომ სულელობა და უხეირობა ყოფილა, კაცმა თავი შეივიწროოს და ექვემდებაროს გამოჩერჩეტებულს სიბერის მძლავრობასა, რომელიცა მეფობს არა თვისის ძლიერებითა, არამედ კაცთა ჩვეულების ძალითა. მოდი ჩემთან, რომ ამ საგანზედ უფრო დაწვრილებით მოგელაპარაკო. თუ მამა ჩვენი ისეთის ძილით დაიძინებს, რომ აღარ გაიღვიძოს, ვიდრე მე არ გავაღვიძებდე, მაშინ შენც სამუდამოდ გერგება ნახევარი მისის შემოსავლისა და იქნები საყვარელ ძმად შენის ძმის ედგარისა“. რაო?! არ გაიღვიძოს, ვიდრე მე არ გავაღვიძებდეო? შენ ნახევარი გერგებო? ედგარ, ჩემო სისხლო და ხორცო, ნუ თუ ეს შენმა ხელმა დასწერა? ნუ თუ ეს ფიქრები

შენმა ტვინმა და გულმა გამოზარდა? როდის მოგივიდა ეს წერილი? ვინ მოგიტანა?

ე დ მ უ ნ დ ი

ეს, ბატონო, არავის მოუტანია, აქ სხვა ხერხი უხმარიათ. ეს ჩემის ოთახის ფანჯარაზედ დაეგლოთ და იქ ვიპოვე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მერე შენ იცი, რომ ეს სწორედ შენის ძმის ხელია?

ე დ მ უ ნ დ ი

ამ წიგნში რომ კარგი რამ ეწეროს, მე თავს დავსდებდი, რომ ეს სწორედ ჩემის ძმის ხელია, მაგრამ ეხლა კი დიდის სიამოვნებით დავებრმავდებოდი, რომ იმის ხელი არ მეცნო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ სწორედ იმის ხელია?

ე დ მ უ ნ დ ი

დიად, ბატონო, სწორედ იმის ხელია, მაგრამ მე დარწმუნებული ვარ, რომ ამ წიგნის წერაში იმის გულს მონაწილეობა არ მიუღია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ აქამდინ შენთვის იმას ამ საგანზედ არა გაუხსენებია რა?

ე დ მ უ ნ დ ი

ხმაც არ ამოუღია. მხოლოდ ეს კი ხშირად გამიგია იმისაგან, რომ როცა მამა ბერდება და შვილი ასაკში შედის, უმჯობესი იქნებაო, რომ მამამ შვილს დაუთმოს თავისი ქონება და კისრად დასდვას თავისის მოვლისა და შენახვის მზრუნველობაო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ოჰ, შე არამო, გველის წიწილო! ეგვე აზრია ამ წერილში გამოთქმული. ჰოი საზიზღარო არამზადავ! შე ბუნების შემარ-

ყველო, ფლიდო, გაქნილო, მხეცო და მხეცზედ უარესო! წა-
დი, მონახე! მე იმას საპყრობილეში სულს ამოვართმევ! სად
არის ეხლა ის ბოროტი არამზადა?

ე დ მ უ ნ დ ი

რა მოგახსენოთ, ბატონო. გავკადნიერდები და ვიტყვი,
რომ ურიგო არ იქნებოდა თქვენი რისხვა მცირეს ხანს შე-
გეკავათ, ვიდრე ჩემის ძმის განზრახვას კარგად არ გამო-
იკვლევდეთ. ვინ იცის, იქნება უბრალოც იყოს და მაშინ
თქვენი ეხლავე სასტიკად მოპყრობა ცუდად ჩამოგერთმევათ
და იმის მორჩილს გულსაც განგლეჯს და შეზარავს. მე ჩემს
თავს თავდებად გაძლევთ, რომ ჩემმა ძმამ ეს ბარათი მომწერა
ჩემის თქვენდამი ერთგულების და სიყვარულის გამოსაცდე-
ლად და არა სხვა რაიმე ბოროტის განზრახვითა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ შენ ეგრე გგონია?

ე დ მ უ ნ დ ი

თუ თქვენის ბრწყინვალეებისათვის სათაკილო არ იქნება,
მე დაგმაღავთ თქვენ იმისთანა ადგილს, საიღამაც შეგეძლე-
ბათ მოისმინოთ ჩემი და ედგარის ამაზედ საუბარი. მაშინ
თქვენ თქვენის საკუთარის ყურით ნამდვილსა ჰსცნობთ. თუ
მიბრძანებთ, ამას დაუყოვნებლივ დღეს საღამოზედვე მო-
ვახდენ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

არა, ის ამისთანა გველი არ იქნება.

ე დ მ უ ნ დ ი

სწორედ რომ არ უნდა იყოს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე უნდა მღალატობდეს? მე, რომელსაც ისე სათუთობით
და ისე განუსაზღვრელად მიყვარდა. — ჰოი, ძალნო ცისა და
ქვეყნისანო! — ედმუნდ, მონახე იგი, ერთი იმის გული გამა-
ქეჩინე, ერთი იმის სულში ჩამაძვრინე! გეხვეწები ამას. ისე
მოახერხე ეს საქმე, როგორც შენის ჭკუისაგან ვიცოდე.

ოლონდ კი მართალი შევიტყო და თუნდა ხელს ავიღებ ყვე-
ლაფერზედ, რაც კი მახადია.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ეხლავ გიახლებით და მოვნახავ. ვეცდები შეძლებისა-
მებრ საქმე ისე მოვაგვარო, რომ თქვენ ყველაფერი მართალი
ჰსცნოთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეს უკანასკნელი მზისა და მთოვარის დაბნელება კარგს
არას მოასწავებდა. მართალია, ამ მოვლინებას ბუნებისმეტყვე-
ლება ხან ასე ხსნის, ხან ისე, მაგრამ მაინცა და მაინც აშკარაა,
რომ კანონნი ბუნებისანი ირღვევიან: სიყვარული განქრა, მე-
გობრობა დაემხო, ძმა ძმაზედ აღსდგა, ქალაქებში შფოთია და
არეულობა, სოფლებში განხეთქილება, მეფეთა სასახლეში და-
ლატი, მამასა და შვილს შუა სწყდება მამაშვილური კავშირი
და ჩემი უკეთური შვილიც ამართლებს წინასწარმეტყველების
სიტყვას: შვილი აღსდგეს მამასა ზედაო. ხელმწიფემაც და-
ივიწყა ბუნებითი მიდრეკილება და უარპყო საკუთარი შვილი
თვისი და აჰა ესეც გამართლდა: მამა აღსდგეს შვილსა ზედაო.
აიგავა ჩვენი უკეთესი დრო და მოისპო; მზაკვარობა, ფლიდო-
ბა, ღალატი და ყოველი დამამხობელი უწესობა განუწყვეტ-
ლად მოგვდევენ ჩვენ საფლავის კარამდინა. — მონახე,
ედმუნდ, ის ავაზაკი, გულმოდგინედ მოეკიდე შენ ამ საქმეს
და წაგებაში არ იქნები! — კეთილშობილი და ერთგული კენ-
ტი განდევნეს! მისი ბრალი მხოლოდ პატიოსნება იყო! —
მიკვირს, მაოცებს!

(გაღის).

ე დ მ უ ნ დ ი

სასაცილოა კაცთა სულელობა! როდესაც უბედურება გვე-
წვევა რამე, მაშინ ჩვენს უბედურებას, — თუნდ რომ
ჩვენი ბრალიც იყოს, — გადავაბრალებთ ხოლმე მზეს,
მთოვარეს და ვარსკვლავებს. თითქოს ჩვენ ვიყვნეთ გულ-
მურტალნი მართო იმისათვის, რომ ეგ ეგრე გვაქვს დანიშნუ-
ლი, ვიყვნეთ სულელნი ზენარის ძალდატანებით, — ფლიდნი,

ქურდნი, ავაზაკნი სფერათა ბრუნვისა გამო, ლოთნი, ცრუნი, მლიქვნი ვარსკვლავთა ზედმოქმედებისაგან და თითქოს ყოველივე ბოროტება ზენარის განგებისაგან წარმოსდგებოდეს. ძალიან ოსტატური თავის გამართლება არ იქნება მეძავე-მრუშე კაცისაგან, რომ თავისი ძაღლური მსუნაგობა ვარსკვლავებს გადააბრალოს?! აქაო და ესა და ეს ვარსკვლავი იყო ცაზედ, როცა დედაჩემმა მამაჩემთან შესცოდაო და ამა და ამ ვარსკვლავზედ დავიბადეო, — ამისთვის უსათუოდ მხეცი და მრუში უნდა ვიყოო.* მე კი ასე მგონია, რომ თუნდ თვით უქალწულის ვარსკვლავს განებრწყინებინა ჩემი უკანონო ჩასახვა, მე მაინც ის ვიქნებოდი, რაცა ვარ. (ე დ გ ა რ ი შემოდი!) აი ეღვარცი! სწორედ მოსწრებაზედ არ მოვიდა! ეს ამბავი ძველ კომედიას მომაგონებს. ეხლა მე თომა ბეთლემელსავით თავი ძალად უნდა მოვიწყინო, ოხრვას და კვნესას მოვყვე. — ოჰ, ეს დაბნელება ამ შფოთებს მოასწავებდა! ფა, სოლ, ლა, მი.**

ე დ გ ა რ ი

რა ამბავია, ძმაო, რატომ აგრე ოცნებას წაუღიხარ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე იმაზედ ვფიქრობდი, რაც ამ დღეებში წავეკითხე: დაბნელება კარგს არაფერს მოასწავებსო.

ე დ გ ა რ ი

განა უენ მაგისტანებიცა გჯერა?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე გარწმუნებ, რომ რაც წამიკითხავს, ჩემდა სამწუხაროდ, სულ მართლდება. მაშ რა არის ეს სიძულვილი მამისა და შვილის შუა, ეს ჭირიანობა, ეს შიმშილი, ეს ძველი და მტკიცე მეგობრობის დარღვევა, სახელმწიფოში ამბოხი, დიდებულთა

---

* აქ დედანში დასახელებულია ვარსკვლავები: მრავალი და ვეშაპის ბოლო.

** ევროპული სამუზიკო ხმების ნიშნებია. (ორივე შენიშვნა მთარგმნელებს ეკუთვნის. — რედ.).

და მეფეთა ავად-ხსენება და მუქარა, უმიზეზო მიუხდობლობა, მეგობართა განდევნა, ავკაცობის გამრავლება, ცოლქმართა შუა შფოთი და განხეთქილება და ათასი სხვა ამისთანა.

ე დ გ ა რ ი

როდის აქედ მიჰყავ შენ ვარსკვლავთმრიცხველობას ხელი?

ე დ მ უ ნ დ ი

ეჰ, რა დროს ეგ არის? ერთი ეს მითხარ, უკანასკნელად როდისა ნახე მამა ჩვენი?

ე დ გ ა რ ი

მერე რაო?.. წუხელისა ვნახე.

ე დ მ უ ნ დ ი

ელაპარაკე კიდევ?

ე დ გ ა რ ი

მთელი ორი საათი.

ე დ მ უ ნ დ ი

მერე მშვიდობიანად მოსცილდით ერთმანეთსა? ხომ უკმაყოფილობა რამ არა შეგიმცნევია რა, ან სახეზედ, ან ლაპარაკში?

ე დ გ ა რ ი

სრულიად არაფერი.

ე დ მ უ ნ დ ი

აბა კარგად ჩაფიქრდი, ხომ არ გიწყენინებია რა? თუ გიყვარდე, ცოტა ხანს მოერიდე და ნუ დაენახვები, ვიდრე ბრაზი არ გადუვლის. ეხლა ის შენზედ ისე გაჯავრებულია, რომ ნოგკლას კიდევ გული არ დაუშოშმინდება.

ე დ გ ა რ ი

ეს რა მესმის! სწორედ ერთს უმზგავსოს ვისმე დაუბეზღებივარ!

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც მაგისი ფიქრი მაქვს. გთხოვ, ძმაო, პატარა ხანს მოერიდო, ვიდრე იმას რისხვის ცოფი გადუვლიდეს. ჩემს ოთახში წამომყევ. მე იქ ისე მოვანერხებ, რომ შენის ყურითვე გაიგებ, რასაც მამაჩენი ილაპარაკებს. გეთაყვა ჩემს ოთახში შედი. აი გასაღებიც. თუ შინიღგან კარში გამოხვიდე, უიარალოდ ფეხი არ მოიცივალო.

ე დ გ ა რ ი

უიარალოდღაო?! რაო, რას ამბობ, ედმუნდ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე, ჩემო ძმაო, რასაც გეუბნები, შენის სიკეთისათვის გეუბნები. ფეხს ნუ მოიცვლი-მეთქი უიარალოდ, დამიჯერე. შერცხვენილი ვიყო, თუ აქ ბოროტი რამ განზრახვა არ იყოს. მე მარტო ის გითხარ, რაც ვნახე და გავიგონე, მაგრამ ეს იმის ჩრდილიც არ არის, რაც მოსალოდნელია. გთხოვ, რომ აქედგან წახვიდე.

ე დ გ ა რ ი

როდისღა ამიხსნი ამ გამოცანას?

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ერთის სიტყვით კარგად წავიყვან ამ საქმეს.

(ედგარი გადის)

მამა ასე გულდამჯერი, ძმა გულმართალი,
ისეა იგი უბოროტო, გულწრფელ უბრალო,
რომ სხვის ბოროტსაც ვერ მიმხვდარა, ვერ მიუგნია.
იგი თავისის სულელურის პატიოსნებით
მალე მოხვდება ჩემს ბადესა და თავს გაიბავს.
ეხლა ცხადია: თუ არ მოდგმით, ჭკუით მაინცა,
გპოვებ ქონებას და სიმდიდრეს ხელში ჩავიგდებ.
ყველას ვიკადრებ, რაიც კი მე ხელსა შემიწყობს.

(გადის).

ოთახი აღბანის სასახლეში.

(შემოდინა გონერილა და მის მსახურთუფროსი ოსვალდი).

გონერილა

მართლა მამა ჩემმა ჩემი აზნაური გალახა იმისათვის, რომ ხუმარა გაულანძღა?

ოსვალდი

დიად, ბატონო.

გონერილა

დღე და ღამისა ერთი წუთიც ისე არ გავა,
რომ რამე წყენა მამა ჩემმან არ მომაყენოს.
მან გაგვიწვრილა ყველას გული, აბეზარსა ვართ.
ხან იქ მოახდენს და ხან აქა ერთს რასმეს შფოთსა,
ამდენს ვავლახსა, უზომობას ვეღარ მოვითმენთ!
მისნი მხლებელნი ურცხვად სრულსა გარყვნას მიეცნენ
და თვითონც მოჰყვა წყრომას, სტუქსევას ცუდუბრალოზედ.
როს მოვა იგი ნადირობით, არ ვინახულებ;
უთხარი, რომ მე შეუძლოდ ვარ და თვითც კარგს იზამ,
რომ სამსახური შენი იმას ცოტად მოუკლო.
თუ გიწყინოს რამ, ნუ გეშინის, მე გავცემ პასუხს.

ოსვალდი

აგერ თვით იგიც გაიხლებათ! მგონი ხმაც ისმის.

(საყვირის ხმა).

გონერილა

შენცა და სხვათა ჩემთა მხლებელთ მე დღეს გიბრძანებთ,
რომ, რაც შეგეძლოთ, უზრდელადა მას მოექეცით,
ნეტა არ მინდა ამაზედა მან მითხრას რამე
და მით ყოველი, რაც გულში მაქვს, სულ მათქმევინოს.
თუ წუნი დამდვა, მიბრძანდეს და ჩემს დასთან დარჩეს.
მაგრამ ჩემი დაც ჩემს აზრს ადგა ამ შემთხვევაში,

არც იმას უყვარს ჩემსავითა სხვის ბატონობა.
ეგ ბებრუცანა და ჩერჩეტი თავს არ ანებებს
იმ დიდებასა, რომელიცა მან სხვას გადასცა.
სწორედ რომ უჭკო ბავშვსა ჰგვანან მოხუცებულნი,
თუ გაიბუტვენ და ალერსით ვერას უშველი,
გაწყრომა უნდა. — რაც გითხარი, არ დაივიწყო.

ო ს ვ ა ლ დ ი

არა, ბატონო.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

მის რაინდთაც ყურს ნუ ათხოვებთ,
რაც უნდა იმათ დაემართოს, არას ვინაღვლი;
სხვებსაც უთხარ შენ, რომ ყველანი ცუდად მოეპყრნენ.
მიხეზს ვეძებ, რომ რაც ეხლა ვსთქვი, ის შევასრულო.
ჩემს დასაც მივსწერ, რომ იგიცა ჩემებრ მოიქცეს.
ეხლა კი წადი და სადილი მოგვიმზადე ჩვენ.
(გადიან).

ს უ რ ა თ ი IV

სხვა ოთახი იმავე სასახლეში.

(შემოდის კ ე ნ ტ ი სხვარიგად ჩაცმული).

კ ე ნ ტ ი

თუ მოვახერხე ხმის და კილოს ჩემისა შეცვლა,
რომ საუბარი ჩემი სხვისას ემზგავსებოდეს,
მაშინ აღსრულდეს ის კეთილი ჩემი სურვილი,
რომლისათვისაც სახე ეგრედ გამოვიცვალე.
მაშინ მივხვდები მეც ჩემს წადილს. — განდევნილ კენტო!
თუ სამსახური გავგივიდა იმა ადგილსა,
სადაც დაგსაჯეს, მაშინ მეფე, რომელიც გიყვარს,
გულს დააჯერებს, რომ შენ მხოლოდ მისთვის
ჰსცდილობდი.

(საყვირის ხმა. შემოდიან ლ ი რ ი, რ ა ი ნ დ ნ ი და თ ა ნ ა მ ხ ლ ე ბ ე ლ ნ ი).

ლირი

სადილი, ჩქარა სადილი! მე ცდა არ მიყვარს!
(მხლებელი გადის) შენ ვინლა ხარ?

კენტი

ადამიანი, ჩემო ბატონო!

ლირი

რა ხელობის პატრონი ხარ? რას ითხოვ ჩვენგან?

კენტი

მე იგი ვარ, რასაც მხედავთ, არც მეტი და არც ნაკლები. ვინც მომენდობა, მას ვემსახურები; ვინც პატიოსანია, მას შევიყვარებ; ვინც გონიერია და ცოტას ლაპარაკობს, იმას მეგობრობას ვაუწყებ; სამსჯავროს შიში მაქვს, ჩხუბიც ვიცი, როდესაც სხვა გზა არ არის და თევზს კი, სწორედ მოგახსენოთ, არ გაიხლებით.

ლირი

მაინც ვინა ხარ?

კენტი

პატიოსანი გულის კაცი და ისე ღარიბი, როგორც მეფე.

ლირი

თუ როგორც მეფეა ღარიბი მეფობის კვალობაზედ, შენც ისე ხარ — გლეხობის კვალობაზედ, მაშინ მართლა რომ ღარიბი ყოფილხარ. ჰსთქვი რა გინდა?

კენტი

სამსახური.

ლირი

ვისთანა გსურს სამსახური?

კენტი

თქვენთან.

ლირი

მერე იცი მე ვინა ვარ?

კენტი

არა. მაგრამ ისეთი სახის მეტყველება გაქვთ, რომ სასიამოვნო იქნება ჩემთვის თქვენისთანა ბატონის ყოლა.

ლირი

მერე იმისთანა რა იპოვე ჩემს სახის მეტყველებაში?

კენტი

მეუფების ნიშანი.

ლირი

რა სამსახური შეგიძლიან?

კენტი

შემიძლიან რიგიანი რჩევა მოგცეთ, ქვეითად აქეთ-იქით გირბინო და ცხენით გავქანდე და გამოვქანდე; საამური ამბავი უგემურად გიამბოთ, წვრილმანი საქმე რიგიანად შევასრულო, ერთის სიტყვით რაც ერთს საწყალს კაცს შეუძლიან, მეც შემიძლიან. ჩემში კარგი კიდევ ის არის, რომ ყველაფერში გულმოდგინე და ხალისიანი ვარ.

ლირი

რა ხნისა ხარ?

კენტი

არც ისე ყმაწვილი ვარ, რომ დედაკაცი მარტო სიმღერისა გამო შევიყვარო, არც ისე ხნიერი, რომ ყველაფერზედ სიყვარულით ავაილპილდე. მე ზურგთა მკიდეა ორმოცდა რვა წელიწადი.

ლირი

მაშ კარგი, ჩემთან დარჩი და მემსახურე. თუ სადილს შემდეგაც ეგრე მომაწონებ თავს, მაშინ ჩემგან არ მოგიშორებ. — ეი, სადილი-მეტქი! არ გეყურებათ? — სად არის ჩემი

მახვილაკი ხუმარა? აქ დამიძახეთ. (შემოდის ოსვალდი) ეი, ბრიყვო, ჩემი ქალი სად არის?

ოსვალდი

ნურას უკაცრავად... (გაღის)

ლირი

ეგ რა მიჰქარა! ერთი აქ დამიძახეთ ეგ უზრდელი! — სად არის ჩემი ხუმარა? ეს რა ამბავია, თითქო ყველასა სძინავსო? რაო? რა იქმნა ის გაცვეთილი?

რაინდი

იგი მოგახსენებთ, რომ თქვენი ქალი შეუძლოდ ბრძანდებო.

ლირი

თვითონ რატომ აღარ იკადრა მობრუნება, როცა მას ვუხმე?

რაინდი

ხელმწიფეო, მან პირდაპირ მითხრა, რომ ჩემი ნება იყო და არ მოგბრუნდით.

ლირი

ჩემი ნება იყოო?!

რაინდი

ხელმწიფეო, მე არ მესმის ეს რა ამბავია, მხოლოდ მე ვგონებ, რომ თქვენს დიდებულებას პატივისცემით აღარ ეპყრობიან. არც მოსამსახურეები, არც თვითონ მთავარი და არც თქვენი ქალი უწინდებურ მოწიწებით აღარ იქცევიან.

ლირი

ჰმ, შენც მაგას ამბობ?!

რაინდი

მომიტევეთ, ხელმწიფეო ჩემო, თუ ამაში მე ვცდებოდე. მოვალეობა ჩემი არ მაძლევს ნებას დავდუმდე მაშინ, როდესაც მე ვხედავ, რომ თქვენ უკადრისად გექცევიან!

ლირი

რასაც შენ ანბობ, ის მეც თვითონ შემინიშნავს. ამ უკანასკნელს უამს მეც თვითონ შევამჩნიე, რომ მე აქ ყურს აღარ მათხოვებენ, მაგრამ ეგ ცუდი მოქცევა ჩემდამი მათს ბოროტს განზრახვას კი არა, ჩემს საკუთარს იჭვენულებას შეეწამე. მაინც და მაინც ვნახავ კიდევ რა იქნება. — ნეტა სად არის ჩემი მასხარა? ეს ორი დღეა, რაც თვალით აღარ დამინახავს.

რაინდი

მას შემდეგ, რაც ჩვენი უმცროსი ბატონიშვილი საფრანგეთში წაბრძანდა, იგი მეტად დაღონებული და გულჩათუთქვილია.

ლირი

მაგას ნულარ მომაგონებ... ეგ მეც თვითონ შევნიშნე... წადი და უთხარი ჩემს ქალს, რომ მე მასთან ლაპარაკი მსურს. ჩემს მასხარასაც აქ დამიძახეთ. (შემოდის ოსვალდი). ოჰ, ბატონს ჩემს გაუმარჯოს! ერთი აქეთ მობრძანდი, ერთი მიბრძანე, მე ვინა ვარ?

ოსვალდი

თქვენ ჩემის ქალბატონის მამა ხართ.

ლირი

მამაო! მარტო მამა და სხვა არაფერი! აი, შე მურტალო! შე ძუენა ძაღლო! შე ყურმოჭრილო მონავ! შე ქოფაკო!

ოსვალდი

უკაცრავოდ, მე არც ერთი ვარ, არც მეორე და არც მესამე.

ლირი

სიტყვასაც მიბრუნებ მე? როგორ ბედავ მაგას შე წუწკო, წუწკის შვილო!

(ცემას დაუწყებს).

ოსვალდი

უკაცრავად, მე გასალახი კაცი არ გახლავართ.

კენტი

არც ფეხწამოსაკრავი ხარ, შე ნაბიჭვარო! წიხლით სათელლო! შე ტაკიმასხარავ!

(ფეხს წამოსდებს და წააქცევს).

ლირი

მე, ჩემო ძამიავ, მადლობელი ვარ შენი. შენ მე დღეს კაი სამსახური გამიწიე და ამის შემდეგ მეყვარები.

კენტი

აბრძანდი და გაეთრიე! მე შენ გასწავლი სად როგორ უნდა მოიქცე. გაეთრიე, გაეთრიე-მეთქი, თუ არ გინდა ხელმეორედ გაიშხლართო. ეხლავ აქედგან გაეთრიე! გადი-მეთქი, თუ ჭკუა გაქვს! არც ეხლა გახვალ?!

(კინწის კვრით გააგდებს ოსვალდს).

ლირი

მადლობელი ვარ, ჩემო მეგობარო! აი წინ გასაღები შენის ჯამაგირისა.

(აძლევს კენტს ფულსა. შემოდის ხუმარა).

ხუმარა

მეც არ ჩამოგრჩები უკან, მეც მივცემ წინ გასაღებს და მოჯამაგირედ დავიჭერ. აჰა ჩემი ჩაჩი.

(აძლევს კენტს ჩაჩსა).

ლირი

ოჰ, შენც მოხვედი, კუდიანო! როგორა ბრძანდები?

ხუმარა

რატომ არ ინებე ჩემი ჩაჩი?

კენტი

ჩაჩი რად მინდა?

ხ უ მ ა რ ა

როგორ თუ რად გინდა? შენ ეგ დაგჭირდება ჯერ იმიტომ, რომ შენ იმას თავს ევლები, ვისაც ეხლა თავს ივლებენ და მეორე იმიტომ, რომ როცა ქარი ჰქრის, ზურგს არ მიაქცევ ხოლმე და პირდაპირ უდგეხარ, ხომ სურდო შეგეყრება. აი ჩემი ჩაჩი ამისათვის არის შენთვის საჭირო. დამიჯერე, წაილე-მეთქი. აი, ხო ხედავ ამ ჩერჩეტას. ეს ის ბრძანდება, რომელმაც თავისი ორი ქალი გააგდო და მესამე კი დალოცა, თითონაც არ იცის როგორ. თუ ამის აყოლა და ხლება გინდა, უსათუოდ ჩემი ჩაჩი უნდა გეხუროს. აბა, შენ როგორღა ხარ, ჩემო ბიძია? აი ნეტაი ორი ქალი მყოლოდა და თანაც ორი ჩაჩი მქონოდა.

ლ ი რ ი

მერე რად გინდოდა, შე კუდიანო?

ხ უ მ ა რ ა

როგორ თუ რად მინდოდა? თუ ყოველს ჩემს ქონებას ქალებს მივცემდი, ჩემთვის ჩაჩებს მაინც დავირჩენდი. აი ერთი ხომ მე მაქვს, მოდი, თუ ღმერთი გრწამს, მეორე შენს ქალებს მოსთხოვე.

ლ ი რ ი

შენ ეი, გამიფრთხილდი, თორემ ამ მათრახს ხედავ!

ხ უ მ ა რ ა

ეგ არის და! სიმართლე ქოფაკი ძაღლია: იმას ცემატყეპით კარში გააგდებენ ხოლმე და თავმოწონებულს ფინიას კი ნებას მისცემენ, რომ ბუხრის წინ გაიშხლართოს და ინებიეროს.

ლ ი რ ი

მოსწრებული, მაგრამ შხამიანი სიტყვაა!

ხ უ მ ა რ ა

გინდა, ბიძია, ერთი კაი შაირი გასწავლო?

ლირი

აბა.

ხუმარა

ყური კარგად მათხოვე:

რაც რამა გაქვს, სჯობს რომ იმას ჰფარვიდე,
რაც რამ იცი, სჯობს რომ იმას არ ჰსთქმიდე.
გაცემასა ყველაფრისას არ ჰქმიდე,
ცხენზედ იჯდე და ფეხით არა ვლიდე.
რაცა იცი, მასზედ მეტს ისწავლიდე,
არვის ენდო, ვიდრე არ გაიცვნიდე,
ლოთობას და ქალთ დევნას დაიშლიდე,
შინიდგანა კარში აღარ გახირდე.
მაშინ იქმნე მდიდართ თანასწორია,
როგორც სწორედ ოცი ათჯერ ორია!

ლირი

მაგ შაირში აზრი არ არის.

ხუმარა

როგორც მუქთის ვეჭილის სიტყვაში. რასა სწუხარ? ფასი
ხომ არ გაგიღია? შენ ერთი ეს მითხარ, ნათლია ჩემო, არა-
ფერიდამ განა არა გამოვა რა?

ლირი

როგორ არა? არაფერიდამ გამოვა არაფერი.

ხუმარა (კენტს)

ერთი, თუ ძმა ხარ, მაგას უთხარი, რომ მაგას ეხლა სწო-
რედ მაგოდენი შემოსავალია აქვს. მე ვეტყოდი, მაგრამ მე
მასხარა ვარ, როდი დამიჯერებს.

ლირი

მწარედ მომდო ამ გესლიანმა მასხარამ.

ხუმარა

მერე იცი ვარჩევა გესლიანისა და უგესლო მასხარისა?

ლირი

არა, შენ გელი, მასწავლე.

ხუმარა

ის ბატონი, ვინც გირჩია

ქონების სულ გაბოძება,
ჩემთან დადგეს, თუნდ შენ დადეგ,
ეგ ორივე ერთი იქნება.
მაშინ ორივე ის მასხარა.

უგესლო და გესლიანი
მე გაჩვენო: ერთი აგერ, (ლირზედ უჩვენებს)
მეორე კრელ კაბიანი. (თავის-თავზედ უჩვენებს).

ლირი

მასხარასაც მეძახი, შე ურცხო?

ხუმარა

მაგ სახელის გარდა, რაც დედის მუცლიდამ სახელი და ხა-
რისხი დაგყვა, სულ სხვას გაუბოძე და მა რაღა დაგიძახო?

კენტი

ხელმწიფეო, ეს სულელი მთლად სულელი არ ყოფილა.

ხუმარა

შენც არ მომიკვდე!.. მე რომ მთლად სულელი ვყოფილ-
ვიყავ, განა დიდი კაცნი მაგას მიყაბულებდნენ? შენგან არ მი-
კვირს? თითონ რაღა ეშველებოდათ, რომ მთელი სულელო-
ბა მე დამეჩემა... დიდკაცთა ცოლები და ქალები ხომ სულ გა-
იჭაჭებოდნენ, რომ სულელობას მარტო მე დავპატრონებოდი.
აბა, ნათლი, ერთი კვერცხი მომეცი და ორს გვირგვინს მოგ-
ცემ.

ლირი

რა გვირგვინზედ ყბედობ?

ხუმარა

იმაზედ, ჩემო ბიძიავ, რომ როცა შენგან ბოძებულს კვერ-

ცხის ნაჭუჭები მაინც შეგრჩება და გვირგვინად მოიხმარებ, თორემ ამასწინად რომ შენი გვირგვინი შუაზედ გაქყავ და სულ ერთიანად შენს ქალებს გადააყლაპე, შენ რა გარგუნეს? ვაი შენ ჩემო თაო! მეფეს ვირი ზურგზედ აგოდეს და ტალახში გაგაყვანეს. არა, მაგ მოტველებილს კეფაში ტვინი არა გქონდა, რომ ოქროს გვირგვინი გადოგდე? * მე მართალია მასხარა ვარ, მაგრამ ვინც ამ ჩემს თქმულს მართლად მასხარობაში ჩამომართმევს, აბა მათრახი იმას უნდა აი!

(მღერის).

წელს მასხარებს ლილახანა წაუხდათ,
მასხარობას ბრძენები გვეცილებიან,
ჰკვა რომ ძნელი მოსავლელი გაუხდათ,
ჰამპულათ და მაიმუნათ ხდებიან.

ლირი

შენ როდის აქეთია შეეჩვიე სიმღერასა?

ხუმარა

მას აქედ, რაც შენი ქალები ბატონებათ გაიხადე, სკიპტრა და გვირგვინი ჩააბარე და შენი მეუფება დასთმე.

(მღერის)

მაშინ იმათ ატირებდა
უეცარი სიხარული
და მე კი ამამღერებდა
მწუხარება დაფარული,
მისთვის რომ ბრძენს ჩვენსა მეფეს
ჰკვა-გონება აერია.
თვალ-ხუჭანის თამაშს მოჰყვა,
მასხარებში გაერია.

ნათლი! შენს მასხარას ერთი ოსტატი დაუჭირე, რომ ტყუილი ასწავლოს. მე დიდის ხალისით ვისწავლიდი ყოველ-გვარს სიცრუესა.

---

* ანგლიურად აქ ხმარებული: კროუნ (crown) ფულიც არის შეიღობაზ უხალთუნიანი, გვირგვინიც და კეფაც. მასხარა ამბობს: ერთი კვირები მომეცი და ორს კროუნს მოგცემო (მთარგმნელთა შენიშვნა. — რედ.).

ლირი

თუ ტყუილს მოჰყვები, მათრახიც მოგხვდება.

ხუმარა

მე მიკვირს ერთის სისხლისა და ხორცისა როგორა ხართ შენა და შენი ქალები. ისინი მართლის თქმისათვისა მცემენ და შენ კი ტყუილისათვის; ზოგჯერ ჩუმად ყოფნობისათვისაც კი მომხვდება ხოლმე. რო იტყვიან: „გავიქცევი — ქარიანი მქვიან, დავდგები — ლაჯიანიო“, აი ეს არის აი! მასხარად ყოფნა სწორედ რომ საძაგლობაა, მაგრამ მაინც შენს ყოფაზედ არ გავცვლი. შენს ჭკვას გვერდები იმოდენად ჩამოათალე. ორივე მხრით, რომ შუაში აღარა დაინარჩუნე რა. აგერ გაიხედე, შენგან ჩამონათალი ნაფოტიც მოდის.

(შემოდის გონერილა).

ლირი

ოჰ, ასულო ჩემო, რატომ აგრე წარბი შეგიკრავს? ამ უკანასკნელს დროს მგონი შენ როგორღაც ავ გუნებაზედა ხარ.

ხუმარა

ეჰე, დაგადგა სუსხი თუ არა?.. დრო იყო, ჩემო ძამიავ, როცა შენ ყურსაც არ იბერტყავდი, ავ-გუნებად ბრძანდება ეს ქალბატონი, თუ კარგ-გუნებადა. მაშინ შენ კაცად-კაცი იყავ და ეხლა კი არც გუდაფშუტა ხარ. ეხლა შენ მეც კი გჯობივარ, მე მასხარა მაინც ვარ და შენ ეგეც არა ხარ. — ეხლა კი დროა ხმა გავიკმინდო. (გონერილას) თუმცა შენ არაფერს მეუბნები, მაგრამ სახეზედ კი გატყობ, რომ ჩემი დაჩუმება ძალიან გულით გინდა. დავჩუმდები, ბატონო, დავჩუმდები; აი მმ.. მმ... ვინც სხვას მისცა თვისი საზრდო, ქონება, ყველას ჩხირად თვალში გაეწონება!

(უჩვენებს ლირზედ)

აი, ბატონებო, თუ გინდათ, ცარიელი ცერცვის ჩენჩო ეს არის, აი!

გონერილა

არამც თუ ეს თავგასული სულელი ღლაპი,

არამედ თქვენი გარყვნილი და ურცხვი ამაღაც
თავსაცილობენ, ქიშპობენ და ჭირვეულობენ,
აურზაურად ყოველს ჩვენგანს ეკიდებიან.
მათს ურცხვად ქცევას, შფოთს და ჩხუბსა ჩვენ ვეღარ
ვუძლებთ.

მე ვგონებდი, რომ როცა ამას თქვენ შეიტყობდით,
გაუწყებოდით და მოსპობდით ამით ყოველსა,
მაგრამ თქვენ თვითონ თქვენის სიტყვით და თქვენის ქცევით
ცხადად გვამცნებთ, რომ ხელს აფარებთ მათს საძაგლობას
და მით აქეზებთ თავადებულთ თქვენთა მხლებელთა.
თუ ყოფაქცევა ესე მათი კვლავ განგრძობდება
და რისხვა თქვენი ძირიანად მას არ აღმოჰკვეთს,
მაშინ ჩვენ ვიხმართ ჩვენსა ღონეს აწ დაძინებულს.
ეს სათაკილო ქცევა მათი თქვენც შეურაცხყოფთ
ამ ჩვენს კეთილად განწყობილსა სახელმწიფოში:
და ამით უფრო საჭიროა მივიღოთ ზომა
ასე სასტიკი, რომ შემდეგში ეგ აღარ იყოს.

ხ უ მ ა რ ა

ვერ გეჭაშნიკა, განა, ნათლია ჩემო?
ჩიტსა, გუგულის მზრდელსაო,
გუგული თავს მოკვნიტსაო.

სანთელი რომ გარეთ გაიტანე, არ იცოდი, რომ ბნელაში და-
ვრჩებოდით.

ლ ი რ ი

ნუ თუ შენ ჩემი შვილი ხარ?

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

კარგი, კმარა, ბატონო! სასურველია, რომ კვლავ იმ მა-
ღალს მსჯელობაზედ დადგეთ, რომელიც თქვენ ეგრე უხვად
მონიჭებული გქონდათ და თავი დაანებოთ იმისთანა უცნაურს
ქცევას, რომელიც თქვენ აღარ შეგფერით, რადგანაც თქვენ ის
აღარა ხართ, რაც უწინ იყავით.

ხ უ მ ა რ ა

მიგიხვდა ვირი თუ არა: მუხას ვაშლი არ ასხიაო? — ყო-
ჩაღ, გოგრავე მაგისტვის მიყვარხარ, აი!

ლ ი რ ი

ნუ თუ აქ მე აღარავინა მცნობს?... არა, მე ლირი არა ვარ?
ლირი ასე არ დადის? ასე არ ლაპარაკობს? რას აუბმია იმისა-
თვის თვალები? გონება გაფთხოვია, თუ ცნობა მიხდია? სძი-
ნავს, თუ ღვიძავს? არა, აქ სხვა რამ უნდა იყოს. ერთი მითხა-
რით მე ვინა ვარ? ლირის აჩრდილი?!* მე ვხედავ, რომ ყო-
ველივე ჩემთან არის: ძლიერება, ჭკვა, გონება, მაგრამ იმას კი
ვერა ვხედავ, რომ მე ქალისშვილები მყავს.

ხ უ მ ა რ ა

შენ ვერც იმას ხედავ, ძმობილო, რომ იმათ მშობელი მამა
ყურმოჭრილ ყმათ გაიხადეს.

ლ ი რ ი

თქვენი სახელი, მშვენიერო მანდილოსანო?

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

კმარა, ბატონო, თავსაცილი თქვენი ამგვარი
ჩამოჰგავს თქვენსა ახირებულს გარეწრობასა,
დროა, ბატონო, ჩემი სიტყვა სწორედ ასწონოთ
და ვით თქვენს ხანსა შეჰფეროდეს, ისე მოიქცეთ.
თქვენდა მხლებელად დაგიგდიათ ასი რაინდი,
რომელთ ურცხვობამ, მეძაობამ, უწესობამ
პალატნი ჩვენნი შებილწა და გააბინძურა
და გარყვნილობის ქარვასლათა გარდააქცია.
მათის მრუშობით, ბინძურობით, სასახლე ჩვენი
უფრო ემზგავსის ყავახანას და საროსკიპოს,
ვიდრე კეთილად განწყობილსა სამეფო პალატს.
რომ თვით არ შერცხვეთ, მათ სასტიკად მოპყრობა უნდა.

* ზოგიერთს დაბეჭდილში სიტყვებს: „ლ ი რ ი ს ა ჩ რ დ ი ლ ი“ ხუმა-
რა ამბობს. (მთარგმნელთა შენიშვნაა. მართლაც ასეა, მაგალითად,
ოქსფორდის გამოცემაში. — რედ.)

თუმცა უთქვენოდ მეც შემეძლო, მაგრამ თქვენვე გთხოვთ,
რომ ცოტაოდნად შეამციროთ ამაღლა თქვენი
და იახლოთ თან იმათგანი მარტო ისეთნი,
რომელნიც თქვენთან წლოვანებით სწორნი არიან
და რომელთაც ძალუძსთ თქვენი ცნობაც და თვის თავისაც.

ლირი

ჰოი, წყვილიადო ჯოჯოხეთო და ტარტაროზნო!..
ჩქარა ცხენები!.. მიხმეთ აქა მხლებელნი ჩემნი!..
ჩემის აქ ყოფნით არ შეგზარავ, შე ავო სულო!
მე მოგშორდები! ერთი ქალი კვლავ დამრჩენია.

გონერილა

თქვენ ჩემთა მხლებელთ მილახავთ მე, და თქვენი ხროვა
უკეთესთ ჩემთა მსახურთ თვისდა მონათ იხდიან.

(შემოდის ალბანი).

ლირი

ვაი მას ვინცა გვიან შევა სინანულშია! (ალბანს)
ოჰ, თქვენც მობძანდით!.. თანაუგრძნობთ ამ თქვენს მეუღლეს?
მითხარით რაღა! — მომიმზადეთ სწრაფად ცხენები! —
უმაღურებავ, შე გულქვაო შავო სატანავ!
როს შვილის გულში ჩაისახვი, შენ შეიქმნები
გველეშაპისა სახეზედაც უფრო საზიზღარ!

ალბანი

რამ აღვაშფოთათ, ხელმწიფეო, გთხოვთ, რომ მიბძანოთ.

ლირი (გონერილას)

სტყუი, მიჰქარავ, სულდაბალო, სისხლმსმელო სვავო!
მე მახლავან სულ დარჩეულნი დარბაისელნი.
მათ კარგად ესმით თვისი ვალი, პატიოსნება,
არ შეირცხვენენ კეთილშობილს სახელსა თვისსა.
მცირედი იგი შეცოდება კორდელიასი
ვით მეჩვენა მე ესდენ დიდად, ესდენ საზაროდ!
ვით დაარღვია მან სიცოცხლის ჩემისა წყობა!
ვით ამოაფთხო თვის ბუდიდამ მიდრეკილება
მამაშვილური, ბუნებრივი ჩემი მისდამი!

ვით ამოსწოვა სიყვარული ჩემის გულიდამ
და მის მაგიერ ჩამაწვეთა ზაფრა-ნაღველა!

(თავში ხელს ირტყამს)

ვაი ლირ! ლირ! ლირ! ურაკუნე ეხლა იმ კარსა,
რომლიდამაც შენ გამოდევნე გონება შენი
და უჭკუობა შიგ შეუშვი! — წავიდეთ ჩემნო!

ა ლ ბ ა ნ ი

მე უბრალო ვარ და არ ვუწყვი, ვინ გაწყინათ თქვენ.

ლ ი რ ი

ეგ შესაძლოა! — მაშ მისმინე, ჰოი ბუნებავ,
შენ, კეთილმყოფო ჩემო ღმერთავ, გამიგონე მე!
თუ ამ აფთარსა განუჩინე შენ შვილოსნობა,
გააუქმე ეგ განაჩენი და უარჰყავი.
გაუწყალე და გაუცოფე მუცელში თესლი,
დასწვი, დასდაგე, დაუხრაკე საშოთა ძარღვნი,
რომ თავის დღეში ბიწიერის მის სხეულისგან
არ იშვას ბავშვი მის ნუგეშად, სასიხარულოდ!
მხოლოდ თუ მისთვის შვილის ყოლა ბედს განუგია,
მიეცეს შვილი ბალღამით და შხამით შეთხზნილი.
დაუშაშროს მან თავის დედას გულმკერდი, სახე,
ატროს ისე, რომ ცხარე ცრემლთ მწვავემა დენამა
ჩაუთხაროს და ჩაუღრუტნოს სერ-სერად ღაწვნი!
მშობლიურს მისსა ყოველს ალერსს, ყოველს ამაგსა
ის თაკილობდეს, ზიზლობდეს და შეურაცხყოფდეს!
დეე, ჰსცნოს მაგან შვილებისა უმადურება,
რაოდენადაც გველის კბილზედ უფრო ბასრია!
შორს, შორს აქედგან! ფეხი ჩვენი აქ აღარ იყოს!

(გადის.)

ა ლ ბ ა ნ ი

ჰოი, მაღალნო ღმერთნო ჩემნო, რას ნიშნავს ესა?

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

რაზედა სწუხხარ? თავს რად იტკენ ტყუილ-უბრალოდ?

თავი ანებე, იშმაგოს მან ვიდრე მოსწყინდეს.

(ლირი დაბრუნდება).

ლირი

როგორ! შუაზედ გაუყვიათ ჩემთ მხლებელთ რიცხვი!
ორმოცდაათი კაცი ჩემი დაუთხოვნიათ!

ალბანი

რა ამბავია? გთხოვთ მიბრძანოთ, ჩემო ბატონო.

ლირი

რაც ამბავია გეტყვი მე შენ. სიკვდილ-სიცოცხლევ! —
ოჰ, შე არწივო! მრცხვენის, მრცხვენის, რომ შენ შესძელი
ძალ-გულის ჩემის ესდენ რყევა, დაძაბუნება,
რომ თვალთა ჩემთა წამოღვარნეს შენს წინა ცრემლნი,
თითქოს ღირს იყო, შე უღირსო, ჩემის ცრემლისა!
შეგმუსროს მეხმა, შეგსვას, შეგნთქას ნისლმა, ბურუსმა!
მამისა წყევლამ დაგშალოს შენ და ყველა ძარღვნი
უკურნალისა იარითა დაგიწყლულოს შენ!
თქვენ, ჩემნო თვალნო უძღურნო და მიბერებულნო!
ნულარა სტირით, თვარემ ხელით ჩემი აღმოგთხრით,
გაგსრესთ და თქვენგან ნაწურის წყლით მიწას მოვალხობ.
ესეა საქმე!.. ესეც ვნახე!.. მაშ ეგრე იყოს!..
მე ერთი შვილი კიდევა მყავს! ის კეთილია,
მაამებელი, მოთავაზე, მოსიყვარულე.
მან რომ შეიტყოს უღმობელი ეს შენი ქცევა,
მაგ ცოფით სავსეს მგლურსა დინგსა ბრჭყალით დაგიხოკს.
მე დავიბრუნებ ისევ იმა ჩემს მეუფებას,
რომელ გგონია საბოლოოდ ჩემგან თმობილი.
მე შენ გაჩვენებ, დაგიმტკიცებ ამ ჩემს მუქარას.

(გადიან ლირი, კენტი და ამაღა).

გონერილა

აი, ხომ შენის თვალით ნახე, რასაცა ჰსჩადის?

ა ლ ბ ა ნ ი

თუმცა შენდამი, გონერილავ, დიდს სიყვარულს ვგრძნობ,
მაგრამ არ ძალმიძს ამ საქმეში მე შენ მოგკერძო.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

გთხოვთ დაგვეხსნათ და დაგვაცალოთ. — ეი, ოსვალდო!
(ხუმარას).

შე მასხარავ და ვირეშმაკავ, გაჰყევ შენ ბატონს!

ხ უ მ ა რ ა

ბიძია, აი, ბიძია ლირო! შენს ხუმარასაც აღარ უცდი? რაო,
თან აღარა მიგყევხარ?

ვინც ცბიერსა მელასა,
შვილს ამის მგზავსს ყველასა
ერთად შეჰკრავს, შებოჭავს
და გაუგლის კარგად თავს,
ჩემს ჩაჩს დავხურავ თავზედ,
და მე წავალ ჩემს გზაზედ.

(გადის).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ასი... რაინდი!.. ლაშქარია, ხუმრობა არის!..
მას თავისი საქმე ურიგოდ არ დაუჭერია.
კარგს არ ვიზამდით ასის კაცის ნება მიგვეცა,
რომ როცა თავში ფიქრი რამე მოუვიდოდა
ან შეგვასმენდა ვინმე ბეზლით, ცილის წამებით,
ან ყურში რასმეს ჩვენზედ ავსა წასჩურჩულებდა,
ან თვით მოსვლოდა უმიზეზო ჟინი და ბრაზი,
ეჭირვეულნა და მუქარით თავი წაეღო.
ასის კაცისა იარაღით გაზვიადებულს
სიცოცხლე ჩვენი სრულად ხელში ეჭირებოდა!..
ოსვალდ, არ გესმის?

ა ლ ბ ა ნ ი

მეტისმეტი შიშია ეგე.

გონერილა

მეტს დანდობაზედ ფრთხილი შიში უმჯობესია.
ჯერ უნდა კაცმა განსაცდელი უკუირიდოს
და მერე მხოლოდ განუტევოს გულიდგან შიში.
რა ზნისაც არის კარგად ვიცნობ მე მამა ჩემსა...
რაც ჩაიდინა ყველაფერი ჩემს დას მივწერე
და ვაცნობე მე ყველა იგი, რაც თავს არ მოდის.
იმასაც ვნახავთ მას ჩემი და ვით მოექცევა,
ვით შეუნახავს ასსა რაინდს? — ოსვალდ, არ გესმის?

(შემოდის ოსვალდი)

წიგნი მზად არის ჩემს დასთანა?

ოსვალდი

დიალ, ბატონო.

გონერილა

იახელ ვინმე თან და ეხლავ გზას შეუდექი.
უამბე ჩემს დას ყველა იგი, რის შიშიცა მაქვს
და შენც შენი რამ საბუთები ზედ დაუმატე.
მარჯვედ იარე, რომ მარჯვედვე უკან დაბრუნდე.

(ოსვალდი გადის)

დამიჯერე მე, ჩემო ქმარო, ეგრე არ ვარგა:
თუმცა ეგ შენი ღმობიერი გულკეთილობა
და უბოროტო საქციელი არ დაიძრახვის,
მაგრამ მაინც კი, მომიტევე, მე უნდა გითხრა,
რომ შენ გაკლია ცოტაოდნად შორსმხედველობა.
მაგ ნაკლისათვის შენ უფრორე საკიცხავი ხარ,
ვიდრე საქები შენის მავნე გულჩვილობისთვის.

ალბანი

რამოდენადაც შენ შორს ხედავ, მე ეგ არ ვიცი.
ეს კია: ხშირად ბევრის ნდომით ცოტასაც ვკარგავთ.

გონერილა

მაშ შენის სიტყვით...

ა ლ ბ ა ნ ი

კარგი, კმარა, ბოლოსაც ვნახავთ.

(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი V

ალბანის სახლის ეზო.

(შემოდიან ლირი, კენტი და ხუმარა).

ლ ი რ ი

შენ წინ წადი და ეს წერილები გლოსტერს ჩააბარე. ნუ-
რაფერს ნუ გაუხსენებ ჩემს ქალს, რაც იცი. თუ წერილის წა-
კითხვის შემდეგ შენ გკითხოს რამე, მხოლოდ მაშინ კი მიეცი
პასუხი. ძალიან აუჩქარე, თვარემ მე წინ მიგისწრობ.

კ ე ნ ტ ი

ვიდრე ამ წერილებს არ ჩავაბარებ, თვალსაც არ მოვხუჭავ,
ხელმწიფეო ჩემო.

ხ უ მ ა რ ა

კაცის ტვინი რომ ფეხის ქუსლებში იყოს, ნეტა ვიცოდე
არ გაილახებოდა?

ლ ი რ ი

მა რა მოუვიდოდა ჩემო კარგო?

ხ უ მ ა რ ა

მაშ მომილოცავს, შენი ტვინი გაცვეთილს ქალამანში აღარ
მოექცევა.

ლ ი რ ი

ჰა, ჰა, ჰა!

ხ უ მ ა რ ა

შენ ეგრე იცინე და მე ეს უღვაში მომპარსე, თუ შენი მე-
ორე ქალი პირველისავით კარგად არ მოგექცეს. თუმცა ის

ამას ისე ჰგავს, როგორც მაჟალო — ვაშლსა, მაგრამ მაინც სა-
თქმელი უნდა ითქვას.

ლირი

რა სათქმელი უნდა ითქვას, შე გაქნილო?

ხუმარა

ისა, რომ ორივე ერთნაირი მაჟალოები არიან... ერთი ეს
მითხარ, ბიძია, ცხვირი შუა პირის სახეზედ რად არის?

ლირი

არ ვიცი.

ხუმარა

მათ, რომ ერთი თვალი აქედ უჯდეს და მეორე იქით: რა-
საც კაცი სუნით ვერ აიღებს, ის თვალით დაინახოს.

ლირი

მე დავჩაგრე იგი და შეურაცხვეყავ...

ხუმარა

არ იცი, სადაფი სადაფს როგორ იკეთებს?

ლირი

არ ვიცი.

ხუმარა

არც მე ვიცი. ეს კი ვიცი, რისათვისაც იკეთებს.

ლირი

რისთვის?

ხუმარა

მისთვის, რომ თავი შიგ შეათაროს და არა იმისთვის, რომ
ის თავის ქალებს მიუბოძოს და თითონ კი თავშეუფარებელი
დარჩეს.

ლირი

ბუნებას ჩემსას მე თვითონ ვგმობ და დავივიწყებ!.. მერე ვინა?.. ასეთი კეთილი მამა!.. მზად არიან ცხენები?

ხუმარა

შენი ვირები წავიდნენ ცხენების მოსაყვანად. — ერთი ეს მითხარ, ცაზედ როცა შვიდი ვარსკვლავია, შვიდი რად არის?

ლირი

იმიტომ, რომ რვა არ არის.

ხუმარა

ეგ კარგი მოგივიდა. შენ კარგ მასხარად გამოდგებოდი.

ლირი

ძალით უნდა უკან დაბრუნება, ძალით!.. ჰოი, შე საზარო უმაღურებავ!..

ხუმარა

ბიძია, იცი, რას გეტყვი? შენ რომ ჩემი მასხარა ყოფილიყავ, ერთ ლაზათიანად მიგტყებდი, რომ ეგრე უდრო-უდროოდ დაჰბერდი.

ლირი

როგორ თუ უდრო-უდროოდ.

ხუმარა

ისე რომ ჯერ ჭკუა უნდა გესწავლა და მერე დაბერებულ-ყავ.

ლირი

მადლო ზეცისავ, მომეც, მომეც მე მოთმინება!
ტვინს ნუ შემირყევ, დამიფარე ჭკვიდამ შეშლისგან!
ჭკვისა დაკარგვა მაძრწუნებს მე.

(შემოდის რაინდი)

რაო? ცხენები

მზად არიან თუ?

რ ა ი ნ დ ი

მზად გახლავან, ჩემო ხელმწიფევ.

ლ ი რ ი

წამო, შეილო, წავიდეთ*.

(გადიან).

მ ო ქ მ ე ლ ე ბ ა მ ე ო რ ე

ს უ რ ა თ ი I

გრაფის გლოსტერის ციხე-დარბაზის ეზო.

(ე დ მ უ ნ დ ი და კ უ რ ა ნ ი შემოდინან და ერთმანეთს შეხვდებიან).

ე დ მ უ ნ დ ი

კურანს გაუმარჯოს.

კ უ რ ა ნ ი

ღმერთმა გაგიმარჯოს, ბატონო. — ეს ეს არის ეხლა მამათქვენს ვახლდი და მოვახსენე, რომ მთავარი კორნვალი და მეუღლე მისი რეგანა ამაღამ აქ მობრძანდებიან.

ე დ მ უ ნ დ ი

ნეტა მიზეზი რა უნდა იყოს?

კ უ რ ა ნ ი

არ ვიცი, თქვენმა მზემ. — თქვენ, რასაკვირველია, ეს უკანასკნელი ამბავი გაგონილი გექნებათ. მე იმ ამბავზედ მოგახსენებთ, რომელზედაც ჯერ მხოლოდ ხმადაბლა ლაპარაკობენ.

---

* ამის შემდეგ ხუმარა ორ სტრიქონიანს შაირს ამბობს. ეგ შაირი ისეთი უაზროა, რომ სრულიად არ უხდება არც ხუმარას და არც ტრაგედის გარემოებასა. გამოჩენილი კრიტიკოსი შექსპირისა სტივენსი ამბობს ამ შაირზედ, რომ სხვისაგან ჩამატებულიაო. ჩვენც სტივენსს დავუჯერეთ და არა ვსთარგმნეთ. (მთარგმნელთა შენიშვნა. — რედ.).

მართლად ეს ისეთი ამბავია, რომ ჯერ მარტო ყურში თუ
ითქმის.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე არა გამიგონია რა. მიაშე თუ გიყვარდე.

კ უ რ ა ნ ი

მაშ იმისთანა რამ არა გაგიგონიათ რა, რომ ვითომც კორ-
ნვალი და ალბანი ერთმანერთში ომს აპირობენ?

ე დ მ უ ნ დ ი

ერთი სიტყვაც არ გამიგონია.

კ უ რ ა ნ ი

მაშ მალე გაიგებთ. მშვიდობით ბრძანდებოდეთ.

(გადის).

ე დ მ უ ნ დ ი

კორნვალი მოვა აქ ამაღამ... ეს კარგი არის!
ჩემს საქმეს თითქმის თავისთავად ხელი ეწყო...
მამაჩემმაცა ბრძანა ჩემის ძმისა დაჭერა...
სხვა რაღა მინდა?.. მარტო ის, რომ მეც ხელი გავძრა
და არ დავყონდე, როცა ბედი ამ რიგად მშველის.
ყური მომიგდე, ედგარ!.. ერთი აქ ძირს ჩამოდი!..
გამიგონე და!.. ჩამო-მეთქი, სათქმელი რამ მაქვს.

(შემოვა ე დ გ ა რ ი)

წადი აქედგან, მამაჩვენი ყველგან დაგეძებს;
ქიდეც უამბეს, სადაც იყავ შენ დამალული...
ვიდრე ღამეა მე შენ გირჩევ რომ გაიპარო.
ერთი დაფიქრდი, — კორნვალზედა წინააღმდეგი,
ან ძვირი რამე ხომ არსად არ წამოგცდენია?
ის და რეგანა ამაღამ აქ მოისწრაფიან...
ანუ იქნება სადმე ვინმეს შენ გაუმეღავნე,
რომ ის ალბანის წინააღმდეგ ომსა აპირებს?!

ე დ გ ა რ ი

გეფიცები რომ არსად სიტყვაც არ წამცდენია.

ე დ მ უ ნ დ ი

აგერა მამაც!.. რომ შენს მომხრეთ მე არ ვეგონო,
მე შენზედ განგებ, — არ გეწყინოს, — ხმალს ამოვიწვდენ
და შენც ხმალ და ხმალ დამიდეგი, თითქოს მიგერებ.
ვითომ მექცევი, უკუ წადეგ. (ხმამალლა) დამნებდი, ძმაო!..
მამას იახელ... მომინათეთ! ჩქარა სანთელი!.. (ხმადაბლა)
გამექცა ედგარ! (ხმამალლა) მომინათეთ! (ხმადაბლა)
გასწი, მშვიდობით!..

(ედგარი გადის)

ცოტა რამ სისხლი რომ მდიოდეს, დამიჯერებენ,
რომ თავდადებით და მედგრადა მე მიბრძოლია.

(ხელს იკაწრავს)

ბევრჯერ მინახავს ლოთი ბიჭი, რომ უფრო მეტად
ცუდ-უბრალოზედ სალაღობოდ ხელი ეკაწროს. (ხმამალლა)
მამავ, მიშველე! დადეგ! დადეგ! არავინ მშველის?

(შემოდიან გ ლ ო ს ტ ე რ ი და მ ო ს ა მ ს ა ხ უ რ ე ე ბ ი, რომელთაც
ხელში მაშხალები უჭირავთ).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რა იქმნა, ედმუნდ, ის ფლიდი და ის ავაზაკი?

ე დ მ უ ნ დ ი

ეხლა აქ იყო ამ ბნელაში ხმალ ამოწვდილი
და მთვარეს რაღაც ჯადოქრობით იგი იწვევდა
შესაწევნელად და მეოხედ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეხლა რა იქმნა?

ე დ მ უ ნ დ ი

აი ბატონო, სისხლიცა მდის...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რა იქმნა-მეთქი

ის ავაზაკი?

ე დ მ უ ნ დ ი

აი აქედ გაიქცა იგი.

როცა ვერას გზით...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

დამიჭირეთ ის დაწყევლილი!..
გზა შეუქარით! — (ერთი მსახური გადის) რა ვერას გზით, —
რა უნდა გეთქვა?

ე დ მ უ ნ დ ი

როს თქვენს სიკვდილზედ ვერას გზით ვერ დამიყოლია,
მე ვუპასუხე, რომე ღმერთნი სისხლის მზღვეველნი
მთელს თვისს რისხვასა მიაქცევენ მამისა მკვლელსა;
რომ ღვთიურია მამა შვილთა შორის კავშირი...
და რა ბოლოს ჰსცნო, რომ მე მედგრად წინააღვუდეგ
მისსა განზრახვას ბუნებისა შემარყეველსა, —
იგი გაათრდა და იშიშვლა მყის ხმალი თვისი,
შემომიტივა გაცოფებით უიარაღოს
და ხელში დამჭრა. მაგრამ როცა მე იმან მნახა
მისისა ქცევით საშინელის რისხვით ანთებულ
და გამზადებულ სიმართლისთვის თავდასაღებად, —
ანუ იქმნება შეუშინდა ჩემს ხმაურობას, —
მაშინვე გაფთხა და გაიქცა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

დეე გაიქცეს!

ჩვენს ადგილებში იგი ვერსად დაგვემალება...
და თუ მას სადმე მოასწრებენ, მაშინ გათავდა!..
აქ მობრძანდება ამაღამა ჩვენი მთავარი,
იგი მე მწყალობს, ყოველს ფერში მე ნებას დამრთავს...
მე მის სახელით საქვეყნოდა გამოვაცხადებ,
რომ ვინც იმ მამის მემობელს პირუტყვს სადმე გვიპოვის

და ხელში მოგვცემს დასასჯელად, — დავაჯილდოებთ
და ვინც დამალავს, — მას სიცოცხლე თვით მოესპობა.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ჩემი ვქმენი და ვეცადე რომ უარეყო
და დაეშალა საშინელი თვისი განზრახვა,
მაგრამ არ იქმნა!.. იგი მტკიცედ იდგა მასზედა.
მაშინ მუქარით მე ვუთხარი, — გაგამხელ-მეთქი.
მან მიპასუხა: „შე ბოგანავ, შე ნაბიჭვარო!..
ნუ თუ გგონია გაიტანო შენ რამე ჩემგან
მაგ ერთგულობით, სიმართლით და პატიოსნებით?!
როცა მე და შენ პირის პირად დაგვაყენებენ,
მე უარვეყოფო ყოველს ფერსა, თუნდ რომ წერილი, —
რომელიც მეო შენ მოგწერე, — წამომიყენო.
მეო ყოველფერს შენ თვითონვე გადმოგაბრალებ,
ვიტყვიო, რომ შენ მიბირებდი, მითათბირებდი
მამისა ჩემის განდგომისა და ლალატისთვის;
თვით შენ გაგხდიო მამის მტრად და მამის მგმობელად.
ნუთუო ეგრედ სულელია ესე ქვეყანა,
რომ ყველა ესე შენს სიხარბეს არ მიაწეროს?!
ვინ არ ირწმენსო, რომ თვით შენ მე გადმომემტერე
მხოლოდ იმისთვის, რომ სიკვდილი ჩემი შენ გინდა,
რათა ჩემს შემდეგ მემკვიდრობა უცილოდ დაგრჩეს?!
ვინ არ ირწმენსო, რომ სიხარბეს, შურიანობას
შენ უცდენიხარ წაუღიხარ ამ შემთხვევაში?!“

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

გაჯიქებული და გულმრუდე ის ავაზაკი!..
თავის საკუთარს წერილსაცა განა უარყოფს?! —
არა, არ არის იგი ჩემი სისხლი და ხორცი!

(საყვირის ხმა მოისმის)

სუ!.. საყვირის ხმა!.. მობრძანდება ჩვენი მთავარიც!..
ნეტა რა უნდა იყოს იმის მოსვლის მიზეზი...
ყოველგან გზებსა ხმელეთისას თუ ზღვის პირისას
მე მას შევუკრავ, — სად წამივა იგი პირშავი...
და თვით მთავარიც მე ამაში ხელს მომიმართავს.

საცა მივსწვდები, იმის სახეს ყველგან გავგზავნი,
რომ ყველამ, — ვისაც შეხვდეს იგი, — მაშინვე იცნოს.
მერე შენც, ჩემო ნამდვილო და ერთგულო შვილო,
მოგიხერხებ რომ ჩემს სიმდიდრეს დაგაპატრონო.

(შემოდინ კორნვალი, რეგანა და თანამხლებელი).

კორნვალი

ჩემო ერთგულო მეგობარო, რა დაგმართვიათ?
შემოვდგი ფეხი თუ არ, მყისვე მე დამახვედრეს
გასაოცარი რამ ამბავი. — რაო? რა მოხდა?

რეგანა

თუ ეგ გამართლდა, ყოველგვარი ტანჯვა, სასჯელი
ცოტა იქმნება იმ საზარელ მგმობელისათვის.
საშინელი რამ ამბავია! — თქვენ ვითლა სუფევთ?

გლოსტერი

ოჰ, დედოფალო, გული ჩემი დაბერებული
განგმირულია და მკვდარია ამ გვარის ამბით.

რეგანა

ნუთუ ის, ვისაც ნათელი ჰსცხო მამამან ჩემმან,
ვისაც უწოდა მან სახელი, — თქვენ გადაგიდგათ?
ნუთუ ედგარი, თქვენი შვილი მას გაბედავდა,
რომე სიკვდილი თქვენი იმას გულს განეზრახოს?

გლოსტერი

ოჰ, დედოფალო, დედოფალო! მეც თვითონ მრცხვენის,
მაგრამ არ ვიცი, სად გავექცე ამა სირცხვილსა!..

რეგანა

ხომ არ უვლია იმ ვერაგთა მხლებელთა თანა,
რომელიც ახლავს მამა ჩემსა ამაღათ თვისად?

გლოსტერი.

რა მოგახსენოთ. — ოჰ, რა ცოდვა გარდამეკიდა!..

ე დ მ უ ნ დ ი

დიალ, ბატონო, — იგი მათთან ხშირად ყოფილა.

რ ე გ ა ნ ა

მაშ რაღად გიკვირსთ, რომ ბოროტი მას განუზრახავს?
ის მათგან არის უსათუოდ წაქეზებული
ამა მოხუცის მოსაკლავად, რათა მის შემდეგ
ხელი ჩაჰკიდონ მის ქონებას და სრულ გაჰფლანგონ. —
მე ამ საღამოს ჩემის დისგან წიგნი მივიღე,
მწერს მამისჩემის ამაღლისას ისეთსა ქცევას,
ვერაგობას და ამბობებას, რომ როცა მოვლენ,
აღარ დავხვდები მე ჩემს სახლში.

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

არც მე დავხვდები.

მომხსენდა, ედმუნდ, რომ ვითომც შენ მამიშენისთვის
მამაშვილური სამსახური გაგიწევია.

ე დ მ უ ნ დ ი

რაც ვალად მედო, მე იგი ვქმენ, ბატონო ჩემო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

როცა ამაჲს ჰსცნო მის ბოროტი განზრახულება
და შესაპყრობად მიიზიდა, — დაიჭრა კიდევ.
აი თვით თქვენმა ბედნიერმა თვალმა იხილოს.

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

მერე მღევარი გაუსიეთ?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

დიალ, ბატონო!

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

ოღონდ შეიპყრან, — და ჩვენ ასეთს საქმეს დავმართებთ,
რომ მის მზაკვრობამ აღარავინ არ შეაშინოს...
თქვენც თქვენი ჰქმენით, — რაიც გსურდეთ, — ჩემის
სახელით,

და შენ კი, ედმუნდ, მამისადმი მორჩილებისთვის
და სიმტკიცისთვის, რაიც შენ ღღეს გამოაჩინე,
თან გიახლებთ ჩვენ. ჩვენთვის მეტად საჭირო არის
შენებრ მტკიცე და პატიოსნის გულის მექონი
და ამისთვისაც მიმყევხარ შენ.

ე დ მ უ ნ დ ი

ხელმწიფევ ჩემო!
რაც შემეძლება, მე თავს დავსდებ თქვენს სამსახურზედ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მისდა მაგიერ მადლობასა მე მოგახსენებთ.

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

მგონი ვერ მიხვდით, რა მიზეზით ღღეს გეწვივენით...

რ ე გ ა ნ ა

ასე უდროოდ, ამ საშინელს ბნელა ღამეში.
მძიმე მიზეზმა გვაიძულა ჩვენ აქ მოსვლადა
და გაგვიხადა საჭიროდა ჩვენ რჩევა თქვენი.
მამაჩემი და ჩემი დაი — ორივე მწერენ,
რომ ერთმანეთში უთანხმოება ჩამოვარდნიათ —
და ვირჩივე მათ ვუპასუხო თქვენის სახლიდგან.
მათნი შიკრიკნიც აქ ელიან ჩვენგან პასუხსა.
დიდიხნის ჩვენო მეგობარო კეთილო გლოსტერ!
ცოტას ხანს გულით გადიყარეთ ეგ მწუხარება
და თქვენს საჭიროს რჩევას ჩვენთვის ნუ დაიშურებთ:
გვირჩივეთ რამე ამ სასწრაფო, მძიმე საქმეში.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მზადა ვარ თქვენის, დედოფალო, სამსახურისთვის
და სიხარულით მოვეგები თქვენს მობრძანებას.

(გადიან ყველანი).

ს უ რ ა თ ი II

გლოსტერის ციხე-დარბაზის წინა.

(შემოდინ კენტი და ოსვალდი სხვადასხვა მხრით).

ოსვალდი

გამარჯვება, შე კაი კაცო! შენ აქაური ხარ?

კენტი

აქაური.

ოსვალდი

ერთი ეს ცხენები სად დავაყენო?

კენტი

წუმპეში.

ოსვალდი

სწორედ მითხარ, თუ გიყვარდე.

კენტი

მიყვარდე, რა საყვარელი შენა ხარ!

ოსვალდი

მაშ თუ აგრეა, თავშიმც ქვა გიხლია.

კენტი

მე გახლიდი თავში ქვას, სხვაგან რომ შემხვედროდი!..

ოსვალდი

კაცო, რას ჩამომეკიდე. მე შენ არც კი გიცნობ ვინა ხარ და!..

კენტი

მე კი გიცნობ შენ რა წითელი კოჭიცა ბრძანდები.

ოსვალდი

ვითომ ვინა გგონივარ?

კ ე ნ ტ ი

არამზადა, ნაცარქექია ფეხთამლოკი, ხაბიჭვარი, დიდგულა, ფულურო, მათხოვარა, ორპირი, მყრალი, მურტალი, ლაჩარი, გაქნილი, ძაღლის გავარდნილი, თავლაფდასხმული, მელაძუა, პრანჭია, ლაწირაკი, გლახა, ლატაკი, მაჭანკალი. — შეთითხნილი არამზადობისა, გლახა მათხოვარობისა, ლაჩრობისა და წუწკობისაგან, — ძუკნა ძაღლის გავარდნილი! ნეტავი არ მინდა ამ სახელებში ერთს ასოზედ მაინც უარი ჰსთქვა, ამდენს მოგარტყამდი, რომ ჰყივილით აქაურობა აგეკლო!

ო ს ვ ა ლ დ ი

ვინა ხარ ეი!.. რა ოხერტიალი რამა ყოფილხარ. არ მიცნობ, არ გიცნობ და ეგრე კი იგინები.

კ ე ნ ტ ი

ვერ უყურებთ ამ ვირის თავს არამზადას!.. არ გიცნობო! მაშ ის ვინ იყო, რომ ამ ორის დღის წინად ხელმწიფის თვალწინ გაგმხლართა და მიგბეგვა. — გაიძერ ხმალი, შე წუწკის შვილო! მართალია ღამეა, მაგრამ მთვარე კიდევ იმოდენად ანათებს, რომ ლუკმა-ლუკმად აგკუწო და ძვალი და რბილი ერთმანეთში დომხალსავით აგირიო. ამოიღე ხმალი, შე მურტალო ნაბიჭვარო! ამოიღე-მეთქი!

(თვითონ ხმაღს იღებს).

ო ს ვ ა ლ დ ი

გადი ღამეკარგე, მე შენი თავი არ მაქვს!..

კ ე ნ ტ ი

გაიძერ ხმალი-მეთქი, შე ყურუმსალო! მე შენ გიჩვენებ ჩვენის ხელმწიფის წინააღმდეგ ბარათების ტარებას. როგორ გაბედე, რომ თოჯას მიჰკერძე და იმის გვირგვინოსანს მამას კი გადუდეგი!.. ამოიღე ხმალი, შე ვირეშმაკავ, თორემ სულ სუკებს ამოგათლი! ამოიღე, შე ნაცარქექიავე შენა!.. გამაგრდი-მეთქი, შე მხდალო და ლაჩარო! —

ოსვალდი

ვაი მიშველეთ! მიშველეთ!.. მკლავენ!

კენტი

გამაგრდი შე წუწკო! დადეგ! დადეგ, შე არამზადაგ!.. გამაგრდი-მეთქი, შე ყურმოჭრილო მონავ!

ოსვალდი

მიშველეთ! მკლავენ! მკლავენ!

(შემოდინ ედმუნდი, კორნვალი, რეგანა, გლოსტერი და მოსამსახურეები).

ედმუნდი

რა არის? რა ამბავია? გაშორდით ერთმანეთსა!

კენტი

არც შენ გაგექცევი, თავმომწონევ ვაუბატონო! თუ გული გერჩის, მობრძანდი, — შენც გარგუნებ შენს კერძსა.

გლოსტერი

ხმალსაცა ხმარობენ!.. რა ამბავია?

კორნვალი

შეჩერდით, თუ რომ სიცოცხლე არ მოგძულეებით... ვინც გასძრავს ხელსა, ის მოკვდება. — რაზედა ჩხუბობთ?

რეგანა

ეგენი ჩემის დისა და ხელმწიფის შიკრიკნი არიან.

ოსვალდი

მე აი, ხელმწიფეო ჩემო, ძლივსლა ვიბრუნებ სულსა და!..

კენტი

მაშ რა მოგივიდოდა? შენ იმდენი ძალ-გულოვნობა გქონია, რომ ყელშიაც მოგებჯინა. აი შე თავლაფიანო ლაჩარო! თითონ ბუნებასაც კი ეზიზღები... შენ თერძის შეკერილი ხარ.

კორნვალი

რას სულელობს!.. თერძისაგან კაცის შეკერვა გაგონილა!

კენტი

ეგ კი სწორედ თერძისაგან არის შეკერილი, თორემ ხარატი და მხატვარი ამისთანა მახინჯს ვერ შეჰქმნიდენ, თუნდ რომ ორი საათიც ესაქმათ.

კორნვალი

იტყვი თუ არა, რაზედ წაეკიდენით ერთმანეთსა?

ოსვალდი

ეს ბებერი ავაზაკი, რომლის სიცოცხლეს მაგის ჭაღარა წვერს ვაპატივე...

კენტი

აი შენ ანბანის უხმარო ასოვ! შე ხორცმეტა შენა! — ნე-ბითა თქვენითა, ბატონო ჩემო, მე ამ უზღელს წუწკსა როდინში დავნაყავ, ტალახსავით ავზელ და იმით ფეხის ადგილის კედლებს გავლესავ. — ჩემი სიცოცხლე ჩემს ჭაღარა წვერს აპატივა!.. აი შე ხე-კაკუნა კოდალაგ!..

კორნვალი

ხმა დაიკმინდე, შე უმსგავსოვ!.. რად არა იცი, ვისთან როგორი ქცევა უნდა.

კენტი

მაგრამ აქვს თვისი ნებისყოფა გულისწყრომასაც. ვიცი, ბატონო!

კორნვალი

რამ ვაგაწყრომა?

კენტი

მან, რომ ამ გვარს წუწკსა მონასა ხმალი ჰკიდია, კაცობა კი არ გააჩნია. ამ გვარნი კაცნი გაქნილნი და ღრეჭით მღიმარნი

ხშირად, ვით თავნი, შუა სტრიან იმ წმინდა კავშირს,
რომელიც ისე შეკვანძილ და შებეჭვილია,
რომ შეუძლებელ არის მისი გახსნა, დარღვევა.
ეგენი თვისის მლიქვნელობით და პირფერობით
თვის მბრძანებელის წყენას, შფოთვას აძლიერებენ,
ცეცხლზედ ზეთს ასხმენ და ცივს გულზედ თოვლსა აყრიან:
ჰოსაც ამბობენ და არასაც ერთს და იმავ დროს,
ამყოლს ასდევენ და ჩამომყოლს ჩამოჰყვებიან,
რადგანც ძალსავეთ უკან დევნა იციან მხოლოდ. —
მეხიმც დაგეცა მაგ ბრიყვს თავზედ!.. რას იღრიჭები?
ისე ჰკრეჭ კბილებს თითქო ჰკვიდამ შეშლილს მხედავდე.
ნეტა არ მინდა ტრიალს მინდორს სადმე შემყროდი...
მე შენ ბატსავეთ ხალხათი წინ გამოგიგდებდი
და სულ ყივილით მიგარბენდი შენს საბუდრამდინ. —

კორნვალი

რაეზსა ბოდავ, ბერო-კაცო? რამ გაგაგიყა?

გლოსტერი

რამ წაგკიდათ თქვენ ერთმანეთსა? იტყვით თუ არა?

კენტი

არც ერთსა მტერსა თვისი მტერი ისე არა სძულს,
როგორც რომ მე მძულს ამისთანა გაქნილი კაცი.

კორნვალი

რის გამო ჰსწამობ გაქნილობას? რა დაგიშავა?

კენტი

მე მაგის სახე, ერთის სიტყვით, თვალში არ მომდის.

კორნვალი

იქნება ჩვენი სახენიცა თვალში არ მოგდის?!.
ვსოქვათ ჩემი სახე, ან ამისი, ანუ იმისი...

კენტი

ბატონო ჩემო! მართლის თქმასა დაჩვეული ვარ:

ამ სახეებზედ, რომელთაც მე ეხლა აქ ვხედავ,
ჩემს სიცოცხლეში უკეთესი ბევრი მინახავს.

კორნვალი

ეს კაცი სწორედ ჰგავს ზოგიერთს ვირეშმაკასა,
რომელიც, თუ კი აქე სადმე პირში თქმისათვის,
თავს მოიბრიყვებს, კადნიერად მოჰყვება როტვას
და მთელს გაუთლელს თვის ბუნებას წინ გადმოგიშლის.
მაგას რო ჰკითხოთ, პირფერობას როდი იკადრებს,
ეგ პატიოსნის აზრისაა, სწორედ-მთქმელია!..
თავს ნებას მისცემს ყველას პირში მართალი უთხრას.
თუ გაუვიდა, — ხომ რა კარგი, და თუ კი არა, —
მარტივის გულის უმეცრებად ჩამოერთმევა.
მე კარგად ვიცნობ ამ გვარს ცბიერს და გაქნილს ხალხსა!..
ყველა მათგანი მართლის მთქმელის სახესა ქვეშე
ჰფარავს უფრო მეტს ავ განზრახვას და მზაკვარებას,
ვიდრე ქვემძრომი ოცი მონა დაბლად თავ-მხრელი,
რომელნიც ყველას ხელთ ულოკვენ, ფეხთ ეშლებიან,
გულში კი მალვენ ათასნაირს გესლიანს წადილს.

კენტი

სრულის სიმართლით, პირუთვნელის ჰეშმარიტებით,
ნებითა თქვენის დიაღობის სხივოსნობისა,
რომლისაც შუქთა შარავანდი მიემგზავსების
ფებისა თავზედ ბრწყინავთ სხივთა ელვარებასა...

კორნვალი

მაგითი მერე რა გინდა ჰსთქვა?

კენტი

მე მინდა გადავეჩვიო ჩემს ჩვეულებრივს ლაპარაკსა, რო-
მელიც თქვენ ეგრე ძლიერ არ მოგეწონათ. ბატონო ჩემო, მე
პირმოთნე კაცი არ გახლავართ. ვისაც პირში თქმით
თქვენი მოხიბლვა სდომებია, ის სწორედ პირში მთქმელი
გაქნილი კაცი ყოფილა. მე კი მაგ ხელობას ვერ ვიკისრებ,
თუნდ ამის გამო თქვენი წყრომა და რისხვა ზედ დამერთოს.

ლანძღვენ, ათრევენ, აგინებენ. — გაუყარევი
ფეხებში ხუნდი.

(კენტს ხუნდს გაუყრიან)

ჩემო ქმარო, ჩვენ კი წავიდეთ.

(გადიან რეგანა და კორნვალი/.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

დიდად მაწუხებს, ჩემო ძმაო, ეგ შენი ყოფა,
მაგრამ ეგ მთავრის ნებაა და უნდა აღსრულდეს.
მთელმა ქვეყანამ იცის, რომ მის განკარგულებას
ვერავინ შეჰსცვლის, წინ ვერავინ გადაუდგება.
მე ვთხოვ მთავარს, რომ გაპატიოს.

კ ე ნ ტ ი

მე ვთხოვთ, ბატონო,
მაგას ნუ იზამთ. მე მაინცა დაღალული ვარ.
გზაც ძნელი აყო და ძილის დროც არა მქონია, —
ცოტას ჩავთვლემავ, — და მერე თუნდ შტვენით გავერთვი.
ეგრეა თურმე: კეთილ სულთა ბედი არ შესწევთ.
დილა მშვიდობის გაგითენოთ ღმერთმა, ბატონო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მთავარს ამ ქცევას არა კაცი არ მოუწონებს...
მე ვიცი, რომ ეს საქმე ცუდად დაბოლოვდება.

(გადის).

კ ე ნ ტ ი

ხელმწიფევ ჩვენო გულკეთილო! მე მეშინიან
შენზედ არ ახდენს, არ გამართლდეს გლეხის ანდაზა:
ვაის გავეჭეც და ვუისა შევეყარეო. —
მომიახლოვდი შენ, კანდელიო ქვეყნიერების
და მომაფინე სხივნი შენნი მაამებელნი,
რათა წაკითხვა ამ წერილის შესაძლო მექმნას. —
ყველა კეთილი ბედკრულთათვის სასწაულია
და მეც დღეს ვხადი სასწაულათ ამა წერილსა...
დიად, ეს სწორედ კორდელიას ნაწერი არის.

მას შეუტყვია, რომ ვახლავარ მე ჩემს ხელმწიფეს
და მის სიკეთის გულისათვის აქ თავს ვიმაღლავ.
მას შეუტყვია — რა ბედშია ცხაცვიენული ვართ,
და ჩვენის დახსნის შემთხვევასა ის არ დაჰკარგავს,
ამ საშინელის ყოფისაგან გამოგვიხსნის ჩვენ. —
მიმედლენით, დამიმძიმდით თქვენ, თვალნო ჩემნო?
მაშ რაღას ელით?.. მილულდით და მიიძინევით,
რათა ეს სახლი სამარცხვინო აღარ იხილოთ.
ლამე მშვიდობის!.. აბა ბედო, კვლავ გამიღიმე
და ჩარხი შენი ჩემკენ კიდევ მოატრიალე!.. (იძინებს).

ს უ რ ა თ ი III

ტრიალი მინდორი.

(შემოდის ე დ გ ა რ ი).

ე დ გ ა რ ი

რა სასჯელიცა განმიჩინეს, მე დღესა ვსცანი,
და რომ ხის ღრუვში თავი ჩემი არ მიმემალა,
მამისა ჩემის მღევარს ვერსად წავუვიდოდი.
ზღვისა და ხმელის ყოველი გზა ჩემთვის შეუკრავთ.
არ არის კუთხე სად მზვერავი ჩემი არ იყოს
და სადც მღევარი შესაპყრობლად მე არა მღევდეს.
სიფრთხილე მმართებს, რომ მე თავი გადავირჩინო.
მივიღებ სახეს იმ საზიზღარ სილატაკისას,
რომელიც ესდენ რყვნის კაცისა სანახავობას,
რომ ადამიანს — ამ ღვთის კერძოს — სრულად მხეცად ხდის.
თავს გავითხუპნი ტალახით და უწმინდურებით,
მოვბინძურდები და ძონძებში გამოვეხვევი,
თმასაც საზარლად, შესაშიშრად მე ავიბურძგვნი, —
ეგრედ უმწეოდ დაშთომილი წინ დავუდგები
ცისა ქარ-ცეცხლსა, ცისა გრგვინვას, ჭექა-ქუხილსა.
ამ ქვეყანაში ყოფილან და კვლავაც არიან
გლახა-მთხოვარნი ბედლემელნი მხეცებრ მბრდღვინავნი,
რომელნიც ხიჭვთა, ნევსთა, ლურსმანთ და ჯაგის-ეკალთ
თვის გაშეშებულთ, დაწყლულლებულთ ხელთ განიყრიან.

ესრეთ საბრალო სახის მქონნი და საზიზღარნი
მეცხვარეთ შორის, გომურებში და წისქვილებში
ამ მიყრუებულ სოფლებშორის დაწანწალებენ
და ხან ბლავილით, წყევლით, ქოლვიით და ხან ვედრებით
კაცთ მოწყალების თვალს თავისკენ მიიზიდავენ.
საბრალო თომავ და ტერლიგუდ... მაგრამ რას ვამბობ!
თქვენ ხართ რამ მაინც... მე, — ედგარი აღარა ვარ რა...
(გადის).

ს უ რ ა თ ი IV

გლოსტერის ციხე-დარბაზის წინა.

(შემოდინან ლირი, ხუმარა და აზნაური).

ლ ი რ ი

მიკვირს სახლიდამ ისე უცბად აქ წამოსულან,
რომ ჩემის კაცის დაბრუნებაც არ უფიქრიათ.

ა ზ ნ ა უ რ ი

ჩემო ხელმწიფევ, — მე შევიტყე, რომ გუშინ თურმე
შინიდამ წასვლა მათ ფიქრადაც არა ჰქონიათ.

კ ე ნ ტ ი

დღე მშვიდობისა, ხელმწიფეო!

ლ ი რ ი

ამას რას ვხედავ...

შენ თვითონ ხომ არ იცუღლუტე თავგასართობლად
და ხუნდი ფეხში გაიყარე?

კ ე ნ ტ ი

არა, ბატონო!

ხ უ მ ა რ ა

აი გიდი ჰაა!.. ვერა ხედავთ რა მაგარი წვივ საკრავი შე-

მოუკრავს!.. საკვირველია ღმერთმან იცის, — ცხენს თავით
ამბენ ხოლმე, ძაღლსა და დათვსა — კისრითა, მაიმუნს — წე-
ლითა და კაცებს კი — ფეხებითა. ვინც ნამეტანად ფეხებს
აფათურებს და თოხარიკობს, სწორედ ამისთანა ხის პაჭიჭები
ჰსდომებია.

ლირი

ვინ იყო იგი, რომ ჩემს მხლებელს პატივი არ გსდვა და ამ-
რიგადა შეურაცხგყო?

კენტი

ორნივ, ბატონო!

არამც თუ მარტო თქვენი სიძე, თქვენი ასულიც.

ლირი

ისინი მაგას არ იქმოდენ!

კენტი

ჰქმნეს, ხელმწიფეო!

ლირი

მე ვამბობ, არა!

კენტი

დიაღ-მეთქი, მე მოგახსენებთ.

ლირი

მე გეუბნები არ იქმოდენ!.. არა და არა!..
უპატივრობას ესრეთს მე ვერ შემომბედავენ!..

კენტი

შემოგბედესთ და მორჩინენ კიდეც.

ლირი

არა, ჰსტყუი შენ!

იუპიტერის სახელს ვფიცავ, არ გაბედავდნენ!

კ ე ნ ტ ი

მეც იუნონას გეფიცებით გაბედეს-მეთქი.

ლ ი რ ი

არ გაბედავდენ!.. არ იქმოდენ!.. არ ინდომებდენ!..
არ შეარცხვენდენ სახელს ჩემსას ეგრეთის ქცევით!..
ეგრედ შერცხვენა თვით სიკვდილზედ უარესია!..
ჩქარა მიამბე დაწვრილებით და დალაგებით, —
რა დააშავე სამაგისო რომ შენ, ჩემს შიკრიკს
ემაგისთანა სამარცხვინო სასჯელი დაგდვეს.

კ ე ნ ტ ი

მივედ თუ არა თქვენის სიძის სასახლეშია,
მყის მივართვი მათ მუხლმოდრეკით თქვენი წერილი,
და წამოდგომაც ვერ მოვასწარ, რომ სწრაფლ მოიჭრა
გაოფლებული, დაქანცული ერთი შიკრიკი.
გონერილიის მოკითხვა მან მათ მოახსენა
და ამასთანვე მიართვა მათ მისი წერილიც.
თქვენი წერილი უკუაგდეს, მის კითხვას მოჰყვენენ
და რომ შეიტყეს, რაც ეწერა, — უხმეს მსახურთა.
შესხდნენ ცხენებზედ და აქეთკენ გამოემგზავრნენ.
მე კი გულცივად მიბრძანეს, რომ თან გამოგვეყო,
გვდიე, ვიდრემდე მოვიცლით და პასუხს მოგცემთო.
აქ რომ მოვედით, აქაც დამხვდა კიდევ შიკრიკი.
მის დანახვაზედ ავიმღვრივე, ცეცხლებრ ავენთე. —
ის გახლდათ იგი, რომელიცა ამას წინადა
გაკადნიერდა თქვენს წინაშე და გაწყენინათ.
გონი არ შემრჩა, — მეც კაცი ვარ, — გულზედ მოვედი,
ვერ მოვითმინე, წავეკიდე, ვიშიშვლე ხმალი.
შემიშინდა მე ის ლაჩარი და მოჰყვა ღრიალს, —
იმის ღრიალზედ ბატონი, ყმა თავზედ დაგვესხა...
სიძემან თქვენმან და ასულმან ეს ჩემი ბრალი
ამ სათაკილო სასჯელისა ღირსი გახადეს.

ხ უ მ ა რ ა

გარეული ბატები რომ აქედ მოფრინავენ, ეტყობა ჯერ კი-
დევ ზამთარს არ გაუვლია.

მამას ღარიბსა, ლატაკსა
შვილები მოიძულებენ,
პატარა ჯიბე მოზრდილს კი
თავის-თავს ფეხქვეშ უგებენ.

ბედი სწორედ უნამუსო ქალია,
ღარიბი სძაგს, მდიდრის ეშხით მთვრალია.
მაშ აბა ნულარ გაგიკვირდება, რომ შენმა ქალებმა ამდენი
ვაი გაყვირონ, რომ მთელი წელიწადი თვალო, ვერ დათვალო.

ლირი

ჰოი, რა რიგად მომადგა მე ყელში ნალველა!..
ეშმაკეულნო სალმობანო, წარვედით ჩემგან
და შენც, ნალველავ ყელთ მომდგარო, ძირსვე დაეშვი!..
სად არის იგი ქალი ჩემი?

კენტი

აქ, — გრაფთან გახლავთ.

ლირი

მე მათთან წავალ, თქვენ აქ დარჩით, ნუ გამომყვებით.
(გადის).

აზნაური

მაშ რაც სთქვი შენა, მეტი ბრალი არა გქონია?

კენტი

მაგაზედ მეტი არაფერი. — ერთი მითხარით:
ჩვენს მეფეს ეგრე ცოტა ხალხი რად მოჰყოლია?

ხუმარა

აი მაგ კითხვისთვის რომ გაეყარათ შენთვის ხუნდები, ახი
მაშინ იქმნებოდა.

კენტი

მაგ კითხვაში მერე სამაგისო რა ნახე, შე ლაზღანდარავ!

ხ უ მ ა რ ა

ისა ვნახე რომ ჯერ შენ კიდევ ჭკვა გაკლია და ჭიანჭველასთან შეგირდათ მისაბარებელი ხარ, რომ ჭკვა ისწავლო. აბა, ისიც კი გეტყვის რომ ზამთარში მუშაობა მუშაობათ არა ღირს. — კაცი რომ დადის, ცხვირი წინ მიუძღვის და თვალებს კი დაჰყავთ, რასაკვირველია, ბრმის გარდა. და ოცს ცხვირში ერთს იმისთანა უხეირო ცხვირს ვერ იპოვნე, რომ ვერ გაიგოს, მყრალი სუნი საიდან მოდის. — თავ-თავ-ქვე რომ დაქანდება ურმის თვალი, ხელი როდი უნდა ჩაჰკიდო, თორემ ჩაგითრევს და ცუდად მოგითელს მაგ კინკრიხოსა. აღმა კი რომ ადის, მაშინ ხელი მაგრა ჩაჰსჭიდე, — ზედ წვერზედ მოგაქცევს. როცა ჭკვიანმა კაცმა ამაზედ უკეთესი რჩევა მოგცეს, მაშინ ეს ჩემი რჩევა უკანვე დამიბრუნე კუთვნილებისამებრ. მე მინდა, რომ ამ რჩევას მარტო უნამუსო კაცი აჰყვეს, იმიტომ რომ ეგ რჩევა სულელის რჩევაა.

ფლიდი ბრძენი სარფისათვის მსახურებს,
იგი ჭირში შენ არ გამოგადგება.
სარფის მღევნი ჭკვიანი გიღალატებს,
ჩემისთანა სულელი კი შეგრჩება.
ფლიდი ბრძენი ჭირში გასულელდება.
სულელი კი, — მოჰკლა, — არ გაფლიდდება.

კ ე ნ ტ ი

ვინ გასწავლა ეგენი შენ, მართლა და სულელო!

ხ უ მ ა რ ა

ვაი მაგ გამხმარ გოგრას!.. სწორედ ხუნდებმა მასწავლეს, — ჰო, თქვენმა მზემ.

(შემოდინ ლირი დო გლოსტერი).

ლ ი რ ი

ისინი ჩემთან ლაპარაკსაც არ კადრულობენ?!
გზამ დაგვღალაო!.. შევწუხდითო!.. ავადა ვართო!..
ეგ ხომ ტყუილი მიზეზია!.. ეგ ნიშანია

მათის ჩემდამი ამბოხების, უპატივრობის!..
წადი და იმათ უკეთესი პასუხი ჰსთხოვე!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მეფევ, თვით უწყით, რომ მთავარი გულფიცხი არის,
ახირებული და უჯათის ხასიათისა, —
და რასაც ერთხელ დაიჟინებს, მასზედ მტკიცედ სდგას...

ლ ი რ ი

ეჰა, წარწყმედა!.. წყევლა! ქოქვა! ჭირი! ვაება!..
გულფიცხიაო!.. მერე რაო რომ გულფიცხია!
ოჰ გლოსტერ!.. გლოსტერ!.. ნახვა-მეთქი მათი მინდა მე!
ლაპარაკი მსურს კორნვალთან და მის მეუღლესთან!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

როგორც მიბრძანეთ: ნება თქვენი ისე ვაცნობე...

ლ ი რ ი

მაშ სწორედ ისე აცნობე შენ? შენ ეს მითხარი, —
თვით კი გაიგე, რაც გიბრძანე?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

დიაღ, ხელმწიფევ!

ლ ი რ ი

ხელმწიფესა სურს ლაპარაკი კორნვალთან-მეთქი!
მშობელს მამასა თვის ღვიძლს ქალთან სიტყვის თქმა უნდა!..
მამა შეილს უხმობს!.. ესე ყველა ესრედ აცნობე?!
გულფიცხიაო?.. სისხლი შრება!.. სული გუბდება!..
მაშ წადი უთხარ იმ შენს გულფიცხს, უჯათს მთავარსა...
მაგრამ მოიცა, ჯერ ნუ წახვალ, ჯერ ნურას ეტყვი...
იქმნება მართლად ავად იყოს, მაშინ სხვა არის:
როს ავათა ვართ აღარ გვახსოვს ჩვენ იგი ვალე,
რომელსაცა ჩვენ სიმრთელეში კისრად ვღებულობთ.
ჩვენ ჩვენი არ ვართ, როცა გვამში სენი რამ გვიდგა, —
მაშინ ბუნება სხეულთანა სულსაცა ჰქენჯნის.

ჰსჯობს მოვითმინო. — მეტის მეტი გულსწრაფობაა
სნეულს ის ვსთხოვო, რაც კარგამყოფს მოეთხოვება.

(კენტს შეხედავს)

არა!.. სტყუიან!.. ეს სიცოცხლე წყეულიმც იყოს!..
ჩემი თავაზა, ჩემი რიდი მათ არ ჰქონიათ!
ეგ ცხადი არის. მაშ ეს კაცი ხუნდში რადა ზის?!
ეს მიმტკიცებს მე, რომ ყოველსფერს განზრახ ჰსჩადიან,
ეს აქ წამოსვლაც იმათ განგებ მოუხდენიათ. —
გიბრძანებთ ეხლავ ჩემს მხლებელსა ხუნდი აჰყაროთ!
წადი და უთხარ იმ შენს მთავარს და მის მეუღლეს,
რომ ეხლავ, — ამ წუთს მათთან მნებავს ლაპარაკი მე!..
უთხარ მოვიდნენ, მოისმინონ სიტყვანი ჩემნი,
თორემ ვუბრძანებ, რომ იმათის საწოლის კართან
ასტეხონ ერთი საშინელი ნალარის ცემა,
რომ თვით ნალარა ყურში ამას ურახუნებდეს:
„მაშ თუ ეგრეა, — დაიძინეთ მკვდრისა ძილითა“.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ღმერთო, — კეთილი ბოლო მოეც ამათ სამდურავს!..

(გადის).

ლ ი რ ი

აზვავდა გული!.. ამომიჯდა!.. ყელთ მომეზჩინა!..
ვაი გლახ-გულო! ძირს, ძირს წადი, ნუ ამოდიხარ!

ხ უ მ ა რ ა

ერთი დედაკაცი სწორედ მაგას ეუბნებოდა გველთევზაებს,
როცა ამათ ცოცხლივ კუბატებში ჰსჩრიდა: „ძირს, ძირს, თქვე
ცელქებო“, და თანაც წკებლას თავში ჰსცემდა. იმ დედაკაცს
ისეთი ძმაც ჰყვანდა, რომელსაც ისეთ ნაირად უყვარდა თავისი
ჯაგლაგი ცხენი, რომ თივაზედ კარაქს უსვამდა და იმას
მიართმევდა ხოლმე საჭმელად.

(შემოდიან კორნვალი, რეგანა, გლოსტერი და მოსამსახურეები).

ლირი

დილა მშვიდობის, ბატონებო!

კორნვალი

სალამი ჩემი

მომირთმევია თქვენთვის, თქვენო დიდებულებავ!
(კენტს ხუნდს გამოუყრიან).

რეგანა

დიდად მიხარის, რომ ვხედავ თქვენს დიდებულებას.

ლირი

მჯერა, რეგანავ!.. ისიც ვიცი, რისთვისაც მჯერა...
ჩემი ნახვა რომ შენ, ჩემს ქალსა არ გიხაროდეს,
თვით დედის შენის საფლავს მაშინ შეურაცხვეოფდი,
როგორც საფლავსა უნამუსო დედაკაცისას. (კენტს)
აჰა შენთვისა ხუნდი კიდევ გამოუყრიათ?!
მაგრამ ამაზედ ლაპარაკი მერეც მექნება. —
ჩემო რეგანავ!.. დაი შენი ფინთი რამ არის!..
რეგანავ!.. შვილო!.. შენმა დამა იცი რა მიყო?
აქ, აქ (უჩვენებს გულზედ) ჩამკიდა მან კბილბასრი უმადურება
და არწივისა ბრჭყალებსავით შიგ განმიწონა...
განა მას იტყვის კაცის ენა რაც დამმართა მე?!
არ დაიჯერებ, რა გულ-ღვარძლი და პირშავია!
ოჰ, ოჰ, რეგანავ!..

რეგანა

გთხოვთ, ბატონო, გული დაიცხროთ.
მე უფრო მჯერა, რომ ჩემს დასა თქვენ ვერ აფასებთ,
ვიდრე იგი, რომ იმას თქვენთვის რამ ეწყენინოს.

ლირი

როგორ თუ გჯერა?!. ერთი კარგად გამაგებინე...

რეგანა

ფიქრად ვერ მომდის, რომ ჩემს დასა დავიწყებოდეს
მცირე რამეშიც თვის თქვენდამი მოვალეობა.

თუ მართლა მას სურს, რომ შელაგმოს თქვენი ამაღლა
და მითი მოსპოს მათი ლალვა, შფოთი, ამბოხი,
ამით ჩემი და არა ვისგან დაიდრახების.
აქ რავდენადაც მიზეზია პატივსადები,
იმოდენადაც თვით განზრახვა კეთილი არის.

ლირი

წყეულიმც იყოს იგი ჩემგან!..

რეგანა

ბატონო ჩემო!

თქვენ მოხუცდით და მიაღწიეთ იმა საზღვრამდე,
რაც ბუნებასა და უნიშნავს კაცთ აქ ყოფნისთვის.
იმ ხანში ხართ თქვენ, რომ თქვენთვისა საჭირო არის
სხვა გპატრონობდესთ, სხვა გივლიდესთ, თვალს
გადევნებდესთ
და ხელმძღვანელად იგი გყვანდესთ, რომელიც ხედავს
საჭიროებას თქვენსას უკედ, ვიდრე თქვენ თვითონ.
ამისთვის გირჩევთ, რომ წაბრძანდეთ ისევ ჩემს დასთან
და განუცხადოთ, რომ თქვენ თვითონ მას აწყენინეთ.

ლირი

რაო, ბოდიშიც უნდა ვსთხოვო?!. საჯე შენ თვითონ:
მართებულა მამისათვის შვილთან მივიდეს,
დაუჩოქოს და ესე უთხრას: (დაიჩოქებს) „ძვირფასო შვილო!
მოვუძღურდი და სიბერე მჭირს კაცთ გარდუვალი,
მუხლმოდრეკითა მოწყალებას მე შენგან ვითხოვ,
მომეც ლოგინი, ტანსაცმელი, მასვი, მაჭამე?!“.

რეგანა

რას ჰსჩადით მაგას? რად ჰკადრულობთ მაგ გვარს
საქციელს?
მე მხოლოდ გირჩევთ ჩემს დასთანა წაბრძანებასა.

ლირი

არ ვიზამ მაგას თავის დღეში!.. მან შუა გაჰყო
ამალა ჩემი და პირმქუშად მე მეპყრობოდა,

მის ენამ გული როგორც გველმა მე დამიშხამა. —
შურისძიებავ, ზეცას მისთვის გამზადებულო!
სრულისა შენის გულისწყრომით წარმოიქმნე,
მის უმადურს თავს ზედ დააწყდი და გაამტვერე!..
და შენც ჰაერო, მოწამლულო შავის ჭირითა, —
ძვლებში ჩაუდეგ, ღრღნა დაუწყე, ჩაფქვი, ჩაფშენიტე!..

კო რ ნ ვ ა ლ ი

უჰ, უჰ, რა მესმის!.. გაგონილა ესეთი წყევლა!..

ლ ი რ ი

შენც, მსწრაფლ მორბედო მეხის ელვავ, მწვავის ალითა
გასწვი, გაჰბუგე მის საზიზღთა თვალთა გუგანი,
წარხოცე ღონე მხედველობის და დააბრმავე!
შენც, მყაყე გუბეს კავშირთა ხრწნით შექმნილო სენო,
მუნით ოშხივრად მზისა ძალით აღმონაქშენო,
გარდაედე მას, წაუბილწე შვენება სახის
და შეუმუსრე ის ზვიადი ამპარტავნება!..

რ ე გ ა ნ ა

ოჰ ღმერთო ჩემო!.. ნუ თუ ეგრედ გულისწყრომის უამს
მეც გამიმეტებთ და დამწყევლით?!

ლ ი რ ი

არა, რეგანავ!

შენ თავის დღეში შენს თავს მე არ დამაწყევლინებ...
შენ ხარ გულწყნარი, გულკეთილი, მშვიდობიანი,
შენ გული შენი ძვირს და ბოროტს არ გაქმნევინებ...
არა, რეგანავ!.. იმის თვალი ცოფით სავსეა,
შენი თვალი კი ნუგეშით ჰკრთის, — ათბობს, არა ჰსწვავს.
რაც მიამება, მას შენ ჩემთვის არ დაიშურებ,
არ გამიდევნი, არ გაჰფანტავ ჩემს ამაღასა;
სიტყვას უკადრისს, სათაკილოს მე არ მაკადრებ,
არ მომაკლებ მე ჩემს შესაფერს ყოფა-ცხოვრებას,
არ გამიხილებ კარში ურდულს როს მოვალ შენთან. —
შენ უკედ იცი ბუნებისა წესი და რიგი,

მამაშვილური კავშირი და მოვალეობა,
რიდი, თავაზა, ზრდილობა და მადლის გადახდა, —
შენ გახსოვს, რომ მე ნახევარი სამეფო მოგეც...

რ ე გ ა ნ ა

მერე რა გნებავთ? ბოლოც ბრძანეთ, ბატონო ჩემო!
(საყვირის ხმა ისმის).

ლ ი რ ი

ვინ გაბედა და ჩემი კაცი ხუნდში ვინ ჩასვა?

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

საყვირის ხმა... ეს რას ნიშნავს?

რ ე გ ა ნ ა

ვეჭვ, ჩემი დაა, —
მწერდა მოვალე. (ოსვალდი შემოდის) ქალბატონი შენი
მობრძანდა?

ლ ი რ ი

აი ეგ არის იგი ყალბი და წუწკი მონა,
რომელსაც თავი დიდად მოაქვს შენის დის ჩრდილქვეშ
და რომელსაცა მარტო იმით გული ყელთ ჰსჩრია,
რომ მის ბატონის ცვალებადი წყალობა ჰფარავს.
წა, დამეკარგე თვალთაგანა, შე არამზადავ!

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

მერე რა გნებავთ, ხელმწიფეო?

ლ ი რ ი

მნებავს შევიტყო, —
ვინ გაუყარა ჩემს მხლებელსა ფეხებში ხუნდი.
მე იმედი მაქვს შენ, რეგანავ, მას არ იქმოდო.

(გონერილა შემოდის)

ამას ვის ვხედავ?! ჰოი. ძალნო ზენარისანო!
თუ შეგტკივათ თქვენ გული ჩემებრ მოხუცთათვისა,
თუ მორჩილებას კაცთა შორის თქვენ მადლად სახავთ

და თუ თქვენც თვითონ მოხუცნი ხართ, — ჩამოდით
ქვეყნად

და ჩემთან ერთად იღვაწეთ თქვენც ჩაგრულთათვისა.
(გონეროლას) პირშიც მიყურებ! არა გრცხვენის ამ

თეთრის წვერის!

რეგანავ, მაგას ხელსაც აძლევ?!
გონეროლა

გონეროლა

ვითომ რად არა?

რა შემიცოდავს? ყველა იგი ცოდვა არ არის,
რასაც ცოდვად ჰსცნობს განუსჯელი უხიაკობა.

ლირი

ოჰ, რას არ უძლებ კაცის გულო!.. მაგრამ არ ვიცი
გაუძლებ თუ არ შენ ამასაც! — მითხარით-მეთქი,
ვისის ბრძანებით გაუყარეს ჩემს შიკრიკს ხუნდი.

კორნვალი

ჩემის ბრძანებით. — ეგ მაგისტვის კიდევ ცოტაა,
მაგის ავს ქცევას უფრო მეტი მოუხდებოდა.

ლირი

მაშ შენა ჰქმენ ეგ!!!

რეგანა

მამაჩემო, რაღადა ჰსწყრებით?

ვინც უღონოა, მისი წყრომა რა მუქარაა? —
გაინახევრეთ ამაღა და ჩემს დასთან მიდით,
და როცა თვეს იქ შეასრულებთ, — მობრძანდით ჩემთან.
ეხლა მეც თვითონ სხვის სახლში ვარ, ვერ დაგიხვდებით,
რადგანაც არა მაქვს მომზადება თქვენს მისაღებად.

ლირი

რაო?! დავსთმო მე ნახევარი ჩემი ამაღა
და კვლავ შენს დასთან წავიდე საცხოვრებლად?!
ცის ქვეშ დავრჩები, წვიმა-ავდარს შიშველი ვებრძვი,
ბუისა და მგლის ამხანაგათ გავხდი ჩემს თავსა

და მე შენს დასთან კი არ წავალ — ოჰ, გაჭირებავ!
შენ ხარ მარწუხი ჩაჭიდული კაცის გულშია...
ისევ შენს დასთან მე წავიდე?!. ის მირჩევნია,
რომ გულმხურვალეს საფრანგეთის მეფეს ვეახლო,
მას ყმად გავუხდე, მას ვინც ჩემზედ გულნაკლულია
და ვინც უმზითვოთ ჩემს უმცროს ქალს შეექორწინა.
ის მირჩევნია მის ტახტის წინ პირქვე დავემხო,
ვსთხოვო თვის მსახურთ, შორის მომცეს მეცა ადგილი
და ჩემს საბრალო ცხოვრებისთვის ლუკმა მაწვდიოს.
შენს დასთან მირჩევ მე წასვლასა?.. ბარემ მირჩიე
(ოსვალდზე აჩვენებს) ამ საძაგელს და მყრალს მონასა
ბიჭად იახელ
და ტვირთთა მზიდველ სახედართ მას გაუხდი-თქო.

გო ნ ე რ ი ლ ა

თქვენი ნებაა.

ლ ი რ ი

ჭკვას ნუ მირყევ, მამა გთხოვ შეილსა!..
ნუ გეშინიან დღეის იქით თავს არ მოგაწყენ,
მე მოგშორდები, რომ არ შევხვდეთ კვლავ ერთმანეთსა.
მშვიდობით, შეილო!.. საუკუნოდ გეთხოვები მე!..
ვაი რომ შენ ხარ ჩემი შვილი, ჩემი გულღვიძლი,
ჩემი ხორცი ხარ, ჩემი სისხლი!.. მაგრამ რას ვამბობ?!.
ხორცი კი არა — შენ ხარ ჭირი ჩემის ხორცისა,
რომელსაც უნდა უნებლიედ ჩემად გხადოდე!..
სისხლი კი არა, — შენ ხარ ჩირქი, სნება და შხამი
წყლულით, იარით შემწიკლულის ჩემის სისხლისა!..
თუმც ესეთი ხარ, მაგრამ მაინც აღარ გაგკიცხავ...
დეე სირცხვილმა შეგანანოს შენ შენი ცოდვა
და თავის დროზედ სინიდისმა გაგამხილოს შენ. —
მე კი ჩემის მხრით ამას იქით აღარას გერჩი...
მეხთა დამცემსა ისარს შენზედ არ მოვუწოდებ,
არა რას გეტყვი იუპიტრის განკითხვის დღისას...
თუ მოცლა გქონდეს, შეინანე და გარდაკეთდი,

მე მოგიტყვი შენ. — მე დავრჩები ჩემს რეგანასთან
ჩემისა ასის რაინდითა.

რ ე გ ა ნ ა

არა, ბატონო!

მე არ გელოდით და არცა ვარ მომზადებული,
რომ შესაბამად თქვენდა ეხლა მე თქვენ მიგიღოთ. —
დაჰყევით ჩემს დას, ჰქმენით იგი, რასაც ის გირჩევთ,
ვინცა გონებას დააკვირვებს თქვენს დაჟინებას,
ის იტყვის თქვენზედ — მოხუცდამ და ამიტომაც...
ჩემმა დამ კარგად იცის იგი, რასაცა ჰსჩადის...

ლ ი რ ი

შენც მაგას ამბობ, შენც რეგანავ!..

რ ე გ ა ნ ა

სწორედ მას ვამბობ.

ორმოცდაათი კაცი თქვენთვის განა არ კმარა?
მეტი რად გნებავთ? ჩემის ფიქრით ეგეც ბევრია,
მაგდენის ყოლას შიშოც მოსდევს და დიდი ხარჯიც.
ეგეც არ იყოს, — აბა როგორ მოთავსდებიან
ერთს და იმავე სახლში ორის ბატონის კაცნი?
უეჭველია შფოთი, ჩხუბი გამოერევათ.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

რეგანას და მეც იმდენი გვყავს სახლში მხლებელნი,
რონ თქვენც და ჩვენცა სამსახური მათი თავს აგვდის, —
მაშ რაინდები რაღად გინდათ? ჩვენნი იმყოფეთ.

რ ე გ ა ნ ა

მართლა რად გინდათ? თუ თქვენ ჩვენნი არ გაამებენ,
ჩვენ აქ არა ვართ, — დავტუქსავთ მათ და კიდევ დავსჯით.
ფიქრი მომეცა და ამისთვის მოგახსენებთ თქვენ:
თუ მოხვალთ ჩემთან, ნუ იახლებთ ოცდა ხუთის მეტს,
მე მაგაზედ მეტს არ მივიღებ, არც ადგილს მივცემ.

ლირი

მე მოგეცით თქვენ ყველაფერი, რაც კი მებადა...

რეგანა

კარგადაც ჰქმენით.

ლირი

თქვენ მოგყუდეთ მე თავი ჩემი
და მხოლოდ ასი კაცი მხლებლად მე შევირჩინე...
მაგასაც მართმევთ?!. მაგასაცა!.. რა ჰსთქვი, რეგანავ!..
ოცდა ხუთ კაცზედ მეტით სახლში არ მიგიღებო!

რეგანა

ვიღევაც ვიტყვი, — მასზედ მეტსა მე არ მივიღებ.

ლირი

ბოროტი სული უბოროტესს სულსა სჯობია!
ვინც სხვაზედ ნაკლებ ბოროტია, — მითაც კარგია.

(გონერილას)

მაშ შენთან მოვალ! ორმოცდაათ კაცს მე მარჩენ შენ.
ორმოცდაათი ოცდახუთზედ ორჯელ მეტია,
ჰსჩანს შენ ამაზედ ერთი ორად მე გყვარებივარ.

გონერილა

ნეტა რად გინდათ ოცდა ხუთი, მეტი ან ნაკლებ
იქ სადაც მსახურთ უმისოდაც ბევრს გაახლებენ.

რეგანა

ან თუნდა ერთიც, — ნეტა მითხრა, — რა საჭიროა?

ლირი

რა საჭიროა?!. ნუ ახსენებ საჭიროებას!..
გლახა ღატაკსაც მის განწირულს სიღატაკეში
უპოვი ისეთს რასმეს, რაიც მისთვის მეტია.
რაც საჭიროა, მასზედ მეტი რომ კაცს არ მივსცეთ, —
ადამიანი ხომ პირუტყვად გარდიქცეოდა.

აი დღეს შენ ხარ ქალბატონი, მეფის ასული, —
თუ სიტბო გიჭირს და თბილად ხარ, — ისიც გეყოფა,
მაშ რაღად იცვამ და იხურავ ეგრე მდიდრულად,
მაშინ როს ეგე მორთულობა შენ არც კი გათბობს?
სხვა არის, სულ სხვა ჭეშმარიტი საჭიროება...
ძალნო ციურნო, მოთმინება მომეცით აწ მე!..
საჭიროება ჩემთვის ეხლა მოთმინებაა...

ოჰ ღმერთნო ჩემნო!.. ხომ მხედავთ მე უბედურს მოხუცს,
ხნიერობით და მწუხარებით ორ-გზით ბედკრულსა!..

თუ აუღვრიეთ ამათ გული ჩემ წინააღმდეგ,
მეც მიხვამიშნეთ, შემარჩინეთ გონი და ძალი,
ძალ-გულოვანის რისხვით, წყრომით აღმჭურვეთ მეცა,
რათა მე ცრემლმა, — მაგ ფარ-ხმალმა დედაკაცისამ, —
მამაკაცურნი ესე ღაწვნი არ შემირცხვინოს!..

ოჰ, თქვე ქაჯებო!.. თქვე აფთრებო!.. გველის წიწილნო!..
მე თქვენ გადგიხდით ისე, რომ მთელს ცას და ქვეყანას...
მე თქვენ დაგმართებთ!.. რას დაგმართებთ, თვით მეც
არ ვიცი,

მაგრამ კი ვიცი, რომ შევარყევ ქვეყნიერებას
და დედამიწას თავზარს დავსცემ და შევაძრწუნებ!..
თქვენ ჩემს ცრემლს ელით? თქვენ გგონიათ, რომ
ამატირებთ?

არ ავტირდები, თუმც ბევრი რამ მაქვს სატირალი...
რომ ასი ათას ნაჭრად იქცეს ეს ჩემი გული
მაინცა ცრემლი თვალთა ჩემთა არ წამოჟონონ!
(ხუმარას) ერთგულო ჩემო, ლამის ჭკვიდამ შევიშალო მე...

(გადიან ლირი, გლოსტერი, კენტი და ხუმარა).

კორნვალი

შევიდეთ შინა, თვარემ აქ ჩვენ წვიმა მოგვასწრობს.

(შორიდამ ქუხილი მოისმის).

რეგანა

პატარა არის ეს სასახლე და მე არ ვიცი, —
ამ ჩვენს ბებერს და მის ამაღლას როგორ დაიტევს?

გონერილა

მისი ბრალია. ნეტა აქედ რისთვის მორბოდა?
რად გამოექცა კმა-საყოფელს ჩემსა სახლ-კარსა?
დეე თვითონვე თავის თავსა პასუხი გასცეს.

რეგანა

სიამოვნებით მივიღებდი მარტო მამა ჩემს
და ამალით კი მის მიღება სწორედ ძნელია.

გონერილა

მეც მაგ აზრის ვარ. — გრაფი გლოსტერ ნეტა რა გვექმნა?

კორნვალი

ბებერს თან გაჰყვა... აგერ იგიც, უკანვე მოდის.

(გლოსტერი შემობრუნდება).

გლოსტერი

ხელმწიფე მეტად გამწყრალია...

კორნვალი

ნეტა რას შერება?

გლოსტერი

ცხენები ბძანა და არ ვიცი სად მიბძანდება.

კორნვალი

საცა ნებავდეს, იქ წაბრძანდეს, — გზას თვით გაიგნებს.

გონერილა (გლოსტერს)

თქვენც ნულარა ჰსთხოვთ აქ დარჩენას, — რა საჭიროა.

გლოსტერი

ღამე იბურვის, ცივი ქარიც ასტყდა და სუსხავს...

ჯაგიც არ არის ახლომანლო თავშესაფარი...

რეგანა

რასაც თავის-თავს ცუდს დამართავს თვითრჯული კაცი
მისთვის ახია, ჭკვას ისწავლის, მეორედ არ იქმს.
უბრძანეთ, — თქვენი ციხის კარი ეხლავ ჩაკეტონ.
იმას ისეთი დამთხვეული ამაღა ახლავს,
რომ საკვირველიც არ იქნება შემოგვბედონ რამ.
მაგისტანებში მამაჩემს ხომ ცოტა რამ უნდა,
მაგვარს ბნედიანს ხალხს ყოველთვის უნდა
უფროთხილდეს.

კორნელი

ჩემი რეგანა მართალს ამბობს, — კარი დაჭკეტეთ,
ლამე რამ მოდის საშინელი, შევიდეთ შინა
და შევეფარნეთ, თვარემ ლამის ავდარმა გვისწროს.
(გაღიან).

მოქმედება მესამე

სურათი I

ტრიალი შინდორი. გრიგალი ჰქრის, ჭეჭა და ქუხილია.

(კენტი და აზნაური ერთმანეთს შეეყრებიან).

კენტი

ვინა ხარ ემანდ ამ საშინელს ვაი-ვაგლასში!

აზნაური

იგი ვინც გულში ჰგრძნობს უფრო მეტს ვაი-ვაგლასს.

კენტი

ჩვენი ყოფილხარ... სად ბრძანდება ჩვენი ხელმწიფე?

აზნაური

იგი აწ ებრძვის გულგამწყრალოთა ბუნების კავშირთ,
გრიგალს შეჰბლავის, — აღგავეო ეს დედამიწა,

მიიტანე და ჩაღუპეო ზღვისა სიღრმეში;
ან წამოღვარე თვითონ ზღვაო დედამიწაზედ,
რომ ეს ქვეყანა ან დაინთქას, ან ჩაირეცხოს.
თავზედ თმას იგლეჯს და ხელიდამ სტაცებს მას ქარი
და თვალთ უმაღლეს სისწრაფითა, ვინ უწყს, სად ჰკარგავს;
ადამიანის სუსტის ღონით წინ დაჰსდგომია
ერთად მოსეულს მასზედ გრიგალს, წვიმას, ავდარსა.
ამ დროს, როს დათვიც შიმშილითა ძუძუგამშრალი,
ლომი და მგელი შიმშილითვე ფერდ-ფერდზედ მცემნი
წვანან და ძრწიან და ვერ ბედვენ გარედ გამოსვლას, —
ამ დროს ის-მეთქი თავშიშველი ცის-ქვეშე დარბის
და სიკვდილს იწვევს ეს ქვეყანა წარღვნას, წარწყმიდოს.

კ ე ნ ტ ი

მარტოკაა თუ?

ა ზ ნ ა უ რ ი

მას თან ახლავს მარტო ხუმარა.
საწყალი ცდილობს განუქარვოს ის გულის ქენჯნა,
რომელიც ესე უღმობელად მას მიაყენეს.

კ ე ნ ტ ი

შენ უცხო არ ხარ და მიცვნიხარ სანდო კაცადაც,
გაგენდობი შენ და მოგანდობ ერთს მძიმე საქმეს:
კორნვალს და ალბანს რალაც მტრობა ჩამოვარდნიათ,
მაგრამ ჯერ ხანად ეშმაკობით ამასა ჰფარვენ.
მათი მსახურნი, — ხომ შენც იცნობ დიდკაცთა მსახურთ, —
თვის ბატონებზედ არ არიან ნაკლებ ეშმაკნი,
ისინი ფრანგთა ხელმწიფესა ენას უზიდვენ,
ისიცი აცნობეს, რომ მთავარნი ერთმანეთს მტრობენ,
რომ ესეთს სასტიკს ტანჯვას მისცეს მათ მეფე ჩვენი
და სხვაც ბევრი რამ, რაც ამბოხს და შფოთს შეუდგება.
ეს კი სწორეა, რომ ლაშქარი საფრანგეთისა
ჩვენსა განხეთქილს სამეფოსა კიდეც მოადგა,
შემოპარულა, დაუპყრია ნავთა სადგურნი
და საცა არის დროშას გაშლის და ომსაც ასტეხს.
მაშუ გამიგონე: თუ ვჯერა შენ ეს ჩემი სიტყვა,

ეხლავ დუვრს წადი, იქ შეხვდები იმ გვართა პირთა
რომელნიც დიდსა მადლობასაც გადაგიხდიან,
თუ მიუტან მათ სწორეს ამბავს მასზედ, რაც მეფეს
ჰკვის შემარყევი ბოროტება გულსა უჯიჯგნის.
კეთილშობილის სისხლისა და გვარისა მეც ვარ, —
შენც კეთილშობილს მისთვის განდობ ამ მძიმე საქმეს.

აზნაური

ცუდს არ იზამდი, რომ ზოგი რამ უფრო ვრცლად გეთქვა.

კენტი

ვრცლად თქმა რად გინდა? თუ არ გჯერა რაც ჩემს
- თავზედ ვჰსთქვი,
აჰა, გახსენი შენ ეს ქისა და რაც შიგ არის
ამოიღევი და ვინცა ვარ მაშინ შეიტყობ.
ვეჭვ კორდელიას უსათუოდ შენ იახლები;
იმას მიართვი ეს ბეჭედი და ის გიბრძანებს
ვინ არის იგი, ვინც ამ ჟამად გესაუბრება.
უჰ, რა ქარია!.. ჩვენს ხელმწიფეს წავალ მოვნახავ.

აზნაური

მაშ მშვიდობითა. ხომ სათქმელი აღარა გაქვს რა?

კენტი

-
ცოტა ვსთქვი, მაგრამ ბევრი საქმე კისრად დაგდე მე...
დროა წავიდეთ და ხელმწიფე ჩვენი მოვნახოთ.
აი ორი გზა: შენ იქიდ და მე აქედ წავალ
და ხმა მივცეთ ჩვენ ერთმანეთსა, თუ შევხვდეთ მეფეს.

(სხვადასხვა მხრივ გადიან).

სხვა მხარე იმავე ტრიალის მინდვრისა, კიდევე ჭეჭა და ქუხილია.

(შემოდინა ლირი და ხუმარა).

ლირი

იზუზუნე და იქროლე შენ, ქარო მსუსხავო,
 უბერე, ვიდრე ლაწვნი ზედ არ დაგასკდებიან!
 გარდმონთხიეთ წყლისა ღვარნო და შენც, გრიგალო,
 წამოუბერე. წამოღვარე ზვირთნი ზღვისანი
 და სრულად შთანთქე ეს ქვეყანა ძირით თხემამდე!
 თქვენც, ელდაზედა უმაღესნო ელვისა ცეცხლნო,
 წინა მორბედნო. ყოვლთ-შემმუსკრელთ მეხთა კვეთების,
 ზედ მოესიეთ ამ ჩემს მოხუცს ჭალარა თავსა!..
 და შენც, ყოველთა შემარყევო ჭეჭა-ქუხილო,
 რისხვით და გრგვინვით ქვე-ეკვეთე, დაიგრიალე
 და განაპრტყელე ბურთებრ მრგვალი ეს დედამიწა!..
 მილეწ-მოლეწე და შეშალე ამ ქვეყნის სახე,
 გაანადგურე, განაბნივე და მტკრად აღგავე
 თესლნი უმადურთ ადამიანთ დამბადებელნი!..

ხუმარა

ნათლი, ანათლი! ეხლა რა ჰსჯობია: მშრალს ჭერ ქვეშ
 წოლა, თუ ამ ავდარში დგომა? ვეჭობ მშრალს ოთახში აიაზ-
 მის წყალით სსურება სჯობდეს ტრიალ მინდორზედ წვიმის
 წყალით თავიდამ ფეხამდე გაბანებასა. დამიჯერე, წადი-მეთქი
 შენ ქალებთან, კურთხევა და ბოდში ჰსთხოვე-მეთქი, თვა-
 რემ ხო ხეღამ, ეს ასეთი ბაიყუში ღამეა, რომ არც შენისთა-
 ნას ჭკვიანს ინდობს და არც ჩემისთანა სულელსა.

ლირი

იჭეჭ-იქუხე, წვიმა ღვარნე, ცეცხლი აფრქვიე!..
 წვიმა, გრიგალი, ქარი, ცეცხლი, ჭეჭა, ქუხილი
 ჩემი სისხლ-ხორცნი, ჩემი შვილნი როდი არიან!
 თქვენ სტიქიონნო, მე არ გწამებთ ულმობელობას,
 სამეფო ჩემი მე ხომ თქვენთვის არ მომიცია, .

ხომ ჩემს შვილებათ არ ოდეს არ მიწოდებინათ!..
ჩემგან არა რა გემადლისთ რა!.. რაღა ნება მაქვს,
რომ მორჩილებას, შებრალებას თქვენგან ველოდდე!
მაშ ეგ საზარო რისხვა თქვენი დამეციოთ თავსა!..
აჰა, აქ ვდგევარ თქვენს წინაშე ქედმოდრეკილი,
ლონემიხდილი, შესაბრალო, მოძულეზული,
მე, — ბერიკაცი განდევნილი შვილთა ჩემთაგან!
მაგრამ ფუ თქვენს თავს!.. თქვენ მიჰკერძეთ ჩემ
წარწყმედილთ შვილთ!..

ფუ!.. თქვენ გაუხდით მოზიარე იმ ორ ბაიყუსს
და ყურმოჭრილის მონის მზგავსად ნებას უსრულებთ
მათთან შეთქმულნი თქვენ ზემოდამ მე, — ბერიკაცს
მებრძვით!
სირცხვილი თქვენსა ძლიერებას!.. ფუ, ძალთა თქვენთა!..

ხ უ მ ა რ ა

იცი, ბიძიავ? ვისაც ეხლა თავშესაფარებელი აქვს, იმას
თავიცა ჰქონია და იმ თავში ცოტაოდენი ტვინიცა.

თუ კაცი თავს არას დასდევს
და მარტო ფეხებს აჰყვება,

მაშინ თავი გლახასავით

მკბენარებით აევსება.

თუ ფეხებით შენ იქმ იმას,

რის ქმნაც შვენის მარტო გულსა,

კორძი ფეხზედ გამოგივა

და გაყვირებს ვაის, ვუსა;

ძილს ღვიძილათ გადაგიქცევს,

გაკრუსუნებს უბედურსა...

იცი კიდევ რას გეტყვი? ქვეყანაზედ ერთი ლამაზი ქალიც
არ არის, რომ სარკეში ჩაიხედოს და არ დაიპრანჭოს.

(შემოდის კ ე ნ ტ ი).

ლ ი რ ი

მოთმინებისა მაგალითათ გავხდი ჩემს თავსა!..
აღარას ვიტყვი!.. არა!.. არა!..

კ ე ნ ტ ი

ვინა ხარ ემანდ?

ხ უ მ ა რ ა

უმაღლესი მეფე და უმაღლესი პაიკი, ესე იგი, ბრძენი და სულელი.

კ ე ნ ტ ი

გაი შენ ჩემს თავს!.. ხელმწიფეო, თქვენ აქ ბრძანდებით?!
თვით იგი, ვისაც სიბნელე და წყვდიადი უყვარს,
იგიც კი ამგვარს სასტიკს ღამეს მოერიდება.
ნადირნიც ღამით მოარულნი ამ გრგვინვის შიშით
შეცვივნულან თვის ბუნაგებში და იქა ძრწიან.
რაც თავი მახსოვს, არ მინახავს ესეთი ღამე,
ესე ცეცხლთ ფრქვევა, გველებრ კლაკვანა ცაზედ ელვათა!
არ მოვსწრებვიარ ამგვარს მგრგვინავს ჭექა-ქუხილსა,
ამგვარს საშინელს ქარის ბრღვენასა და წვიმის ხუილს!..
კაცის ბუნებას არა ძალუძს რომ აიტანოს
ესდენ საზარო ზათქი, ზარი და შფოთვა ცისა!

ლ ი რ ი

დღე თვით ღმერთმა, რომელიც ცას აწ თავზედ გვაქცევს,
დღეს განიკითხოს მოსისხლენი და შემცოდველნი!..
თრთოდე, ბოროტო, შენ, რომელიც სასჯელს ამცდარხარ
მარტო იმით, რომ შენთა საქმეთ ჯერ ვერ ამხელენ!
მიმალე ხელი, კაცის მკვლელო, სისხლში შესვრილი!..
ითრთოდეთ თქვენცა, ფიცთ-გამტეხნო და მემრუშენო,
სისხლის შემრგვენო ნათესავთან შეცოდებითა!
ითრთოდე შენცა, საზიზღარო პირმოთნე სულო,
რომელიც ყალბს გულს სათნოების ფერითა ჰფერავს!..
და შენც გულმრუდევ, ვინც სიკეთის სახესა იღებ,
მაშინ როს გულში განგიზრახავს ძმისა სიკვდილი,
ათას-ნაჭრადა გაიფლითე და განადგურდი!..
ჰოი ყოველნო მიმალულნო ბოროტებანო!
აღმოდით ხერგლთა აწ თქვენთაგან და განერთხენით
ყოველთა არსთა საშინელის გამკითხველის წინ, —

და შეავედრეთ თავნი თქვენნი მისატევებლადი..
გარნა მე... უფრო ტანჯული ვარ, ვიდრე მტანჯველი.

კ ე ნ ტ ი

ეჰა, რას ვხედავ!.. თავშიშველიც თურმე ბრძანდებით!..
ხელმწიფევ ჩემო, აქავ ახლო რალაც ქოხია, —
მუნ შეეხიზნეთ ამ ავდარსა; მე კი მივმართავ
კვლავ იმ უღმობელს, განუკითხელს ციხე-დარბაზსა,
საცა ეხლა ხან მე გიკითხეთ და თქვენს კითხვაზედ
კარის დირეზედ ფეხი არც კი დამადგმევინეს.
წავალ და ძალით მათ აღვუძრავ ლმობიერებას.

ლ ი რ ი

ტვინი მერყევა... შეილო ჩემო, წამო, წავიდეთ...
სიცივითა ჰორთი, შე საწყალო? მეც თვითონ მცივა...
(კენტს) ჩალა კი არის, მეგობარო, ქვეშ გასაშლელად?
ბევრი რამ იცის გაჭირვებამ: ზოგჯერ თვით ჩალას,
უბრალო ნივთსა უძვირფასეს ნივთათ გარდგვიქცევს. —
აბა გაგვიძელ, მიგვიყვანე იმ შენს ქოხთანა. —
ჰოი საწყალო, საცოდავო, ჩემო მასხარავ!..
ჩემს გულში კიდევ დარჩენილა მცირე ადგილი,
რომელიც შენთვის მტკივნეულობს და იტანჯება!..

ხ უ მ ა რ ა

ვისაც კი თავში უჭყავის
ცოტა რამ მაინც ტვინია,
ის ეხლა წევს თავის ჭერქვეშ,
იმისთვის ჭირიც ღზინია;
წვიმაცა და ქარიშხალიც
იმას ფეხებზედ ჰკიდია.

ლ ი რ ი

მართალს ამბობ, ჩემო კარგო! — აჰა, მივდივართ იმ შენს
ქოხში.

(გადიან ლირი და კენტი).

ხ უ მ ა რ ა

ეს ისეთი ბაიყუში ღამე ყოფილა, რომ მხურვალე ქალსაც
გააგრილებს. მე კი მაინც ისე არ წავალ აქედამ, რომ ზოგი-
ერთი რამ არ ვიწინასწარმეტყველო.

როს მღვდელი ლოცვის მაგიერ
ქადაგსავით აყბედდება,
როს ლოთს კაცსა, ღვინის მსუნავს,
ღვინო ყელზე დაადგება,
როს მეჯღანეს დიდი კაცი
შაგირდად მიებარება,
როს რჯულთ-გადამდგარის ნაცვლად
ბოზი ცეცხლში დაიწვება,
როს ყოველი კაცთ კანონი
მართლ-კანონად შეიქმნება,
როს თავადს და აზნაურსა
ვალი, ვახში მოშორდება,
როს კაცთ ცილის მწამებელსა
ენა ძირში მოეჭრება,
როს ქურდს იქ არ მიუშვებენ,
საცა ხალხი შეგროვდება,
როს კრიჟანგი, ძუნწი კაცი
დარდიმანდად გაგვიხდება,
როს ბოზი და მაჭანკალი
საყდრის შენებას მოჰყვება, —
მაშინ დიდი ალბიონი
ატოკდება, აღელდება,
ხალხსაც, ჭოჭინზედ ჩვეულსა,
ფეხი მაშინ აედგმება.

ეჰ, რას ვჩადი?! გათენება ზომ მამალმა უნდა იყივლოს, —
ჩემი რა საქმეა.

(გადის).

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდის გლოსტერი და ედმუნდი).

გლოსტერი

არ მომწონს, ედმუნდ, ეს უღვთო და უწყალო საქციელი. მე ხელმწიფის სიბრალულმა წამილო და მინდოდა მეშველა რამე, მაგრამ იმათ არამც თუ ნება დამრთეს, ჩემს სახლში ამას-ზედ ხმაც არ ამომადებინეს. მითხრეს, რომ თუ იმაზედ კიდევ გვეტყვი რასმესო, ან იმის შეწყენარებას მოგვთხოვო, ან შენ თვითონ იმას ხელს გაუმართავო, მაშინ შენზედ ჩვენს წყრომას სახლგარი არ ექნებაო.

ედმუნდი

სწორედ უღვთოობა და მხეცური ქცევაა.

გლოსტერი

ნურავისთან კი ნურა გრჯის რა და ჩვენთა მთავართა შუა შუღლი ჩამოვარდნილა. შუღლიო?! შუღლი კი არა, ცოტა რამ მეტიც. მე წუხელის წერილი მომივიდა. ვშიშობ კიდევ, რომ ამაზედ ვლაპარაკობ. ის წერილი შიშით ჩემს ოთახში მაქვს დამალული. იწერებია, რომ ვინც ხელმწიფეს ბოროტი დამართაო, იმას სამაგიეროს გადაუხდითო. ზოგიერთს ადგილას ჯარიც გამოსულა ჩვენს ხმელეთზედ. ხელმწიფეს ჩვენ მხარი უნდა მივსცეთ. მე წავალ იმის მოსანახავად, რომ ფარულად მაინც შევეუხმუბუქო როგორმე მწუხარება. შენ კი წადი და მთავარი ლაპარაკით გაართე, რომ არ შემიტყოს ეს ჩემი ხვაშიადი განზრახვა. თუ მიკითხოს, უთხარ ავად გახდა და წევს-თქო. თუნდ რომ თავიც მომჭრან, როგორც მემუქრებოდნენ, მაინც ვეცდები, რომ ჩემს მოხუცებულს ხელმწიფეს ვუშველო რამე. ჩემო ედმუნდ, ბევრი რამ ავი მოგველის, ფრთხილად იყავ.

(გადის).

ე ღ მ უ ნ ღ ი

მაგ შენს დაფარულს სულგრძელებას მთავარს შეევასმენ,
წიგნსაც მოენახავ და წარვუდგენ. საქმე თავს მოდის...
რაც წაერთმევა მამა ჩემსა, მას მე შევიძენ:
მთელს მის სამკვიდროს მე გადმომცემს მთავარი ჩვენი.
წარწყმდეს სიბერე და აღყვავდეს აწ ქაბუკობა!..*

(გაღის).

ს უ რ ა თ ი IV

სხვა ნხარე იმავე ტრიალის მინდვრისა, მინდორზღლ ქოხი ჰსდგას.

(შეშლიან ლირი, კენტი და ხუმარა).

კ ე ნ ტ ი

აი ის ქოხიც. შიგ შებრძანდით, ჩემო ხელმწიფევ.
ეს ღამე ისე ბოროტია, მძლავრი, უწყალო,
რომ ცისქვეშ დგომას ვერ გაუძლებს ადამიანი.

ლ ი რ ი

დამეხსენ. მე მსურს მარტოდ ყოფნა!

კ ე ნ ტ ი

კვლავ გთხოვთ შებრძანდით.

ლ ი რ ი

ხომ არ გამიგლვჯ შუაზედ გულს!.. არ დამეხსნები?!

კ ე ნ ტ ი

უწინამც ჩემი გული იქმნას შუა გაგლვჯილ...
გთხოვთ გევედრებით, ხელმწიფეო, ქოხში შებრძანდით.

ლ ი რ ი

ნუ თუ გგონია კაცისათვის დიდი რამ იყოს,

---

* ეს მონოლოგი ელმუნდისა ზოგიერთს ნაბეჭდში არ არის, ბევრგან სხვაში კია. (მთარგმნელების შენიშვნა. — რედ.).

როცა მსუსხავი ქარიშხალი ძვალ-რბილში უვლის?
 იქნება შენთვის ეგრეც იყოს, — არ გაგამტყუნებ.
 მაგრამ კი ვინცა თვის გულში ჰგრძნობს დიდსა ტკივილსა,
 იგი მცირესა ტკივილს თვისას არარად იმცნევს.
 დათვის რომ ექცევი და წინ გხვდება ზღვა აღელვოლი
 უკუე წამოხვალ და ისევ დათვის პირში ეცემი.
 როცა გული აქვს ადამიანს დამშვიდებული,
 მაშინ თვითონ მის სხეულიცა მგრძნობიერია.
 ჩემს გულში აწ ჰქრის ვაებისა მძაფრი გრიგალი,
 იგი სხვას, — ერთის ტკივილის მეტს, — არ მაგრძნობინებს,
 ეს ტკივილია — შვილთა ჩემთა უმადურება...
 ეს იმას ჰგავს რომ პირმა კბენა და ღრღნა დაუწყოს
 ხელსა, რომელიც აწვდის იმას საზრდოებასა. —
 მე ვაზღვევინებ!.. მე საშინლად გადვუხდი იმათ!..
 ცრემლით, ტირილით თავსა ჩემსა მე არ შევირცხვენ!..
 ამ წყვიდადს ღამეს გამომაგდეს მე იმათ კარში...
 იგრიალე ცავ! წამოღვარე ეგ ნიაღვარი!
 იწვიმ-იქუხე!.. მე მოვითმენ!.. ყველას ავიტან!..
 ამ წყვიდადს ღამეს!.. ოხ, რეგანავ!.. ახ, გონერილავ!..
 ესდენ თქვენდამი გულკეთილი მოხუცი მამა,
 რომელმაც ყველა, რაც ებადა, თქვენ დაგილოცათ...
 აღარას ვიტყვი, თვარემ ღამის ჭკვა შემეშალოს!..
 ღმერთო, მიხსენ მე!..

კ ე ნ ტ ი

გთხოვთ, ბატონო, ქოხში შებრძანდეთ.

ლი რ ი

შენ თვითონ შედი, — მე გთხოვ ამას, — თვით მოისვენე.
 მე ქართა ქროლვას თან ვაყოლებ მტანჯველთა ფიქრთა...
 მაგრამ შევიდეთ. (ხუშარას) ჩემო კარგო, ჯერედ შენ შედი.
 შენ დაბინავდი, შე ღატაკო და უბინავო!..
 მე კი ვილოცამ ჯერ და მერედ ძილს მიცემე თავსა. —

(ხუშარა შედის ქოხში)

ტიელ-ოხერნო, უბედურნო, შიშველ-ტიტველნო!
 რას შერებით მაშინ, როს მოგასწრობთ ესეთი ღამე?!
 99

მშიერ-მწყურვალნი, უმოსელნი, უსახლკარონი
ნეტა ვით იტანთ ამასთანა ვაი-ვაგლახსა?
ცაი რომ ესდენ ცოტა თქვენზედ მე მიზრუნვია!..
კარგი ჯულაბი, სიმდიდრეო, შენთვის იქმნება,
რომ ჩაგრულ-ყოფა უბედურთა შენც განიცადო;
მაშინ მეტს ლუკმას შენსას იმათ განუზიარებ,
მით დაამტკიცებ, რომ სიმართლე ქვეყნად ყოფილა.

ე დ გ ა რ ი (ქოხილამ)

შვიდ ადლ ნახევარი! შვიდ ადლ ნახევარი! ვაი შე საწყალო
თომავ!

ხ უ მ ა რ ა (ქოხილამ) გამოვარდება)

ბიძია, ბიძია, — აქ ნუ შემოხვალ! ვაი, ვაი!.. აქ ეშმაკი
მჯდარა!

კ ე ნ ტ ი

ხელი მომე! ეშმაკი კი არა, რას მიჰქარავ.

ხ უ მ ა რ ა

ღმერთი, რჯული, ეშმაკია-მეთქი, ეშმაკი! მიოხრა კიდევ,
რომ სახელად თომა მქვიანო.

კ ე ნ ტ ი

ვინა ბუღღუნებ ემანდ? გარედ გამოდი.

(შემოდის ე დ გ ა რ ი გიჟად ჩაბმული).

ე დ გ ა რ ი

მომეცალენით! შორს ჩემგანა! ავი სული უკან მომდევს!..
კუნელის ეკლზიდიამ ცივი ქარი მოზუის. ახტი, დახტი, ცივს
ლოგინში ჩახტი და გათბები.

ლ ი რ ი

ნუ თუ შენს ორ ქალს მიეც შენცა ყოველიფერი,
და იმათ შენა ამ ყოფამდინ მიგაღწევიენეს?!

ე დ გ ა რ ი

აბა ვინ რას მისცემს საწყალს თომას!.. საწყალი თომა ავმა

სულმა ბევრგან ათრია, ცეცხლშიაც გაატარა, აღშიაც გაატარა, მორევიც გაატარა, ჭაობიც გაატარა, საფლობიც გაატარა; შიგ ბალიშიში ხანჯლები დაუტანა, შეჭამადში დარიშხანა ჩაუყარა, საყდრის ნიშიში სანჩხობელა დაუდგა; გული გაუზვიადა, წითელ იორლა ცხენზედ შესვა და ოთხ გოჯიან ხილებზედ არბენინა, თავისი ჩრდილი თავის მოლალატედ დაანახვა და იმას უკან გამოუყენა. გიკურთხოს ღმერთმა თვალი, ყური, ხელი, ენა, ცხვირი!.. თომასა ჰსცივა! დადადადა!.. დაგხსნას ღმერთმა კუდიანის ქარისაგან, ჭირისა და ბნედისაგან!.. გააკითხეთ რითიმე საწყალი თომა! ავი სული ჩასდგომია და აწვალეებს... დამაცა, დამაცა... ეხლავ დავიჭერ... აი ის წყეული აქ არის აი!.. აქ არის!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. აქა!.. (ქარი კიდევ ჰჭრის).

ლირი

მისმა ქალებმა ეს დამართეს ამ უბედურსა?..
ნუ თუ არა რა შეირჩინე?.. ყველა მათ მიეც?..

ხუ მ ა რ ა

ჩვენსავით გიჟი ხომ არ იყო, რომ ყველა მიეცა. ვერა ხე-
დამ, რომ ძონძები შეურჩინია. ეგეც რომ არ შეერჩინა, ხომ
ჩვენ გადაგვაჭარბებდა და შეგვარცხვენდა.

ლირი

დეე ბოროტი, რაც ჭირიანს ჰაერში ბრუნავს
და დასტრიალებს განსაკითხად კაცთა ცოდვათა,
შენთა ქალთ თავზედ წამოეფრქვას, ზედ მოესიოს...

კ ე ნ ტ ი

ბატონო ჩემო, ქალიშვილნი მავას არა ჰყავს...

ლირი

ჰსტყუი!.. მიჰქარავ!.. თუ არ გულღვარძლ ქალიშვილებსა, —
სხვას არვის ძალუძს კაცის ესდენ გათახსირება...
ნუ თუ განდევნილს მამებს საქმე ისე გაუზდათ,
რომ თვის სხეულის გვემას, ტანჯავს აღარა ჰგრძნობენ?
სამართლიანი სასჯელია, — ახია მათთვის,
ესდენ წყეულს და შეჩვენებულს შვილებს რად ჰბადვენ!..

ე დ გ ა რ ი

პილიკოკი ჯდომილა პილიკოკის მთაზედა! ტიტლი, ტიტლი, ტიტლი, ტიტლი, ტი-ი-ტილი!..

ხ უ მ ა რ ა

ლამის ამ ბრიყვმა და გადარეულმა ლამემ ყველა ჭკვიდამ არ გადაგვრიოს!

ე დ გ ა რ ი

მოეცალენით! ეშმაკი მოდის! დედ-მამის მორჩილი იყავ, სიტყვაზედ მტკიცედ დადებ, ნუ ფიცულობ ზოლმე, სხვის ცოლთან ნუ შესცოდებ, შენს ცოლს ფარჩით ნუ მორთავ. ჰსცივია თომასა, ჰსცივია!

ლ ი რ ი

შენ ან ვინ იყავ? ან რა იყავ?

ე დ გ ა რ ი

კაცი ვიყავ, ადამიანი, გულზვიადი, ჭკვა ამაყი, თმას ვიხუჭუჭებდი, საყვარლის ხელთათმანს ქუდის ქალამაში ვატარებდი, ჩემს საყვარელს ქვეშ ვეთელინებოდი, იმასთან ცოდვის საქმეს ვჩადიოდი, ყოველს სიტყვაზედ ვფიცულობდი და ყოველს შემთხვევაში იმ ფიცსა ვტეხდი. რაც ძილში მურტალი ფიქრები მომდიოდა, მე იმას ღვიძილში ვასრულებდი. ღვინო ძალიან მიყვარდა, იმაზედ მეტად კოჭის თამაში, — ქალების უკან დევნაში კი ოსმალოსაც გადავაჭარბებდი. მე ვიყავ გულითა მზაკვარი, ენითა მაბეზლარი, ხელითა სისხლის მღვრელი, ზარმაცობითა ღორი, მპარაობითა მელა, მსუნაგობითა მგელი, სიცოფითა ძალლი, მტაცებლობითა ღომი. ერიდე, ერიდე რომ ქალის წულების ბაკიბუკმა და აბრეშუმის კაბის შრიალმა შენი გული არ დაატყვევონ. სამიკიტნოში ფეხს ნუ შედგამ, ქალის უბეში ხელს ნუ ჩაჰყოფ, შენს მოვალეს თამასუქს ნუ მიჰსცემ, ნუ ენდობი ეშმაკსა. მაინც კიდევ კუნელის ეკლებიდან ცივი ქარი გამოზუის. აი, იძახის ზუ, ზუ, ზუო. თავი დაანებე, ჩემო პატარა ბავშვო, დეე იზუზუნოს.

(ქარი კიდევ ჰქრის).

ლირი

ის არ გერჩინა, რომ ცოცხალი შავს მიწაში დამარხული-
ყავ და ეგრედ ტანშიშველი კი არ დასდგომოდი ამ ზეცის სა-
შინელს გულის წყრომასა. — ნუ თუ მართლა ეს ადამიანია და
ადამიანი ამის მეტი არა არის რა?! აჰა, ხომ ხედანო: ამას ნა-
თხოვარი არა აქვს რა. ამისთვის არც ჭიას უთხოვებია აბრე-
შუმში, არც მხეცს ტყავი, არც ცხვარს მატყლი, არც ყვავილს
სუნნელება. ჩვენ სამნივე ყალბნი, ფერადებით შეხამებულნი
ვართ!.. აი ნამდვილი ადამიანი!.. შეუხამებელი ადამიანი შიშვე-
ლის ორფეხის ცხოველის მეტი არა ყოფილა რა შორს ჩემგან
ტანის სამკაულო! შენ ნათხოვარი ხარ და არ მინდისხარ!
(ტანისამოსს იგლეჯს).

ხუმარა

ჰოო, სწორედ ეგლა გაკლდა. არა, — ტანისამოსს რომ იხდი,
ამ ბნელა ღამეში ცურვას აპირობ თუ? ეხლა ამ ტრიალს მინ-
დორზედ ერთი ბეწვა ცეცხლი სწორედ ბებერი არშიყი კაცის
გულს ეგვანება, იმიტომ რომ ბებერს არშიყს მარტო გულიდა
უბჟუტავს იმ ვეება გაციებულს ტანშია. — აგერ ჩვენკენ ცე-
ცხლიც მოტანტალებს.

ედგარი

ეგ მე ვიცი ვინც არის. ეგ ეშმაკია. ფლიბერტი ჯიბზერტი
ჰქეიან. მაგან ტანტალი იცის ხოლმე ბინდიდამ პირველ მამლის
ყვილამდე. ეგ თვალში ლიბრს აკეთებს, კაცს აბრმავებს, ტუჩს
სამად უყოფს, ხორბალს ამყაყებს და ყოველ გვარ ტანჯვას
აყენებს ამ დედამიწის შვილებსა.

წმინდა ვიტოლდმა ღელე

სამჯერ შემოიარა,

მაჯლაჯუნა და ალი

მას წინ შემოეყარა.

უბრძანა: პირქუშ ჩემ წინ

ეხლავე დაემხეთო,

რომ ბოროტს აღარა იქმთ,

ეხლავ შემომფიცეთო.

მიწასთან გაგასწორებთ,
თუ მე ფიცს გამიტეხთო.

კ ე ნ ტ ი

ხომ ძლიერ არ შეწუხდით, ხელმწიფეო!

(შემოდის გ ლ ო ს ტ ე რ ი, ხელში მაშხალა უჭირავს).

ლ ი რ ი

ეს ვილა მოდის?

კ ე ნ ტ ი

ვინა ხარ ემანდ? რას დაეძებ?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თქვენ ვილა ხართ? თქვენი სახელი?

ე დ გ ა რ ი

საბრალო თომა, — მჭამელი ბაყაყებისა, თავ-კომბალებისა, ჯოჯოებისა, ხვლიკებისა. რომელიც, როცა ეზნაკი გულზედ მოიყვანს ხოლმე, თავგებს და ძაღლის მძოვრებსა ჰსჭამს, ნეხვს წნილად ატანს და მყაყე გუბის წყალსა სვამს, რომელსაც ერთის სოფლიდამ მეორემდინ ჯოხით უკან ჰსდევენ, ჰსტანჯვენ, ციხეში ამწყვდევენ, რომელსაც ერთს დროს ჰქონდა სამი ჩოხა ზურგისათვის, ექვსი პერანგი ტანისათვის, საჯდომი ცხენი ტარებისათვის და იარაღი ბაჭიბუქობისათვის.

ეხლა კი მარტო თავგებსა ჰსჭამს, ჭიაჭუასა,

შვიდი წელია ასე ირჩენს უბედურს თავსა.

მოეტალე ჩემს მწვალებელს და მტანჯავსა. — ხმა გაიკმინდე! აღარ დადგები, ეშმაკო?! აღარ მომასვენებ საწყალსა?!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ვაი შენ ჩემო თავო!.. ნუ თუ, ხელმწიფეო, ეს დღეც დაგდგათ, რომ ამისთანა კაცი მოსაუბრეთ გაგხდომიათ?!

ე დ გ ა რ ი

წყვდიადთ უფალი ძლიერი თავადია, — იმასა ჰქვნიან მოდო და მაჰუ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ესდენ გაბილწდნენ ჩვენნი შვილნი, ჩვენნი სისლხორცნი,
რომ თვისთ სიცოცხლის მომნიჭებელთ წინა აღგვიდგნენ?!

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა, ჰსცივა საწყალს თომასა!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ჩემო ხელმწიფევე! წამობრძანდით, ბინას გიშოვით...
ნებას არ მაძლევს ერთგულება, რომ ყოველსფერში
მე დაემორჩილდე თქვენთა ქალთა სასტიკს ბრძანებას.
თუმც მათ მიბძანეს, რომ არას გზით არ შეგიწყნაროთ
და სხვერპლათ მიგცეთ ამ საშინელს ვაი-ვაგლახსა,
მაგრამ გავბედე გამოპარვა თქვენს საქებნელად,
რომ წაგიძღვეთ და შეგახიზნოთ იქ, სადაც თქვენთვის
ყველა მზად არის, — ვახშამიც და თბილი ოთახიც.

ლ ი რ ი

ჯერ დამაცალე ვესაუბრო ამ ფილოსოფოსს. —
ერთი მითხარი, — ეს ქუხილი რისაგან არის?

კ ე ნ ტ ი

ჩემო ხელმწიფევე, უარს ნუ ჰყოფთ ამის თხოვნასა,
მიჰყევით მაგას!..

ლ ი რ ი

ამ სწავლულს და მეცნიერს ბერძენს
მინდა რამ ვკითხო. (ედგარს) ერთი მითხარ, — რა სიბრძ-
ნეს მისდევ?

ე დ გ ა რ ი

მას, რომ მატლებსა ვჰყლუტ და ეშმაკთა შევაჩვენებ ხო-
ლმე.

ლ ი რ ი

ნება მომეცით ცალკედ გითხრად ორიოდ სიტყვა!..

კ ე ნ ტ ი (გლოსტერს)

ნუ მოეშვებით, კვლავაც ჰსთხოვეთ, თვარემ ხომ ხედავთ, —
ჰკვა და გონება ერევა მას...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

განა რად გიკვირს?

მის ღვიძლნი შვილნი სასიკვდილოდ მას იმეტებენ! —
კეთილო კენტო!.. ყოველი ეს მან წინად იგრძნო...
ვაი უწყალოდ განდევნილსა!.. შენ მეუბნები,
რომ ხელმწიფესა ჰკვა-გონება ეკარგებაო...
მეც ამას გეტყვი, მეგობარო, მეც მაგ დღეში ვარ,
ლამის მეც ჰკვიდამ შევიშალო მწუხარებითა.
მეც ღვიძლი შვილი, დღეს ჩემგანა შეჩვენებული,
ეხლა ხანს სიკვდილს მიბირებდა... მენდე, ძმობილო,
ისე მხურვალედ მიყვარდა ის, რომ არც ერთს მამას
არ ჰყვარებია თვისი შვილი, — და დამიჯერე,
რომ ამ სევდამა შეარყია ჩემი გონებაც (ქარი კიდევ ჰქრის)
უჰ, რა ღამეა!.. გთხოვთ, მეფეო,

ლ ი რ ი

ოხ, უკაცრავოდ.

თქვენც წამობრძანდით ჩვენთან, დიდო ფილოსოფოსო.

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა, ჰსცივა თომასა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

არა, — აქ დარჩი, საცოდავო, შენს ქოხში შედი.

ლ ი რ ი

თუ ეგრე არის ჩვენც თან შეეყვეთ, ჩვენც თან ვეახლნეთ.

კ ე ნ ტ ი

ბატონო ჩემო, ჩვენ მოგვეყვით.

ლ ი რ ი

ამას გავყვები.

მე მინდა მეთქი დავრჩე ამ ჩემს ფილოსოფოსთან.

კ ე ნ ტ ი (გლოსტერს)

ნუ აწყენინებთ, — თან იახლოს ეგ უბედური.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

იგ კაცი თქვენ თან იახელით, ჩემო ხელმწიფე!

კ ე ნ ტ ი

წამოგვეყვი თან, შე საწყალო.

ლ ი რ ი

ათინის ბრძენო. თქვენც წამობრძანდით,

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ნუ რას იტყვი და თან იახელ.

ე დ გ ა რ ი

გმირი რაინდი როლანდი

შავსა ციხეს მიადგაო,

ვაი, ვაი დაიძახა, —

აქ ბრიტთ სისხლის სუნი დგაო.

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდინ კორნვალი და ედმუნდი).

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

ისე არ წავალ აქედამ რომ იმას არ გადავახდევინო.

ე დ მ უ ნ დ ი

მე ამასა ვშიშობ, ბატონო, რომ ყველასაგან განკიცხულ ვიქნები, რადგანაც ჩემი მამაშვილური გრძნობა თქვენდამი ერთგულებას შეგსწირე.

კორნვალი

მე ეხლა ვხედავ რაც არის: შენმა ძმამ რომ მამის შენის სიკვდილი განიზრახა, ეგ მარტო სიბოროტით არ მოსვლია, აქ მამიშენის გულმრუდობაც ყოფილა მიხეზად.

ელმუნდი

ჩემმა უბედურმა ბედმა ორს ცეცხლს შუა ჩამავდო: არ მეთქვა, ორგულობა იქმნებოდა, ვამბობ და მამის ლალატი გამოდის. აი ის წერილიც, რომელზედაც იგი მელაპარაკებოდა. აქედამ ცხადადა ჰსჩანს, რომ იმას გულში მუხანათობა სდებია და ამის გამო მიწერ-მოწერა გაუმართავს საფრანგეთის ხელმწიფესთან. — ოჰ, ღმერთო ჩემო!.. ჯერ ნეტა ეს ორგულობა არ მომხდარიყო და თუ მოხდა მე მაინც ნუ გამამხელინებდი.

კორნვალი

წამომყევ, დედოფალი ვნახოთ.

ელმუნდი

თუ რაც ამ წერილში სწერია, სულ მართალი გამოდგა, მაშინ მრავალი მძიმე საქმე გაგიჩნდებათ.

კორნვალი

მართალი გამოდგება, თუ ტყუილი შენ მაინც მაგ წერილმა გრაფ გლოსტერათ გაგხადა. ერთი მიპოვე მამაშენი, მინდა დავაჭერინო!

ელმუნდი (თავის თავად)

თუ ღმერთმა მიშველა და მივასწარ, რომ მამაჩემი ხელმწიფეს ეხმარება, მაშინ ამას უფრო მომეტებულად ავუმღვრევ გულსა. (კორნვალს) თუმცა ამ შემთხვევაში ჩემი მამაშვილური გრძნობა ძლიერ ებრძვის თქვენდამი ერთგულებასა, მაგრამ მაინც და მაინც თქვენს ერთგულებაზედ მე თავი დამიდვია.

კორნვალი

მე შენი დიდი იმედი მაქვს და თვითონაც შენ ჩემში უკეთეს მამას იპოვი. (გადის).

ოთახი გლოსტერის ხიზანის სახლში, გლოსტერის ციხე-დარბაზის
გვერდით.

(შემოდინა გლოსტერი, ლირი, კენტი, ხუმარა და
ედგარი).

გლოსტერი

რაც უნდა იყოს, მაინც აქ ყოფნა ჰსჯობია ცის ქვეშე დგო-
მას. ამისათვისაც მაღლობელნი ვიყვნეთ. — რაც შემეძლება,
ვეცდები, რომ აქ ყოველი თქვენი სურვილი აღსრულდეს. —
თქვენ აქ ბრძანდებოდეთ, მე წავალ და ეხლავ უკანვე გაიხლე-
ბით.

კენტი

გულფიცობამ და მოუთმენლობამ შემუსრა ამის გონების
ძლიერება... (გლოსტერს) ღმერთმა გადაგიხადოთ, ბატონო, ეს
სიკეთე. (გლოსტერი გადის).

ედგარი

ეშმაკი მეძახის და მეუბნება, რომ ნერონი საბნელეთის
ტბაში ჩანგლით თევზს იჭერსო. (ხუმარას) შე უგუნურო მტრე-
დო, მოერიდე ეშმაკსა.

ხუმარა

ბიძია, ერთი მითხარი, — ნამდვილად სულელი ვინ არის:
გლეხი, თუ თავადი?

ლირი

ხელმწიფეა, ხელმწიფე!..

ხუმარა

არა. ნამდვილად სულელი ის გლეხია, რომელმაც თავისი
შვილი გაითავადა, ის გლეხია-მეთქი, რომელიც თვითონ კა
გლეხათ დარჩა და შვილი გი გაიბატონა.

კორნვალი

მე ეხლა ვხედავ რაც არის: შენმა ძმამ რომ მამის შენის სიკვდილი განიზრახა, ეგ მარტო სიბოროტით არ მოსვლია, აქ მამიშენის გულმრუდობაც ყოფილა მიხეზად.

ელმუნდი

ჩემმა უბედურმა ბედმა ორს ცეცხლს შუა ჩამავდო: არ მეთქვა, ორგულობა იქმნებოდა, ვამბობ და მამის ლალატი გამოდის. აი ის წერილიც, რომელზედაც იგი მელაპარაკებოდა. აქედამ ცხადადა ჰსჩანს, რომ იმას გულში მუხანათობა სდებია და ამის გამო მიწერ-მოწერა გაუმართავს საფრანგეთის ხელმწიფესთან. — ოჰ, ღმერთო ჩემო!.. ჯერ ნეტა ეს ორგულობა არ მომხდარიყო და თუ მოხდა მე მაინც ნუ გამამხელინებდი.

კორნვალი

წამომყევ, დედოფალი ვნახოთ.

ელმუნდი

თუ რაც ამ წერილში სწერია, სულ მართალი გამოდგა, მაშინ მრავალი მძიმე საქმე გაგიჩნდებათ.

კორნვალი

მართალი გამოდგება, თუ ტყუილი შენ მაინც მაგ წერილმა გრაფ გლოსტერათ გაგხადა. ერთი მიპოვე მამაშენი, მინდა დაეაჭერინო!

ელმუნდი (თავის თავად)

თუ ღმერთმა მიშველა და მივასწარ, რომ მამაჩემი ხელმწიფეს ეხმარება, მაშინ ამას უფრო მომეტებულად ავუმღვრევ გულსა. (კორნვალს) თუმცა ამ შემთხვევაში ჩემი მამა-შვილური გრძნობა ძლიერ ებრძვის თქვენდამი ერთგულებასა, მაგრამ მაინც და მაინც თქვენს ერთგულებაზედ მე თავი დამიდვია.

კორნვალი

მე შენი დიდი იმედი მაქვს და თვითონაც შენ ჩემში უკეთეს მამას იპოვი. (გაღის).

ოთახი გლოსტერის ხიზანის სახლში, გლოსტერის ციხე-დარბაზის
გვერდით.

(შემოდინა გლოსტერი, ლირი, კენტი, ხუმარა და
ედგარი).

გლოსტერი

რაც უნდა იყოს, მაინც აქ ყოფნა ჰსჯობია ცის ქვეშე დგო-
მას. ამისათვისაც მაღლობელნი ვიყვნეთ. — რაც შემეძლება,
ვეცდები, რომ აქ ყოველი თქვენი სურვილი აღსრულდეს. —
თქვენ აქ ბრძანდებოდეთ, მე წავალ და ეხლავ უკანვე გაიხლე-
ბით.

კენტი

გულფიცხობამ და მოუთმენლობამ შემუსრა ამის გონების
ძლიერება... (გლოსტერს) ღმერთმა გადაგიხადოთ, ბატონო, ეს
სიკეთე. (გლოსტერი გადის).

ედგარი

ეშმაკი მეძახის და მეუბნება, რომ ნერონი საბნელეთის
ტბაში ჩანგლით თევზს იჭერსო. (ხუმარას) შე უგუნურო მტრე-
დო, მოერიდე ეშმაკსა.

ხუმარა

ბიძია, ერთი მითხარი, — ნამდვილად სულელი ვინ არის:
გლეხი, თუ თავადი?

ლირი

ხელმწიფეა, ხელმწიფე!..

ხუმარა

არა. ნამდვილად სულელი ის გლეხია, რომელმაც თავისი
შვილი გაითავადა, ის გლეხია-მეთქი, რომელიც თვითონ კი
გლეხათ დარჩა და შვილი გი გაიბატონა.

ლირი

დეე ათასთა გახურებულთ რკინის შამფურთა
ის ღვარძლიანი გულ-მუცელი გაუწოს იმათ!..

ედგარი

ეშმაკი მხარ-ბეჭში მკბენს...

ხუმარა

არა, — სულელი ის არის, ვისაც სჯერა მორჩილება მგლისა,
ალერსი ცხენის წიხლისა, ტრფიალება ბავშვისა და ფიცი უნა-
მუსო დედაკაცისა.

ლირი

მორჩა... სამჯავროს განსაკითხად მე მივცემ იმათ!..
(ედგარს) აქეთ დაბრძანდით, მეცნიერო მოსამართლეო,
(ხუმარას) შენც გვერდით მოუჭეგ, დიღო ბრძენო! საჭეთ
ისიი. —

აბა მელებო წარმოსდევით განსაკითხავად.

ედგარი

შეხე, შეხე, როგორ დგას და იჭყიტება!.. ქალბატონო,
თვალს ტყუილად ნუ გვიშვრები შენი სილამაზე ჩვენ ვერ გვა-
ცდენს, — ტყუილად ირჯები.

შენ, საბედო, ჩემთან მოდი, გამოცურდი ემაგ წყალსა.

ხუმარა

თვითონაც უნდა, მაგრამ ცოტა ზიანი აქვს მაგის ნავსა.

ედგარი

ეშმაკმა ბულბულსავით შტვენითა ტვინი წაართვა საბრა-
ლო თომას. თომას მუცელში გობდენს ერთი ყოფა გააქვს.
მიუგდეთ ერთი ორი ქაშაყ-თევზა. რას ბუყბუყებ, შავო ეშმა-
კო, მე რა შაქვს, შენ რა გაჭამო!..

ქენტი

რა გადგეკიდათ, ხელმწიფეო? რატომ ეგრე ხართ?

რამ გაგაცვიფრათ? გაშტერებით რად იყურებით?
გთხოვთ, რომ მცირეს ხანს აქ წამოწვეთ და მოისვენოთ.

ლირი

არა, ჯერ მინდა სამართალი ამათი ვნახო.
რადას უყურებ, მოიწვივე ჩქარა მოწმები.
(ედგარს) თქვენსა ადგილას თქვენ დაბრძანდით, დიდო
მსაჯულო,
(ხუმარას) შენც გვერდთ მოუჭეგ, მართლმსაჯულის თანაშემწეო,
(ყენტს) შენც, როგორც მწვევარი სამსჯავროსი, მაგათ მიუჭეგ.

ედგარი

ნურადფრის შიში გაქვს: კაი სამართლით გაგასამართლებთ.
გღვიძავს, თუ დაგიძინია,
ჩემო კარგო მეცხვარეო?
ცხვარი ყანას მოსდებია,
ადეგ და მოუარეო,
სალამური დაუკარი,
ცხვარს თავი მოუყარეო.

ლირი

ჯერ ამას დასდეთ სასჯელი. — ამას გონერილა ჰქვია. ამ
პატივცემულის კრების წინაშე ფიცსა ვსდებ, რომ მაგან თა-
ვის საცოდავს, ხელშწიფე-ძამას წინლი ჰკრა და კარში გამოაგდო.

ხუმარა

წინ წამოდევით, მანდილოსანო! — თქვენ სწორედ გონე-
რილა გქვიანთ?

ლირი

ვერ იტყვის მაგაზედ უარს!..

ხუმარა

უკაცრავათ, ქალბატონო! მე თქვენს სკამად მიგიდეთ.

ლირი

აგერ მეორეც!.. ზედ ეტყობა გარყვნილ სახეზედ,

რა გვარის გულის პატრონია. ნურსად გაუშვებთ.
ხედავთ რა ქმნეს ამ წყეულებმა?!. გაუშვეს კიდევც!..
ცეცხლით დაგზუგავთ!.. ეგ რა ჰქენით!.. იარაღს ვიხმარ!..
მთელი სამსჯავრო დაუქრთამავთ, შეუსყიდნიათ!..
შე ცრუ მსაჯულო, რად მიეცი გაქცევის ნება!..

ე დ გ ა რ ი

გიკურთხოს ღმერთმა თვალი, ყური, ყელი, ენა, ცხვირი!

კ ე ნ ტ ი

ვაი ჩემს თავსა!.. რა გექმნათ თქვენ ის მოთმინება,
რომლითაც ეგრედ ხშირად, მეფევ, თქვენ ქადულობდით!

ე დ გ ა რ ი (თავის თავად)

ტირილი მომდის!.. ლამის ცრემლთა ჩემთა მე გამცენ.

ლ ი რ ი

შემომხვევიან გარს ძაღლები და მარტოს მყეფვენ!..

ე დ გ ა რ ი

საცოდავი თომა მაგ ძაღლებს თავის-თავს ესვრის და ისე
გაგიფრთხობს. გადით, გადით, თქვე ღინგ-ძაღლებო!..

თუნდა იყოს მეძებარი,
თუნდ გოშია, თუნდ მწევიარი,
თუნდ კბილ ბასრი ცოფიანი,
თუნდ კუდა, თუნდ კუდიანი
თომა ესვრის მათ თავისთავს
და მაგ ძაღლებს სულ გაჰფანტავს.

გაცით! გაცით! გაცით! ეხლა ჩვენ წავიდეთ და თრევა და-
ვიწყოთ მეიდნებზედ, ბაზრებში, ღლეობებში. საწყალს თომას
ყანწში არა უდგა რა.

ლ ი რ ი

აბა ეხლა შუა გასჭერით რეგანა და ნახეთ გულზედ რა
აკრავს. ერთი გასინჯეთ, — რა ბუნების ძალია იმისთანა, რომ
ესე უჭეავენს ადამიანს გულსა. (ეღვარს) თქვენ, ყმაწვილო, შე-
მირიცხავხართ ჩემის ასის რაინდის რიცხვში. — ეს კია, რომ

ლირი

სსსუ!.. ხმა გაიკმინდე!.. ფარდა ჩამოუშვი ჰოო, ეგრე,
ეგრე, ეგრე!.. ვახშამი დილაზედ ვჭამოთ. ჰო, ეგრე, ეგრე..

ხუმარა

შენ თუ ვახშამს დილაზედა სჭამ, მეც შუადღისას ლოგინში
ჩავეგდები.

(შემოდის გლოსტერი).

გლოსტერი

ერთი აქედმო. სად ბრძანდება ჩვენი ხელმწიფე?

კენტი

ნუ შეაწუხებთ, — აქ ბრძანდება, ჭკვილამ შეგვიცდა.

გლოსტერი

ეხლავ უშველე ხელმწიფესა. ასწი, წაილე.
მე ყური მოვკარ, რომ სიკვდილსა უპირებენ მას...
აქავ მზად არის საკაცეცა, შიგ ჩააწვინეთ,
ისე წაილეთ და გასწიეთ ღუვრისაკენა.
იქ ყველა კარგად მიგიღებთ თქვენ და შეგეწევათ,
აჩქარდი თვარემ, საცა არის თავს დაგვესხმიან.
მაშინ ხელმწიფეც, თვითონ შენცა და სულ ყველანი,
ვინც კი მაგისი მომხრენი ვართ, — დავიღუპებით.
ჩქარა ასწიეთ, წამომყევით, ნუ დაყოვნდებით, —
მე წავიძღვებით და გაგიყვანთ ღუვრის გზაზედა.

კენტი

სძინავს ამ ტანჯულს და დაჩაგრულს ადამიანსა...

8. უ. შექსპირი, წ. II

ჩემნება ძილმა დაგიამოს გულისა ქენჯნა
და აღგიდგინოს შერყეული გონება შენი.
და თუ ძილი და მოსვენება შენ არ დაგცალდა,
ეგ სენი შენი მაშინ ძნელად განიკურნების.
(ხუმარას) აბა ავწოთ, გავიტანოთ, -- შენც მომეშველე,
ვიცი, რომ აქაც შენ შენს ბატონს არ მოშორდები...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჩქარდით-მეთქი. რას უყურებთ? ნუ იგვიანებთ.
(გადიან კენტი, გლოსტერი, ხუმარა, და გააქვთ ლირი).

ე დ გ ა რ ი

როდესაც ვხედავთ ჩვენზედ დიდთა ჩვენებრ ტანჯულთა,
მაშინ საკუთარს ჩვენს ტანჯვასაც ადვილად ვიტანთ.
უფრო მწვავია, როცა მართო ჩვენ ვიტანჯებით
და გარშემო კი ყველა ხარობს, ყველა ფუფუნებს.
ხოლო თუ ტანჯულთ ჩვენთან ერთად სხვათაცა ვხედავთ,
გული მაგრდება და ტკივილსა არ ეპოვება.
გამიადვილდა ეხლა თვითონ ჩემი წვალებაც,
რაკი რომ ვხედავ ერთნაირად ორივე ვიტანჯოთ, --
მეც და ხელმწიფეც... იგი შვილთა თვისთა განდევნეს
და მე მშობელმა... მაშ წადი შენც აქედამ, თომავ,
და ყოველს იმას, რაც მოხდება თვალი ადევნე.
როს განიფანტვის იგი ცილი, რაცა დაგწამეს
და რამაც ესდენ შეამწიკვლა სახელი შენი,
როს ქვეყანა გულს დააჯერებს შენს სიმართლეზედ
და შეგირიგებს შენ უბრალოდ ტანჯულს, დაჩაგრულს,
მაშინ რაც იყავ, იმავ სახით გამოდი ქვეყნად.
თუმცა ესეთი ღამე არის, -- მე არ დავიშლი,
წავალ და მეფეს თან გაყვები, რომ ვუშველო რამ.

(გადის).

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდინ კორნვალი, რეგანა, გონერილა, ედმუნდი და მოსამსახურენი).

კორნვალი

ეხლავ წაბრძანდით თქვენს მეუღლესთან და ეს წერილი აჩვენეთ, საფრანგეთის ლაშქარი ჩვენს ხმელეთზედ გამოსულა კიდევ. — მიპოვეთ ეხლავ და აქ მომგვარეთ ის საძაგელი გლოსტერი.

(რამდენიმე მოსამსახურე გადის).

ეხლავ ჩამოახრჩეთ.

გონერილა

თვალეზი დაჰსთხარეთ.

კორნვალი

ეგ მე ვიცი რასაც ვუზამ. — ედმუნდ, შენ ჩვენის ცოლის დას იახელ. რიგი არ არის, რომ დაესწრო იმ სასჯელის გადახდევინებაზედ, რომელსაც ჩვენ ვუპირობთ მუხანათს მამაშენსა. რა წამს მიხვალ, ჩააგონე მთავარს, რომ რაც შეიძლება დააშუროს საომრად მომზადება. მეც ეხლავ მაგ საქმეს შევუდგები. ჩვენ ერთმანეთთან კაცის ფეხი არ უნდა მოვსწყვიტოთ და ჩვენ ჩვენი ამბავი ხშირად ერთმანეთს უნდა ვატყობინოთ. — მშვიდობით, ჩემო საყვარელო დაო. მშვიდობით, გრაფო გლოსტერ. (შემოდის ოსვალდი) აბა რას იტყვი, — ხელმწიფე სად არის?

ოსვალდი

აქედამ იგი გააპარა გრაფმა გლოსტერმა. ოცდა ხუთმეტი თუ თექვსმეტი მეფის რაინდნი აქ ჭიის კართან დახვდნენ მეფეს და თან ეახლნენ და ორიოდე თვითონ გრაფის აზნაურიცა მათ მიემატა — და სულ ერთად წავიდნენ ღუვრსა.

ქადულობდნენ, რომ იქ ვპოვებთო ჩვენს მომხრეებსა,
კარგად გაწყობილთ იარაღით და სურსათითო.

კორნელი

წადი ცხენები მოუმზადე შენს ქალბატონსა.

გონერილა

მშვიდობით, ჩემო საყვარელნო სიძევ და დაო.

კორნელი

მშვიდობით ედმუნდ. (გადიან გონერილა და ედმუნდი).

თქვენ გლოსტერი მიპოვეთ-მეთქი, —
გაბაწრეთ იგი როგორც ქურდი და მომითრიეთ!

(კიდევ რამდენიმე მოსამსახურე გადის)

თუმც ის სასჯელი, რომელსაცა მე მას ვუპირობ
მხოლოდ სამსჯავროს განკითხვითა განიწესების,
მაგრამ რა უშავს?... მე დავსჯი მას ჩემის ძალითა, —
დეე კანონმა აქ დაუთმოს ჩემს გულისწყრომას.
ვითომ რას მიზმენ? სამართალში ხომ არ მიმცემენ?
იყაყანებენ და ბოლოს კი დაჩუმიდებიან.

(მოსამსახურეებს გლოსტერი შემოჰყავთ)

ვინ არის მანდა? ხომ არ მოგყავთ ის მუხანათაი?

რეგანა

ის მოჰყავთ, ისა!.. უმადური, ბებერი მელა!..

კორნელი

გაუბოჭეთ მაგ მუხანათსა მაგრად ხელები!

გლოსტერი

რაზედ მიწყრებით, ბატონებო? რა ამბავია!
ნუ დაივიწყებთ, რომ დღეს თქვენ ხართ სტუმარნი ჩემნი,
პატივი დამდეთ ამით მაინც, — ნუ შეურაცხმყოფთ.

კორნელი

შებოჭეთ-მეთქი, მე გიბრძანებთ!

(მოსამსახურეები გლოსტერს ხელებს უკერენ).

რეგანა

მაგრა შებოჭეთ! —
შე გულმურტალო მუხნათო!.. შე მოლალატევ!..

გლოსტერი

მე კი არა ვარ მოლალატე, შენ ხარ უწყალო.

კორნვალი

შებოჭეთ-მეთქი და ემაგ ბოძს ზედ მიაკართო!
მე შენ გიჩვენებ, არამზადავ!..

(რეგანა გლოსტერს წვერს გამოაგლეჯს).

გლოსტერი

ღმერთმა გკითხოს შენ!..
რაზედ ირცხვენ თავს და თეთრს წვერსა მაგლეჯ მე
ბერკაცს!..

რეგანა

წვერი გაქვს თეთრი და გული კი ამოჭვარტლული.

გლოსტერი

წყუელიმც იყავ!.. ამ თეთრ-წვერის ყოველი ბეწვი,
რომელსაც ეგრე უწყალოდ შენ ეხლა მე მაგლეჯ,
ენას აიდგამს და ქვეყნის წინ შეგაჩვენებს შენ!..
მასპინძელი ვარ თქვენი-მეთქი, — და არა გრცხვენით,
რომ ავაზაკებრ შეაგინეთ თვით მასპინძლობაც!..
რასა სჩადით, რას?!

კორნვალი

გკითხარ ეხლავ, — ამ მოკლე ხანში
ის რა წერილი მიგიღია ფრანგთ ხელმწიფისგან?

რეგანა

ჩვენ ყველა ვიცით და დამალვა აღარას გარგებს.

კორნვალი

გკითხარი-მეთქი, — შენ რა ზავი გქონდა ჩვენს მტრებთან,
რომელნიც ეხლა ჩვენს ქვეყანას შემოსევიან?

რეგანა

უპკვო ხელმწიფე ვის გარდეცი, ვისა? გვითხარი.

გლოსტერი

მე მაქვს წერილი, მართალია, მაგრამ იმაში
გადაწყვეტილად არა რაა მოხსენებული.
გარეშე კაცი მწერს იმ წერილს და არა მტერი.

კორნვალი

ჰსტრუობ!..

მიჰქარავ!..

კორნვალი

შენ ხელმწიფე სად გაისტუმრე?

გლოსტერი

დუვრს გავისტუმრე.

რეგანა

შენ იმას დუვრს რად ისტუმრებდი,
მაშინ როდესაც შენ სასტიკად აკრძალულ გქონდა?..

კორნვალი

რად გაისტუმრე შენ იგი დუვრს? — დეე ჯერ ეგ ჰსთქვას.

გლოსტერი

ბოძხედ მიკრულსა მომხვევიხართ და იღრინებით...

რეგანა

ჰსთქვი-მეთქი, რისთვის გაისტუმრე შენ იგი დუვრსა?

გლოსტერი

მისთვის, რომ მე არ დამენახა, ვით დასთხრიდი მას
შენის უწყალოს ბრჭყალებითა საცოდავს თვალებს;
არ დამენახა, ვით შენი და გააფთრებული
თვის ბასრთა ეშვთა ჩაუყრიდა მას ცხებულ ტანში.
მან თავიშველმა იმ საშინელს ჯოჯოხეთს დამეს
გამოვლო ესდენ ძლიერთ გრიგალთ, ქაროშხალთ ქროლვა,

რომელთ ძალ ედვათ, რომ თვით ზღვანი აღმოეზიდათ
და მათის ზვირთით დაეშრიტათ ცისა მნათობნი.

მას კი საცოდავს უნებლიედ ჰსცვივოდა ცრემლი,
რომელიც ცისა ნიაღვარსა ემატებოდა.

მგლებიც ღმუილით იმ ღამეს რომ კარს მოვდგომოდენ,
შენ უნდა გეტქვა, — „მეკარეო, კარი გაუღე“.

ყველა სიავე დასცხრებოდა იმ ბნელსა ღამეს...

თუ დავრჩი, — ვნახავ, რომ წყეულთ შვილთ ცა

განგიკითხავთ

და თავზედ ღვთისა რისხვის ზარი წამოგვრღვევათ!..

კო რ ნ ვ ა ლ ი

მაგას ვერ ნახავ თავის დღეში! — მოდით, დამიჭით!

ჯერ მაგ შენს თვალებს გაგისრესავ ჩემის ფეხითა.

(მოსამსახურეები გლოსტერს ბოჰზედ მიაკვრენ, კორნვალი
ერთს თვალს გამოსთხრის და ფეხით გასრესს).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ჩემ' დრომდის მოყრა ვისაც გინდათ, მოდით მიშველეთ!..

ჰოი ჯალათო!.. ვაი ღმერთო!..

რ ე გ ა ნ ა

მეორეცა და!..

თვარემ დაშრეტილს თვალს დაუწყებებს იგი დაცინვას.

კო რ ნ ვ ა ლ ი

გინდა სჯა ნახო ღვთისა ჩვენზედ!..

ე რ თ ი მ ს ა ხ უ რ ი

ნუ იქმთ, ბატონო!

ხელს ნულარ ახლებთ, — ვედრებით გთხოვთ, წყრომა

დასთმევით,

და თუ ამ თხოვნამ გასჭრა, ვიტყვი რომ ამისთანა

მე სამსახური თქვენთვის ჯერ არ გამიწევია,

თუმცა სიყრმითვე თქვენ გახლავარ და თქვენ გამსახურებთ.

რ ე გ ა ნ ა

რასა ბოლავ, შე ძალთ ნაშენო? ეგ რა მიჭარე?!.

მსახური

კაცი რომ იყო, ჩემის ხელით სულ წვერს გაგლეჯდი!..
რაებსა სჩადი?!.

კორნვალი

ვერ უყურებთ ამ ჩემს ფეხის მტვერს!..
(მახვილს ამოიღებს და მსახურს მივარდება).

მსახური

თუ გნებავს მოდი, მე კი ხელი დამიბანია.
(ამოიღებს მახვილს და ერთმანეთს ებრძვიან. კორნვალი დაიჭრება).

რეგანა (მეორე მსახურს)

მომეც მახვილი! — წუწკიშვილი, ხედავ, რას ბედავს!...

(მახვილს გამოსტაცებს, პირველს მსახურს უკანიდან მოუვლის და
დასცემს).

მსახური

ეჰა, მომკლეს მეც! — თქვენ, ბატონო, კიდევ გაქვსთ თვალი,
რომ დაინახოთ თქვენს ჯალათს მე ვით ვაზღვევინე!

(კვდება).

კორნვალი

რომ არც ეგ ნახოს, მეორესაც ეხლავ დავუშრეტ.
(გლოსტერს მეორე თვალსაც გამოსთხრის და ძირს დაანარცხებს)
გა და გაერთხი დედამიწას, მურტალო ლორწო!..
შენ აღარ გქონდეს ბრკილება ჩვეულებრივი.

გლოსტერი

გარს დამიბნელდა და შიშით ვთრთი!.. სადა ხარ, ედმუნდ?
აღინთე, შვილო, წყრომის ცეცხლი, მეშურნება...
ამ ულმობლობის მაგიერი გარდუხადე მათ!..

რეგანა

აი მეხი კი დაგეცა მაგ მუხანათს თავზედ!
იმან დაგმართა ეს ამბავი, ვისაც აწ უხმობ:

შენმა ედმუნდმა შეგვესმინა ღალატი შენი, —
ის იმოდენად ერთგულია და გულუბრყვილო,
რომ შენისთანა მუხანათსა არ შეიბრალებს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

გაი ამ ჩემსა სულელობას, უგუნურებას!..
ეხლა ცხადია, რომ ედგარი ცილმა დაღუპა...
ოჰ, ღმერთონ ჩემნო, შემინდეთ მე ეს ცოდვა ჩემი
და ჩემს შვილს ედგარს, ჩემგან ჩაგრულს, მეოხ ეყავით.

რ ე გ ა ნ ა

პანღური ჰკარით და გააგდეთ ეზოს გარედა,
დეე სუნს აჰყვეს და ღუერის გზა ისე გაიგნოს.
რა დაგემართა? ეგ რა სახე დაგდებია შენ?

კ ო რ ნ ვ ა ლ ი

დაკოდრილი ვარ. — ჩემო კარგო, წამო წავიდეთ. —
გათრიევით ეს ბრმა კარში და ეგ ლეში კი
გაიტანეთ და სანეხვეზედ გადააგდევით.
რა რიგ მდის სისხლი! უდროო დროდ დაეიკოდე მე...
ჩემო რეგანავ, მომეშველე, ხელი მომეცი.

(რეგანა კორნვალს ხელს აძლევს და გაჰყავს, მოსამსახურენი გლოსტერის
ბოძილამ ახსნიან, გაუხსნიან ხელებს და გარედ გაიყვანენ).

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ს ა ხ უ რ ი

თუ გადუხდელად ამ ჩვენს მთავარს ესეც ჩაუვლის,
მაშინ ხელს მივყოფ და ყოველს ფერს ბოროტს მეც ვიზამ.

მ ე ო რ ე მ ს ა ხ უ რ ი

თუ იმის ცოლსა ღმერთმა კიდევ დღე გაუგრძელა
და სიბერემდი მშვიდობითა მიაღწევინა,
მაშინ ვეშაპად დედაკაცი გარდიქევიან.

პ ი რ ვ ე ლ ი მ ს ა ხ უ რ ი

გრადს უკან გავყევით და ვუშოვით მთხოვარა ვინმე,
რომ უსინათლომ საცა უთხრას, იქ მიიყვანოს.
მთხოვარანი ხომ მზად არიან ამ გვარ საქმისთვის.

მეორე მსახური

შენ გაპყევ, — მე კი მივარს ვუშოვი და კვერცხის ცილას
და დავადებ მის დასისხლებულს თვალთა ბუდესა.

ღმერთო, უშველე, დაიფარე ეს საცოდავი!

(გადიან სხვადასხვა მხრით).

მოქმედება მეოთხე

სურათი I

ტრიალი მინდორი.

(შემოდის ედგარი).

ედგარი

ესრედ ყოფნა ჰსჯობს!.. ჰსჯობს ვიცოდეთ რომ ყველა
გვზიზღობს,

ვიდრე გვზიზღობდენ და პირში კი ქებას გვასხმიდენ.

ჩემებრ ჩაგრულსა, დათრგუნვილსა, დამდაბლებულსა
შიში აღარ აქვს არაფრისა, იმედით ჰსცხოვრობს..

ბედის ცვლილება დღეის იქით აღარ შეშინის:

ცვლილება არის სამწუხარო ბედნიერთათვის,

ბედკრულნი კი მას სიხარულით მიეგებიან.

მაშ შენ, ჰე სვეო ცვალებადო, აწ სალამს გეტყვი!..

შენ მე შთამაგდე უბედური ვაების ზღვაში

და რაც მიყავი ამაზედ მეტს ველარას მიზამ. —

ეს ვინ მოჩანან!

(შემოდის ბერიკაცი, გლოსტერის ხიზანი, და თან გლოსტერი
შემოჰყავს)

ვაი ჩემს თავს!.. მამაჩემია!..

როგორც მთხოვარა ისე მოჰყავთ!.. ეჰა, საწუთროვ!

ცვლილება შენი შენს თავს ჩვენ რომ არ გვაძლებდეს,

ეგრე ხანგრძლივად სიცოცხლესაც კაცთ არ მიჰსცემდი, —

ხანგრძლივ გვაცოცხლებ, რომ ხანგრძლივად შენ

გეტანჯო ჩვენა...!

ბერიკაცი

ჩემო კეთილო ბატონო! ეს ოთხმოცი წელიწადია, რაც მე თქვენს მამულზედ ხიზნადა ვარ. ჯერ მამათქვენს ვემსახურებოდი და მერე თქვენ.

გლოსტერი

წადი შენ, ჩემო მეგობარო, უკან დაბრუნდი. რამდენს თვით ივნებ, იმოდენად ვერას მიშველი.

ბერიკაცი

ბატონო, თვალნი აღარა გაქვსთ, გზას ვერ გაივნებთ.

გლოსტერი

მე აღარც გზა მაქვს, — და თვალეზი რიდასთვის მინდა... თვალხილულიცა ვყოფილვარ და მიბორძიკნია. ვიდრე თვალნი გვაქვს, მოხმარება მათი არ ვიცით და როს დავკარგავთ, — ცოდნა იგი მოგვევლინება. ვაი ძვირფასო შვილო ედგარ!.. შენა ხარ მსხვერპლი მოტყუებულის მამის შენის გულისწყრომისა! ნეტა დღე ჩემი იმა დრომდე მიღწეულიყო, რომ, შვილო ჩემო, ხელ-შეხებით მაინც მენახე!.. მაშინ ჩემთა თვალთ აღმოთხრასა არ ვინაღვლიდი.

ბერიკაცი

ეი, ვინა ხარ?

ედგარი (თავის-თავად)

ღმერთო ჩემო!.. ვანა კაცს ეთქმის, — „რაც ჭირი მჭირსო უარესი აღარ იქმნება?“ აჰა ესეცა უარესი მაზედ რაცა მჭირს.

ბერიკაცი

ეხლა ვიცანი: საცოდავი გიჟი თომაა.

ედგარი (თავის-თავად)

რაცა ჰსთქვი მაზედ უარესიც იქმნება ვიყო...

საიდ, ძმობილო?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მთხოვარაა?

ბ ე რ ი კ ა ც ი

დიალ, ბატონო,

მთხოვარაც არის უბედური, ჭკვა დაკარგულიც.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თუ თხოვნა იცის, ჰსჩანს ჭკვა სრულად არ დაჰკარგვია.
წუხელ ავდარში შევხვდი მაგგვარს საცოდავს ლატაკს,
მის დანახვაზედ კაცი სწორედ მატლად მეჩვენა.
და მას შემდეგა გამახსენდა მე ჩემი შვილი,
რომელზედაც მე მაშინ გული აყრილი მქონდა.
მას აქედ ბევრი რამ შევიტყე და გავიგონე...
ღმერთნი ჩვენ ისე გვექცევიან, ვით ბავშვნი ბუზებს:
გვტანჯვენ იგინი და იმითი შეექცევიან.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

ორ ცეცხლშუა ვარ: თვალთა წინა მშობელი მიდგა
ესრედ ტანჯული, გულმწუხარე, და მე კი მაინც, —
რომ არ ვინ მიცნოს, — თავი უნდა მოვისულელო,
თვითონც შევწუხდე და სხვანიცა აბეზარი ვჰყო...
გაკურთხოთ ღმერთმა, ბატონებო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

შენ რომ მითხარი

მთხოვარააო, — ეგ ის არის?

ბ ე რ ი კ ა ც ი

დიალ, ბატონო,

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ დამეთხოვე, ჩემო ძმაო, და უკან წადი...
მხოლოდ თუ გინდა სამსახური რამ დამაგალო
და გაიხსენო ერთგულება ძველი ჩემდამი,
წადი მოუტა ამ საცოდავს საცმელი რამე.
ეგ გამიძღვება და წამიყვანს ღუვრისაკენა.
თუ გაირჯები, ღუვრის გზაზედ ჩვენ მოგვეწევი.

ბ ე რ ი კ ა ც ი

ბატონო, სრულად სულელია.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

უამთა ჭირია,
როდესაც ბრმანი სულელებსა წინ იმძღვარებენ...
იქმ იმას, თუ არ, რაც მე გთხოვე, შენი ნებაა, —
ოღონდ კი წადი, რომ შენ ჩემთან არა ვინ გნახოს,

ბ ე რ ი კ ა ც ი

წავალ უკეთესს საცმელს ჩემსას მაგას მოგუტან
და რაც მომივა, მომივიღეს.

(გადის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აქ მო, საწყალო.

ე დ გ ა რ ი

ჰსცივა თომას!.. (თავის-თავად) აღარ ძალმიძს თავის
დამაღვა!..
ლამის სევდამა თავი ჩემი გამამხელინოს.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ძმობილო, აქ მო.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

უნდა შევსძლო, მეტი რა გზაა!..
(გლოსტერს) გიკურთხოს ღმერთმა ეგ თვალები!
საწყლებს სისხლი ჰსწვეთსთ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ერთი მითხარ, შე კაი კაცო, ღუვრის გზა იცი?

ე დ გ ა რ ი

ვიცი, ვიცი! ყველა გზა ვიცი. თხრილზედაც გადაგატარებ, ჭიის კარებშიაც გაგიყვან, ბილიკზედაც დაგაყენებ, საურმე გზაზედაც გატარებ. საწყალს თომას ჭკვა და გონება დაუფრთხეს. ღმერთმა დაგიხსნას, კეთილო კაცო, ეშმაკისაგან. საწყალს თომას ხუთი ეშმაკი ერთად ჩაუძვრა სულში: ერთი ობიდიკუტი — ეშმაკი მეძავე-მრუშობისა, მეორე გაბიდიდენ — მუნჯობისა, მესამე მაპუ — ქურდობისა, მეოთხე მოდო — მკვლელობისა, მეხუთე ფლიბბერტი-ჯიბეტი — ფილენჯისა და წვალეებისა. ეს მეხუთე ეშმაკი მბრძანებელია ყველა მოაზრებებისა და გამდელებისა. ღეთის წყალობა მოგეცეს, ბატონო ჩემო!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჰა, მიიღე ჭისა ჩემი შენ, რომელიცა
ცის გულის წყრომის კვეთებაჲა ეგრე ძირს დაგცა.
უბედურებამ ჩემმან დაე შენ ბედნიერ გყოს!..
ნეტა ყოველთვის ცისგან ესე განიგდებოდეს...
ღვე მდიდარმა, რომელიცა განცხრომით არის
და განცხრომაში არად აგდებს ცის განკითხვასა,
ჰსცადოს, გამოვლოს ცისა წყრომა, ცისა სასჯელი.
მაშინ ნამეტანს თვისას იგი სხვას გარდასცემდა
და მით ყოველსა თვის სამყოფი მიეცემოდა
და მოისპობოდა კაცთ წარმწყმედი სიღარიბეცა...
ღუვრი გინახავს შენ როდისმე?

ე დ გ ა რ ი

დიაღ, ბატონო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

იქ ერთი კლდეა მაღალი და წვერ-გადახრილი,
იგი საზაროდ გადაჰყურებს მის წინ მბრძღვინაეს ზღვას.
წამიყვანე და დამაყენე იმ კლდისა წვერზედ.

ოლონდ ესა ჰქმენ და ჯიბეში მე განძი რამ მაქვს,
მე მას შენ მოგცემ, გასამრჯელოდ იგი გეყოფა.
იგი დაგიხსნის სამუდამოდ სიღარიბისგან. —
იქ დაგიხსნოვ შენ... იქ მეც თვითონ გავიგნებ ჩემს გზას!..

ე დ გ ა რ ი

ხელი მოიტა' და გამომყე, წინ გაგიძღვები. (ვაღიან).

ს უ რ ა თ ი II

აღბანის მთავრის სახლის წინა.

(შემოდინან გონერილა, ედმუნდი და ოსვალდი წინ დახკ-
დებათ).

გონერილა

მიკვირს მტირალა ჩემი ქმარი არ მოგვეგება.
შევიდეთ შინა. (ოსვალს) სად ბძანდება შენი ბატონი?

ოსვალდი

შინა ბრძანდება, — მაგრამ ისე გამოცვლილია,
რომ, ქალბატონო, ვეღარ იცნობთ. — როს მოვახსენე,
რომ მტრის ლაშქარი ჩვენ ხმელეთზედ გამოსულია,
მათ გაიღიმეს — და როს თქვენი მოსვლა ვაცნობე,
მათ პასუხადა ეს მიბძანეს: ეგ უფრო ცუდი.
მერე ვაცნობე გლოსტერისა მუხანათობა
და მის უმცროსის ძის სიკეთე და ერთგულება;
მათ მიბძანეს მე: სულელი ხარ, შავს თეთრად ხედავ.
რაც საწყენია, მათ მიიღეს საამურადა
რაც საამური, საწყენადა მათ მიიჩნივეს.

გონერილა (ედმუნდს)

მაშ დაბრუნდით თქვენ. — აწ მეტა თქვენი აქ ყოფნა.
ეგ მხოლოდ მისის ლაჩრის გულის მხთალი შიშია...
გულჯაბანია და იტანს იმ ბოროტებასა,
რომელსაც უნდა ვაჟკაცურად პასუხისგება.

ვექვ ვაგვიმართლდეს იგი, რაც ჩვენ გზაზედ დავაწყეთ...
დაბრუნდი, ედმუნდ, ჩემს სიძესთან და მის ლაშქარი
შოამზადევი და საომრად წინ წამოუძედე.

მე, — დედაკაცი, — იარაღით შევიჭურვები
ჩემს ლაჩარს ქმარს კი მივაჩეჩებ ხელში თითის ტარს.
ეს ერთგული ყმა შუამავლად ჩვენ გვეყოლება...
მარჯვედ იყავი, რომ საყვარლის აღთქმა აღსრულდეს...
აჰა, სახსოვრად იქონიე!.. (სახსოვარს აძლევს) სუ! ნურას
იტყვი!

ერთი აქედ მო — ყურში მინდა ჩუმიად რამ გითხრა.

(ჰკოცნის და ჩუმიად ეუბნება)

ამ ჩემს კოცნას რომ მეტყველების ნიჭი ჰქონოდა,
იგი შენს გულსა წარიღებდა აღმაფრენითა.
რაც ველარა ვჰსთქვი, თვით შენ მიხვდი... მშვიდობით,
ედმუნდ.

ე დ მ უ ნ დ ი

ვიღრე მოვკვდები, შენი ვარ მე.

(გადის).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ძვირფასო ედმუნდ!

ისიც ძაცია და ესეცა!.. ვიშ, ჩემო გლოსტერ!
ქალთ თაყვანების ღირსი შენ ხარ და ჩემს საწოლს კი
ეპატრონება ის მასხარა და ქალაჩუნა.

ო ს ვ ა ლ დ ი

მთავარი ჩენი, ქალბატონო, აქ მობრძანდება.

(ოსვალდი გადის და ალბანი შემოდის).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

მე მოვედი აქ და შენ ძალლად არც კი ჩამავდე, —
ვგონებ ღირს ვიყავ ჩემს მოსვლაზედ წინ დამხვედროდი.

ა ლ ბ ა ნ ი

შენ იმა მტვერის ღირსიც არ ხარ, რომელსაც ქარი

დედამიწისა ზურგიდამ ხვეტს და პირში გაყრის!..
საშინელია იგი საქმე, რაც თქვენა ჰქმენით...
იგი, ვინც თავის დასაბამსა ეგრედ იძულებს,
ვერ შეიმაგრებს თავის თავსა ველარას ფერში.
შტო, რომელიცა მოსწყდეს თავის მშობელსა ხესა,
დაჰკნეს და გახმეს, ჯოჯოხეთის ცეცხლს შეეკეთოს.

გონერილა

ეგ რა იგავი მოიტანე! ნეტა რას როტავ!

ალბანი

სიბრძნე, სიკეთე ავსა სულსა როტვა ჰგონია.
ბილწი ყოველგან ბილწსა ხედავს და სხვას არა რას.
ეგ რა ჰქმენით, რა, თქვე აფთრებო და არა შვილნო?!
შვილი მას იზამს, რაც ყოფა თქვენ მას დააწიეთ?!
პატივსაცემი, მოწყალე და ბებერი მამა,
რომელს დათვიც კი ალერსითა ხელთ გადულოკდა,
თქვე ბარბაროსნო, თქვე არამნო, ჰკვიდამ შეშალეთ!
მიკვირს მე, ქვისლმან ჩემმან ეგე ვით მოგითმინათ?!
რაც უნდა იყოს, კაცი არის, დიდგვარის კაციც
და მასთან ესდენ უხვად მისგან დამადლებული!..
თუ ცა-მოშურნე თვის ხილულთ ძალთ არ წარმოგზავნის,
რომე აღბოცოს შემაზრხენი ეგ ბოროტება,
მაშინ ერთმანეთს მგლებსავითა კაცი დასჭამენ.

გონერილა

განა კაცი ხარ, ქუდი გხურავს, შე ქალაჩუნავ?
თავს ატარებ ზედ მარტო მისთვის, რომ ლაფი გასხან
და მაგ შესარცხვენს ლოყებს მისთვის, რომ სილები გცენ.
თვალთ არ გიჭრის, უბედურო, რომ დაინახო,
ვინ არის შენი მოყვარე და ვინ არის მტერი.
არც ეს იცი, რომ მარტო სულელს ებრალება ის,
ვისაც კი გულში ბოროტება რამ განუზრახავს
და წინვე სჯიან, რომ განზრახვა ვერ აღასრულოს.
მტერი კარს გვადგა, ფრანგთ ხელმწიფემ დროშა გაშალა,
სიკვდილს გიქადის გულზვიადი მტერი მოსისხლე, —

შენ აწ ნაღარას უნდა ჰსცემდე, ჯარს აგროვებდე,
თავით ფეხანდე იარაღში ჩამჯდარი იყო
და მის მაგიერ, ზნე-მაღალო შე ქალაჩუნავ,
აქ დამდგომიხარ და ბუღლუნებ: „ეს რა მოგვედისო.“

ა ლ ბ ა ნ ი

ერთი შენს თავზედ დაიხედე შე, ტარტაროზო!
მაგ გულქვაობით რა საზარო, საზიზღარი ხარ!
გულქვა დიაცი სატანაზედ უარესია.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ვაი მაგ შენსა ფულურო თავს, ნაცარქექიავ!

ა ლ ბ ა ნ ი

ოჰ, შე ბოროტო! გულში მაგდენს შხამს რომ ატარებ,
სირცხვილით მაინც ნულარ აჩენ! ნუ ჰრყვნი შენს სახეს!
ადამიანი გველეშაპად ნუ გვეჩვენები!..
რომ არ მცხვენოდეს და გულისტქმას მე ჩემსას აყვე
ჩემის ხელით ხორცს დაგაგლეჯდი, ძვლებს
დადამსხვრევდი!
მაგრამ რა გიყო?! თუმც ეშმაკზედ უარესი ხარ,
გარნა დედაკაცთ სახე გდევს შენ და ეგე გფარავს.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ხედავთ ამ ჯაგლაგს, რა უნარი გამოიჩინა!
მაშ რას ამბობენ, — ვერაფერი ვაყვაციო.

(შემოდის შ ი კ რ ი კ ი).

ა ლ ბ ა ნ ი

რა ამბავია?

შ ი კ რ ი კ ი

დიდებულო ჩემო ხელმწიფევ,
მთავარი კორნვალ გარდიცვალა, მსახურმა მოჰკლა,
როდესაც იგი გლოსტერს ჰსთხრიდა მეორეს თვალსაც.

ა ლ ბ ა ნ ი

ეს რა მესმის მე!.. გლოსტერსაო თვალსა ჰსთხრიდაო?..

შ ი კ რ ი კ ი

მსახური იგი თვით მთავრისგან გაზრდილი გახლდათ,
მაგრამ რა ნახა ენ მთავრისა სასტიკი ქცევა,
კბენა დაუწყო სინილისმა, ვერ მოითმინა,
თვის დიდებულსა მებატონეს წინ გადაუდგა
და მახვილითა შეუტევა. მყისვე მთავარი
გააფთრებული მივარდა მას, იქვე გააფრთხო,
მაგრამ თვითონაც სასიკვდილოდ დაკოდილ იქმნა.

ა ლ ბ ა ნ ი

აჰა ზენარის განკითხვისა ცხადი მოვლენა!
აჰა ვით სწრაფად დაისაჯა ამ ქვეყნად ცოლდა!..
უღმრთობაა! მებრალეები, საწყალო გლოსტერ!..
ორივე თვალი გამოსთხარეს?

შ ი კ რ ი კ ი

ორივე, ბატონო. —

ესე წერილი, ქალბატონო, თქვენის დისაა,
მათ მოგართვეს თქვენ და სწრაფადვე პასუხს ელიან.

გ ო ნ ე რ ი ლ ა (თავის-თავად)

თუმცე ეს ამბავი ერთის მხრითა საამურია,
მეორეს მხრით კი ცოტაოდნად საწყენიც არის...
ეხლა ჩემი და ქვრივად დარჩა... ედმუნდიც გვერდთ
ჰყავს...

გშიშობ, რომ ჩემი ოცნებანი არ ჩამეშალონ
და ეს სიცოცხლე უფრო მეტად არ გამიმწარდეს.
მაგრამ მაგრივად საშიშიც აქ არა არის რა.—
აქ მომიცადე, წავიკითხამ და პასუხს მოგცემ. (გადის).

ა ლ ბ ა ნ ი

თვალეებს რომ სთხრიდენ, მისი შვილი მაშინ სად იყო?

შ ი კ რ ი კ ი

მან ის ვერ ნახა, — თქვენს მეუღლეს თანა ჰხლებოდა.

ა ლ ბ ა ნ ი

აქ არ მინახავს, — თუ თან ახლდა, მერე რა იქნა?

შ ი კ რ ი კ ი

უკან დაბრუნდა. გზაზედ შემხვდა, რომ მოვდიოდი.

ა ლ ბ ა ნ ი

მერე იცის მან, რაც მამასა მისსა დამართეს?

შ ი კ რ ი კ ი

იცის, ბატონო! თვითონ მანვე დააბეზლა ის და მსწრაფლად აქედ წამოვიდა, რომ თვის იქ ყოფნით ცოტა რამ რიდი არ აღეძრა იმათს გულშია.

ა ლ ბ ა ნ ი

თუ ცოცხალი ვარ, მე შენ, გლოსტერ, მადლს გადაგიხდი, რომ ხელმწიფისთვის ერთგულება გაგიწევია და შენთა თვალთა ამოთხრასა შეგვანანებ მათ. — აქ გამოძყევ და დაწვრილებით ყველა მიაიმბე.

(გაღიან).

ს ა ფ რ ა ნ ი ს ი

საფრანგეთის ლაშქარის ბანაკი, დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინ კ ე ნ ტ ი და ა ზ ნ ა უ რ ი).

კ ე ნ ტ ი

საფრანგეთის ხელმწიფე ისე უეცრად უკან რად დაბრუნებულა? მიზეზი ხომ არ იცი?

ა ზ ნ ა უ რ ი

ამბობენ რალაც მძიმე საქმე გახსენებია, რომელიც თურმე მარტო მისგან უნდა განიგოს

და თუ თვით იქ არ წასულიყო, მის სამეფოში
უსიამოვნო რამ ამბავი მოუხდებოდა.

კ ე ნ ტ ი

თვის მაგიერად ვინ დააგდო ჯართ წინამძღოლად?

ა ზ ნ ა უ რ ი

საფრანგეთისა სპასალარი, ლეფერ რომ ჰქვიან.

კ ე ნ ტ ი

წერილი ჩემი კორდელიამ როგორ მიიღო?
ხომ არ შეწუხდა, არ აღელდა? რა შეამცნო?

ა ზ ნ ა უ რ ი

მან ის წერილი გამომართვა და კითხვას მოჰყვა.
როს კითხულობდა მის მშვენიერს, ნარნარს ლაწვებზედ
თვითო ოროლად ხან დაზმობით ცრემლი ჰსცვიოდა.
ცხადი იყო, რომ იკავებდა გულის ღელვასა
და ხელმწიფებერ ვით ურჩს მოყმეს იმორჩილებდა,
მაგრამ კი გულის მისის ღელვა ეურჩებოდა
და ცდილობდა რომ ხელმწიფება წაერთვა მისთვის.

კ ე ნ ტ ი

მაშ იმ წერილმა შეაწუხა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

დიაღ, მაგრამ კი
განწირულების აღშფოთებას არ მისცემია:
თმენა სევდასა ჰსთავაზობდა და სევდა თმენას.
ენა ვერ იტყვის, რა სიტურფით უკართოდა სახე!..
იცით რა არის, რომ იტყვიან მზე პირს იბანსო?
მას ჰგვანდა იგი; მის ცრემლთ შორის ღიმილი

თრთოდა...

თრთოდა ღიმილი ბედნიერი მის ტუჩთ დაკონვით,
თითქო არ გრძნობდა რა სტუმარნიც მას თვალთ
სწვეოდენ
და მუნით ვითა მარგალიტნი ვიდოდენ ობლად.

რა გითხრა!.. სევდა სანატრელად კაცთ ექმნებოდათ,
რომ ყველასათვის იყოს იგი ეგრედ მოსახდენ.

კ ე ნ ტ ი

არა ბრძანა რა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

როგორ არა. ერთხელ თუ ორჯერ
გულის კანკალით, გულის ფეთქით ჰსთქვა: „გაი, მამავ“, —
თითქო ეს სიტყვა გულზედ აწვა და აეხსნაო.

მერმე უეცრად აღმოკვნესით წამოიძახა:

„ახ, დანო ჩემნო!.. ვიშ სირცხვილო დედაკაცისავ!..

ახ, დანო!.. დანო!.. კენტო!.. მამავ!.. ჩემო მშობელო!..

ახ! დანო!.. როგორ!.. იმ ბნელს ღამეს!.. იმ ქარიშხალში!..

მამ აღარ არის სიბრალული!..“ — და რა ჰსთქვა ესა,
მსწრაფლ მადლით სავსე ცრემლი მოსწყდა მის ციურთ
თვალთა

და გულის კვენსა მიუყრუა. — მერე გაბრუნდა,
მომერიდა მე, რომ მარტოსა ენაღვლა ცალკედ.

კ ე ნ ტ ი

სწორედ ვარსკვლავნი განაგებენ კაცისა სვესა,

თვარემ ერთისა და იგივე დედ-მამისაგან

ეგრე სხვა და სხვა ნაყოფი ვით გამოიღება.

მას შემდეგ მასთან ლაპარაკი აღარ გქონია?

ა ზ ნ ა უ რ ი

აღარ მქონია.

კ ე ნ ტ ი

ფრანგთ ხელმწიფე მაშინ იქ იყო?

ა ზ ნ ა უ რ ი

არა, წინადვე წასულიყო.

კ ე ნ ტ ი

მადლობელი ვარ.

საწყალი ჩვენი მეფე ლირი ეხლა დუვრშია,

ჭკვაზედ რომ მოდის, აგონდება, რაც დაგვემართა
და კორდელიას ნახვაზედა დიდს უარზედ ღვას.

აზნაური

ვითომ რათაო?

კენტი

სირცხვილითა ვერ ჰსჩვენებია.

აგონდება, რომ ავგულად მას იგი მოექცა,
წყველით განდევნა, გადაჰკარგა უცხო ქვეყანადა,
ყველა წაართვა და იმ გულძაღლთ ქალებს უბოძა.
ესე ყოველი ტვინში იმას გესლსა აწვეთებს
და უმწვავესის სირცხვილითა უდაგავს გულსა, —
ჰრცხვენის და თვის შვილს იგი ველარ დანახვებია.

აზნაური

ვაი საწყალი!..

კენტი

რას შვრებიან კორნეალ და ალბან?
იმათი ჯარის ამბავი ხომ არა იცი რა?

აზნაური

მე გავიგონე, რომ ისინი აქედ მოდიან.

კენტი

შენ ამას იქით ხელმწიფეს ლირს თან უნდა ახლდე,
მე კი ჯერ ხანად თავსა ჩემსა ვერ გამოვიჩენ...
როს გავიმხელ თავს, არ ინანებ ჩემს გაცნობასა.
წამო წავიდეთ, წავიყვანო ჩვენს ხელმწიფესთან.

(გადიან).

იგივე ბანაკი, სანახავი კარავშია.

(შემოდინ კორდელია, ექიმი და ჯარისკაცი).

კორდელია

იგი ყოფილა, სწორედ იგი! იგი უნახავთ,
გაგიჟებული დარბის თურმე ვით ღელვა ზღვისა,
დარბის და მღერის მაღალის ხმით, ყვირის, იძახის.
მოუკრეფია ბალახები, მინდვრის ყვავილნი,
ჭინჭარი, მდოგვი, შხამ-ბალახა, ყოლო, ჭიოტა,
ყაყაჩო და სხვა ღვარძლ-ბალახნი ყანის მჩაგრავნი
და ყოველი ეს გვირგვინსავით ჩაუწნავს თმაში. —
ეხლავ გაგზავნეთ მთელი დასტა ჯარისა კაცთა,
მინდვრები ყველგან დაიარონ, ყველგან მონახონ
და ნახვის უმაღ მოიყვანონ იგი ჩემთანა.
ნეტა ძალუძს კი კაცთა ცოდნას, მეცნიერებას,
რომ შერყეული მის გონება კვლავ აღადგინოს?!
ოღონდ გაჰკურნოს იგი ვინმემ, ოღონდ ეგ შეჰსძლოს
და თუნდ ყოველფერს მას დაეუთმობ, რის პატრონიც ვარ.

ექიმი

არის, ხელმწიფევე, განკურნების ღონისძიება:
ძილია მთელის ბუნებისა ძიძა, მკურნალი, —
და გაჰფთხოვია იგი იმას, მაგრამ ხელთა გვაქვს
მრავალი ღონე, რომ თვით ტანჯვას ძილი მოვგვაროთ.

კორდელია

ნეტა რაც ძილი და მადლი აქვს ცას და ქვეყანას,
ჯერედ კაცთაგან არ ცნობილი, არ გამოცდილი,
ერთად შეიკრბენ, — მე ჩემთა ცრემლთ ზედ ვაწვიმებდი,
ვიდრე ყვავილსა სამკურნალოს გამოიღებდნენ,
რომ საყვარელი მამაჩემი მით გამეკურნა,
წადით მონახეთ, რომ თავის თავს უხელთ-მძღვანელსა,
არ აუტეხოს რამ უსაზღვრო უგუნურებით.

(შემოდის შიკრიკი).

შ ი კ რ ი კ ი

ჯარი დაძრულა ბრიტანიის და აქედ მოდის,
ჩემო ხელმწიფევე!

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ეგ წინათვე შეტყობილი მაქვს.
ჩვენც მზადა ვართ და ველით იმათ. — ოხ, მამაჩემო,
ჰოი მშობელო საყვარელო! შენთვის ვიბრძვი მე.
ხელმწიფემ ჩემმა ნება დამართო შენდა საშველად...
მე ცრემლით, ხვეწნით მოვაბეზრე მას თავი ჩემი.
არა სახელის გათქმის ნდობა ბრძოლად გვიწვევს ჩვენ,
არამედ წმინდა სიყვარული და სამართალი
მოხუცებულის მამის ჩემის შვილთა წინაშე —
ნეტა როს ვნახავ და იმის ხმას როს გავიგონებ?!

(გადიან).

ს უ რ ა თ ი V

ოთახი გლოსტერის ციხე-დარბაზში.

(შემოდიან რეგანა და ოსვალდი).

რ ე გ ა ნ ა

რას შვრება ჩემის სიძის ჯარი? დაიძრა თუ არ?

ო ს ვ ა ლ დ ი

დიახ, დაიძრა.

რ ე გ ა ნ ა

ჩემი სიძეც თვითონ ჯარშია?

ო ს ვ ა ლ დ ი

დიალ, ბატონო! — ძლივ-ძლივობით გაბედა ეგ მან,
ვაჟუცაცობაში იმათ თქვენი და ჰსჯობნებია.

რეგანა

ედმუნდს და ალბანს ლაპარაკი სახლში რამ ჰქონდათ?

ოსვალდი

არა ჰქონიათ.

რეგანა

რად ჰწერს წიგნსა ჩემი და ედმუნდს?
ნეტა რას ნიშნავს ეგე წიგნი?..

ოსვალდი

რა მოგახსენოთ.

რეგანა

აქედამ ედმუნდ გაეშურა მძიმე საქმისთვის...
ჩვენ დიდად შევეცდით, რომ გლოსტერი
თვალეზ დათხრილი
არ მოვაკვდინეთ და ცოცხალი წავიდა ჩვენგან.
აწ საცა მივა, ყველას გულსა ჩვენზედ აუძღვრევს —
ვეჭვ-ედმუნდ მისთვის წავიდა, რომ ბოლო მოუღოს
და განაშოროს უსინათლოს სიცოცხლეს იგი.
მგონი ამასთან საფრანგეთის ჯარსაც დაზვერავს.

ოსვალდი

მე ეხლავ უნდა გამოვუდგე გრაფსა ედმუნდსა
და ეს წერილი ჩავაბარო.

რეგანა

რას ეშურები?

დღეს აქ იყავი. ჩვენი ჯარიც ხვალ დილით გადის
და იმას გაჰყევ, თვარემ გზებზედ დიდი შიშია.

ოსვალდი

არ შემიძლიან, ქალბატონო, აქ დაყოვნება.
რაც მიბრძანებს მე, მოვალე ვარ მსწრაფლ აღვასრულო.

რეგანა

ნეტა წერილი რად უნდოდა? თუ საქმე ჰქონდა,
დაგაბარებდა და შენც ედმუნდს პირად ეტყოდი.
მაგრამ ვინ იცის? იქნება აქ სხვა ამბავია...
მე შენ ბედს შეგყარი, თუ მაგ წერილს ხელში ჩამიგდებ.

ოსვალდი

უწინამც მე თავს...

რეგანა

კარგი ერთი!.. განა არ ვიცი,
რომ შენს ქალბატონს თავის ქმარი ვერაფრად უყვარს.
მე ყველა ვიცი. რას ეშვებ? ვითომ რას მალავ?
ამ ბოლოს დროსა, როს ჩემი და აქ ჩვენთან იყო,
თვალნი იმ რიგად უცნაურად მიაპყრა ედმუნდს,
რომ არა თქმული ითქვა იმით. მაგრამ რას ვამბობ.
ავანჩავანი მათი შენ ხარ, შენ უკედ იცი.

ოსვალდი

მე, — ქალბატონო?!

რეგანა

რაკი ვამბობ, ალბად მცოდნია.
ტყუილიდაა აქ დამალვა. მაშ გამიგონე:
ქმარი აღარ მყავს, ქვრივი ვარ და თავისუფალი,
მე და ედმუნდი გავენდევით ერთმანერთს კიდევ...
ჩემგან ქმრის შერთვა უფრო ჰქვაში მოსასვლელია...
გვსმის თუ არა? რაც ვერა ვჰსთქვი, შენ თვითონ მიხვდი.
ედმუნდ რომ ნახო, მიეცი მას ეს წერილიცა, —
და თუ ჩემს დასთან შენ გამამხებელ, ესეც ურჩივე,
რომ ნუ სულელობს, თუ რამ უნდა, ჯერ მოიფიქროს.
ეხლა წაბძანდი. თუ შეხვდე შენ იმ ბრმა მუხანათს,
გაიხსენე, რომ იმის მკვლელსა ჯილდო მოვლის.

ოსვალდი

ნეტა კი შევხვდე, ქალბატონო, და მაშინ ჰსცნობდით,
გისი ერთგული მსახურიც ვარ.

რეგანა

კარგი, მშვიდობით.
(გაღიან).

ს უ რ ა თ ი VI

მინდორი ღუვრის სიახლოვებ.

(შემოდინან გლოსტერი და ედგარი. ედგარი გლეხის
ტანისამოსშია).

გლოსტერი

ნეტა კლდის წვერზედ როდის ავალთ?

ედგარი

აკი ავდივართ.

ხედავ, — აღმართზედ სიარულით რა ჯაფა მოგვდის!..

გლოსტერი

მე კი მგონია, რომ ისევ ის ვაკე გზა არის.

ედგარი

უზარმაზარი აღმართია. ზღვის ხმა არ გესმის?

გლოსტერი

საკვირველია, როდი მესმის!

ედგარი

ჰსჩანს გულისყური

თვალთა ტკივილის სიმწვავეითა დაგყრუებია.

გლოსტერი

შესაძლო არის. აი ხმასაც შენსას ველარ ვცნობ,
თითქო ხმაცა და ლაპარაკიც გამოგცვლიაო.

ედგარი

ძლიერ სტყუვდები. მე რაც ვიყავ, ისევ ისა ვარ,
ოღონდ ეს კია ტანსაცმელი გამოვიცვალე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მე მაინც ვიტყვი, — ლაპარაკი ეხლა სულ სხვა გაქვს.

ე დ გ ა რ ი

აჰა ავედიო... კლდის წვერზე ვართ... ფრთხილად იყავი...
რა სიმაღლეა!.. თავბრუ მესხმის, ძირს რომ ვუყურებ!...
კლდის ნახევარის სიმაღლეზედ ყვავნი ფრინავენ
და მაინც კიდევ ბუზანკალის ოდნად მოჩანან.
მათ სისწრაფე კაცი დაკიდულა კლდისა ფლატეზედ
და ზღვის კამას ჰკრეფს. — დიდი თავის გამეტებაა!..
რა პატარად ჩანს!.. კაცის თავის ოდენილა!..
აგერ ზღვის პირას მებაღურებს აქედამ ვხედავ, —
თითქო თავგები დადიან და დაფუსფუსებენ!
აგერ ზღვაში დგას დიდი გემი, ღუზით დაბმული, —
დიდია, მაგრამ აქედამ ჩანს პატარა ნავად, —
და თვითონ ნავი თითქო რაღაც ნაფოტიო,
ასე რომ კაცის თვალსა ვერც კი გაურჩევია.
ისე მაღლა ვართ, რომ კლდეზედა ზღვისა შხაპუნი
ჩვენ არც კი გვესმის. — საშინელი სანახავია!..
თვალს მოვაშორებ, თვარემ ლამის თვალი ამებას,
თავბრუ დამესხას და აქედამ გადავიჩხო.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მაშ შენს ადგილას დამაყენე.

ე დ გ ა რ ი

მომეცი ხელი,
აი აქ დადგე. კლდის პირამდე ერთი ბიჯია...
ცის ქვეშეთიც რომ მომცენ, მაგ ბიჯს მე წინ არ
წავდგამ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეხლა კი ხელი გამიშვი მე. აი, ძმობილო,
ერთი სხვა ქისაც. შიგ ისეთსა განძსა იპოვი,
რომ შენისთანა ღარიბისთვის დიდი ლუკმაა...
წადი და ღმერთმა მშვიდობაში მოგახმაროს ეგ.
წადი, მშვიდობით, — და მეც, ძმაო, გზა დამილოცე...

ფეხისა შენის ხმაურობით მე დამაჯერე,
რომ შენ აქედამ სწორედ წახველ.

ე დ გ ა რ ი

ღმერთმა, ბატონო,
მშვიდობა მოგცეთ. (ფეხს აბაკუნებს, ვითომც მიღის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ღმერთმა მოგცეს შენც! ჩემო ძმაო!

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად).

სხვას რა ვიქმოდი? ამ წვალეზულს და უსასაოოს
როგორც მოვექცე, მარტო იმით თუ გადავარჩინ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეჰა, ღვთაებავ!.. ამ უწყალოს ქვეყანას მე ვთმობ
და შენს წინაშე უღრტვინველად და მოთმინებით
ჩემის სიკვდილით მე თვითონ ვკვეთ ჩემს ღიადს ტანჯვას.
ამ ტანჯვის ზიდვა რომ ჩემთვისა შესაძლო იყოს,
თქვენს უცვალეზელს ნებას მე არ გადავუდგებოდი
და მოვითმენდი იმა დრომდე, ვიდრემდე ნამწვი
ჩემის ტანჯულის სიცოცხლისა თვით ჩაჰქრებოდა.
ამას კი ვთხოვ შენ, — თუ ედგარი ცოცხალი არის,
მეოხ ეყავი და აკურთხე!.. მშვიდობით, ძმაო!..

(გადასავარდნულად ისუბებს და იქვე კი დაეცემა).

ე დ გ ა რ ი

დახე, არ ხუმრობ!.. გადიჩეხე?! მამ მშვიდობითა! —
ჰიკვირს სიცოცხლის ღღეებს კაცი რაღად იპარავს,
როს თვით სიცოცხლე უმისოთაც ღღეთ მპარავია...
საცა უნდოდა, რომ მართლა იქ დაცემულიყო,
ეხლა ხომ ნდომა აღარაფრის არ ექმნებოდა. —
რაო, ძმობილო? შეგერჩა სული კიდევ თუ არა?
ერთი ხმა გამე, კარგო კაცო! რა დაგემართა?

(თავის-თავად)

იქნება კიდევ მართლა მოკვდა!.. არა... მობრუნდა...
(გლოსტერს) რა დაგემართა, აღარ იტყვი?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

თავი მანებე,
დამეხსენ, ძმაო, სიკვდილს მინდა მივცე მე თავი...

ე დ გ ა რ ი

რისაგანა ხარ შენ შექმნილი?! როგორ გაუძიელ?
შენ ან ქარი ხარ, ან ბუმბული, ან აბლაბუდა. —
იმ სიმაღლიდამ გადმოეშვი... კიდევ ცოცხალ ხარ!..
შენ უნდა ისე გამსკდარიყავ როგორც რომ კვერცხი,
და კიდევ ფეთქავ? მიკვირს ეგრე როგორ გადარჩი!
კანიც ზედ შეგრჩა, არც სისხლი გდის და ხმასაც იღებ
და, როგორც გატყობ, არაფერი დაგშაგებია! —
ასეთი დიდი სიმაღლიდამ წამოხვედი შენ,
რომ ათი ანძა გადააბა, ვერ ასწვდებოდა.
საკვირველია!.. როგორ მოხდა, ერთი მიამბე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

განა მართლა კი ჩამოვეარდი?

ე დ გ ა რ ი

რაო, მართლაო?!
კაცო, არ გესმის თავდაყირა წამოხველ-მეთქი, —
აგერ შეხედე, — იმ ფრიალო კლდის წვერიდამა.
ერთი შეხედე და!.. თვით ტოროლის ზარიანი ხმაც
იმ სიმაღლიდამ აქ ჩვენამდინ ვერ ჩამოაწევს.
შეხედე-მეთქი.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რით შევხედო? თვალნი აღარ მაქვს...
ნუ თუ ტანჯული სიკვდილსაცა ვერ ღირსებია?!
მსხვერპლის ნუგეში მარტო ერთი სიკვდილიდაა:
მსხვერპლი თვის მტარვალს მით უუქმებს ნებისყოფასა
და იმ წადილს, რომ ხანგრძლივ ჰსტანჯოს, ფუჭად
უტარებს...
დღეს ეს ნუგეშიც მომკლებია...

ე ღ გ ა რ ი

აბა წამოდგე,
ხელი მომეცი... ჰა...ადეგი... წამოიწიე...
ჰა... როგორა ხარ? ფეხთ მაგრა ხარ? არა გტკივა რა?

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

არა მიჭირს რა, კარგადა ვარ.

ე ღ გ ა რ ი

პა, პა, პა, პა, პა!..
როგორ გადარჩი!.. გვერდთ ვინ გედგა აიმ კლდის
წვერზედ?
რალაც სხვანაირ სულიერად მეჩვენებოდა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ვლაც ლატაკი უბედური მთხოვარა იყო.

ე ღ გ ა რ ი

აქედამ კაცს რომ დაენახა, — უჰ, რასა ჰგვანდა!
ოვალი ეჭყიტა როგორც ორი გავსილი მთვარე,
ათასი მეტი ცხვირი ჰქონდა და თავზედ რქები
ზღვის ტალღასავით ერეოდნენ, ეკლაკნებოდნენ.
ეშმაკი იყო, დამიჯერე, სწორედ ეშმაკი!
ღმერთს დაუმაღლე, რომ მაგ საფრთხეს გადაგარჩინა...
თუ ღმერთი არა, სხვა ვერავინ გადაგარჩენდა.
რაც კაცსა უმძიმს, ის ღვთისათვის ადვილი არის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეხლა კი მივხვდი და ვსტან, რამაც მე ამიყოლა...
რაკი ევრეა, ამას იქით ჩემს ტანჯვას ვზიდავ
იმ დრომდე, ვიდრე თვით არ იტყვის: „ეხლა გეყოფა,
კმარა, მოკვდი და საუკუნოდ განისვენეო“.
თურმე ეშმაკი არ ყოფილა?!. კაცი მეგონა.
მისთვისაც ხშირად ახსენებდა ეშმაკის სახელს...
მან ამიყოლა, დამაყენა იმ კლდისა წვერზედ.

ე დ გ ა რ ი

ბედს დაუწყნარდი, ბედს დაჰყვევი. — ეს ვილა არის?

(შემოდის ლ ი რ ი, ყვავილებით უცნაურად მორთული)

კაცის საღი ჭკვა თავის პატრონს ეგრე არ მორთავს.

ლ ი რ ი

ხელმწიფე მე ვარ!.. ფულის მოჭრა მარტო მე ძალმიძს!..

ამ ჩემს უფლებას ისინი ვერ შეეხებებიან.

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

ვაი რა რიგად გულს მიწყლავს მე ეს სანახავი!

ლ ი რ ი

ამ სახით ბუნება ხელოვნებაზედ მაღლა მდგარა. — ჯარი რომ მომიგროვე, გასამსჯელო წაიღე და. აჰა ფული. — ის სულელი ისე ეპყრობა თავის შვილდ-ისარს, როგორც ჩიტების საფრთხულს. ფეიქრის ადლი მაინც მომეცით. აგერ ხედავთ — თავვია! ნელა! ნელა! დამაცათ. მე მაგას მოხარშულის ყველის ნაჭრით მოვიტყუებ და დავიჭერ. აგერ ჩემი რკინის ხელ-ჯავვი. თუნდა ბუმბერაზის ხელს დაატოლეთ. მომეცით მე აქ საომარი ნაჯახი... ხედავთ, — ჩიტი რა მარდად გაფრინდა? ნიშანში მიდის, ნიშანში! ჰოუ! ნიშნად რას მეტყვი?

ე დ გ ა რ ი

თავშავსა.

ლ ი რ ი

მაშ გაიარე.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ეგ როგორღაც მეცნობა.

ლ ი რ ი

დახე, გონერილას თეთრი წვერი გამოსვლია. როგორც გოშია ძალს ისინი მიაღერებდნენ, თავზედ ხელს მისვამდენ. ისინი მარწმუნებდენ, — შენ ჭალარა წვერი გაქვსო.

მაშინ მე შავი წვერიც არა მქონია. ყოველ სიტყვაზედ ჰოსაც მეუბნებოდენ და არასაც. „ჰო“ და „არა“ ვერაფერი სიტყვა ყოფილა. როცა წვიმამ თავით-ფეხამდე გამწწწა, როცა ცივმა ქარმა კბილი კბილს მაცემინა. როცა ქუხილი ჩემს ბრძანებას არ დაემორჩილა, მაშინ გავიგე, მაშინ გავიღე იმათი გემო, მაშინ მივხვდი რანიც არიან. დამეკარგონ!.. ვერაფერი სიტყვის პატრონნი ყოფილან!.. ისინი მეუბნებოდენ, ყოვლად ძლიერი ხარო. სტყუიან!.. ციება ჩემზედ ძლიერი ყოფილა!

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

სწორედ ნაცნობი ხმა მესმის მე... ნუ თუ მეფეა?!..

ლ ი რ ი

მეფე ვარ, მეფე! სწორედ მეფე თავითფეხამდე!
როცა წარბშეკრულს მხედავს ერი, — ნახე როგორ
თრთის!..

მე შეუხნდე და სიკვდილითა აღარ ვსჯი ამ კაცს!
რა დააშავა? იმრუშაო? არა, არ მოგვლამ...
მრუშობისათვის კაცი როგორ მოიკვდინებს!..
აგერა ჩიტიც, აგერ მწერიც ოქროს ფრთოსანი...
აქავ ჩემ თვალწინ ცოდვილობენ, მეძავ-მრუშობენ...
დეე იხაროს ქვეყანაზედ მეძავ-მრუშობამ!
აი გლოსტერის შვილი ედმუნდ ხომ ბუში არის,
უკანონოა, მაგრამ მამა მას უფრო უყვარს,
ვიდრე ჩემთა ქალთ, კანონიერს ლოგინზედ შექმნილთ.
მაშ მეძაობამ ფრთა გაშალოს... მე ჯარი მინდა...
ვერა ხედავ ამ პრანჭია ქალს? თითქო თოვლია,
ისეთი ცივი ღიმილი თრთის იმის ტუჩებზედ.
იგი წმინდანობს, ტრფიალისა სიტყვისა პრცხვენის
და ვნების ამშლელს სიტყვაზედა ცხვირს ზევით იწევს.
მაგრამ აბა შენ ნება მიეც... ნახავ რას იზამს!..
მაშინ თვით ძაღლის და ულაცის ცხენის ხურვებას
მის თავგასული მსუნაგობა გადააჭარბებს,
ცხენ-ქალა არის. წელზემოდამ ქალია ეგა
და წელქვემოდ კი ცხენი არის... ერთი შეხედე, —

რაც წელზევით აქვს, — ყოველივე ღვთაებრივია
და რაც წელქვევით, — სულ ყოველი ეშმაკეული...

წელქვევით საბნელეთია, ჯოჯოხეთია!.. გოგირდის ორმოა!..
ღუღს! ყარს! ფუჰ, ფუჰ, ფუჰ!.. მომეცი, ეჭიმო, ერთი
ღრამი მუშკამბარი, — ჩემს გონებას ეს მყრალი სუნი მოვა-
შორო. აჰა ფულიც.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ხელი მიბოძე, ხელმწიფეო, მინდა გემთხოვო.

ლ ი რ ი

ჩერეთ გავიწმენდ, თვარემ მძოვრის სუნით მიყარს ის!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აჰა ბუნების აღნაგისა ნგრეული ნაშთი!..
ესე ღიადი ქვეყანაც ეგრედ გაცვდება
და არარადა შეიქმნება (ლირს) ხელმწიფევე, მცნობთ მე?

ლ ი რ ი

მე შენი თვალები ძალიან კარგად მახსოვან. რატომ ეგრე
აღმაცერად მიყურებ? რაც უნდა ეცადო, ბრმაო კუჭიდონო,
მე შენ არ შეგიყვარებ, აბა ეს გამოწვევის ბარათი წაიკითხე,
თვალი დააკვირვე და შემიტყე ვისი ხელია...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ყოველი ასო მაგ ბარათის მზეთ რომ გადიქცეს,
მაინც მაგათში მე ვერც ერთსა ვერ გავარჩევდი.

ე დ გ ა რ ი

სხვას რომ ეთქვა ეს, რასაც ვხედავ, — მე არ ვირწმენდი,
მაგრამ თვით ვხედავ... ეგ მაჯერებს და მიკლავს გულსა.

ლ ი რ ი

წაიკითხე და!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

რით, ბატონო, თვალთა ბუღითა?!..

ლირი

ეჰე, შენც ეგრე ყოფილხარ!.. თვალში სინათლე მოგკლებია და ქისაში ფული. თუმცა თვალებს მძიმე საქმე მოსვლიათ, მაგრამ ქისა კი სუბუქად დაგრჩენია. მაინც და მაინც შენ ხედავ ამ ქვეყნის უკუღმართობას?

გლოსტერი

გრძნობიერებით ვხედავ.

ლირი

ქკვიდამ შეშლილხარ თუ? ქვეყნის უკუღმართობა უთვალთაც დაინახება. თუ თვალი არა გაქვს, ყურით უყურე. აბა უყურე — მსაჯული საცოდავს ქურდს რარიგადა სტუქსავს. ჩვენში კი დარჩეს და აბა ერთი მეორის ადგილას დასვი, — მაშინ თუ კაცი ხარ, გამოიცნობ — რომელია ამათში მსაჯული და რომელი ქურდი. — გინახავს, გლეხკაცის ძალდი როგორ მივარდება ხოლმე მთხოვარასა?

გლოსტერი

მინახავს, ბატონო.

ლირი

ისიც გენახება, — ძალღს როგორ გაექცევა ხოლმე ის საცოდავი. მაშ შენ გინახავს დიადი მაგალითი უფლებისა. ძალღლი თავის ადგილას უფლებაა და უფლებას კაცი უნდა ემორჩილებოდეს...

ჯალათო, ხელი სისხლშესვრილი შეიკავე შენ!.. ამ მატანტალა როსკიბ დიაცს ტყავს რისთვის აძრობ?.. ტყავგასაძრობი თვითონ შენ ხარ... შენ თვითონ მზად ხარ შენის ძაღლურის საწადელის აღსასრულებლად მას აქმნეინო ის, რისთვისაც შენ ეხლა მას სხებ... აგერ მოვანზე ახრჩობს ფლიდსა და მატყუარსა... მცირე რამ ცოდვა კაცს ძონძებ ქვეშ თვალში ეცემა და ფარჩის ქვეშ კი ყოველივე დაფარულია. ოღონდ ოქროთი დაჰფერე შენ დანაშაული და თვით ლახვარი სიმართლისა ზედ შეემსხვრევა!..

ძონძში ხვეულს კი პიგმეოსის ჩალაც განჰგმირავს
არავინ არის დამნაშავე ქვეყანაზედა!..
არავინ არის ბრალეული! არა, არავინ!..
მათი მოსარჩლე მე ვარ-მეთქი! ეს დაიხსომე!..
ყოველს ბრალმდებელს ჩემის ხელით პირში ბურთის ჩავჭრი
მინის თვალეები იყიდევი და ჩაისხი შენ
და ვით გამოცდილს პოლიტიკოსს შეეფერება,
მინც ჰსთქვი, — „ვხედავ“, — თუნდ ვერაფერს ვერა
ხედავდე.

ეხლა კი... ეხლა... ფეხსაცმელი... გამხადევით მე...
გასწოეთ რაღა... მაგრა გასწით... ჰო, ეგრე, ეგრე...

ე დ გ ა რ ი (თავის-თავად)

აჰა სიბრძნე და უქმი სიტყვა ერთად რეული!
აჰა გონება სიშმაგეში ვითა მზე ჩრდილში!..

ლ ი რ ი

თუ გსურს იგლოვო და იტირო შენ ბედი ჩემი,
აჰა გათხოვებ თვალთა ჩემთა, — იმით იტირე!
კარგად გიცნობ შენ... შენ სახელად გლოსტერი გქვიან...
უნდა ითმინო... ტირილითა ვიბადებით ჩვენ!
შენ თვითონ იცი, — პირველს ჟამს როს ჰაერსა ვცლაპავთ,
ვბლავით და ვტირით... ყური მიგდე, — მოძღვრებას გეტყვი...

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ვაი ამ შავის დღისა დამსწრეს!..

ლ ი რ ი

როს ვიბადებით,
ესტირით რომ სულელთ თამაშაა კაცთა ცხოვრება
და გინდა თუ არ, — უნდა ჩავსდგეთ და ვიტრიალოთ. —
ეს ქული მოგწონს? უჰ, რა კარგი ხერხი იქნება,
რომ ერთი ჯოგი ცხენი ნაბდით დავაჭედინო!..
ამას გამოვცდი... ჩემს სიძეებს მივეპარები,
მაშინ მშვიდობით!.. ჟლიტე, ჟლიტე, ჟლიტე და ჟლიტე!

(შემოდის აზნაური და სხვა მსახურნი).

აზნაური

აქ ბრძანებულა. ნუ გაუშვებთ, ხელი მოსჭიდეთ!
ხელმწიფევ, თქვენის სასურველის ქალის ბძანებით...

ლირი

არავინ მშველის? მაშ გათავდა!.. ტყვედ დავრჩი ამათ!..
ბედისგან მუდამ მე მასხარად აგდებულ ვიყავ...
მე კარგად უნდა მომიაროთ, — სახსნელს მიიღებთ...
ეჟიმიც მიჭირს, თავში დამჭრეს... ტვინში წყლული მაქვს...

აზნაური

ხელმწიფევ, რაც კი საჭიროა თქვენთვის მზად გახლავთ.

ლირი

მართოდ დამაგდეს... ეს რა მიყვეს!.. არავინ მშველის!..
ამგვარი ყოფა ადამიანს იმდვენს ცრემლს ადენს,
რომ კაცის თვალსა ვეძად გახდის და კაცს მარილად. —
იმდვენს ცრემლს ადენს, რომ მტკრიანს გზას სარწყავად.
ეყოს.

აზნაური

ჩემო ხელმწიფევ...

ლირი

მე მოვკვდები, როგორც ვაჟკაცი,
როგორც სასიძო თავმოშწონე. მე ლხენა მმართებს...
მე ხელმწიფე ვარ... ეგ თქვენ უნდა კარგად იცოდეთ!

აზნაური

დიად, ხელმწიფე ბრძანდებით თქვენ, ჩვენ ყმანი თქვენნი.

ლირი

აბა სიცოცხლეც მაგაშია და!.. თუ დაჭერა გინდათ, ჯერ
უნდა გამოუდგეთ. დაიჭი, დაიჭი, დაიჭი!..
(გაიქცევა და მსახური გამოუდგებიან).

აზნაური

ამ საცოდავის ყოფაშია არამც თუ მეფე

უკანასკნელი მონაც იყოს, საბრალოსია!
მაგრამ ნუგეშად ერთი ქალი შენ დაგშთენია.
რაც ორმა შენმა ქალმა სცოდა მამაშვილობას,
ამ ერთის შენის ქალის მაღლი დაჰსძლევს, დაიხსნის.

ე დ გ ა რ ი

გამარჯვება თქვენ.

ა ზ ნ ა უ რ ი

გაგმარჯოს. — საქმე გაქვს რამე?

ე დ გ ა რ ი

ერთი მიბრძანე, — ეს ომის ხმა მართალი არი?

ა ზ ნ ა უ რ ი

რომ მართალია, ყველამ იცის ვისაც ყური აქვს.

ე დ გ ა რ ი

თუ არ გწყინთ, ესეც მიბრძანე, — მტერი ახლოა?

ა ზ ნ ა უ რ ი

აქ ახლომახლო თურმეაო და საცა არის
მის მეწინავე ჯარი ჩვენს ჯარს წინ შეეყრება.

ე დ გ ა რ ი

გმადლობ, ბატონო! ეგ მინდოდა მარტო შემეტყო.

ა ზ ნ ა უ რ ი

თუმც დედოფალი აქ დაბრკოლდა საქმისა გამო,
მაგრამ ჯარი კი გაისტუმრა.

ე დ გ ა რ ი

კიდევაც გმადლობთ.

(აზნაური გადის).

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

აწ სული ჩემი თქვენ ხელთ იყოს, ღმერთნო. მაღალნო,

მხოლოდ მაცდურის მაცდურება ამაცილებთ მე,
რათა არ მოვკვდე, ვიდრე თქვენი ნება არ იყოს.

ე დ გ ა რ ი

ეგ ლოცვა შენი, ბერო-კაცო, კარგი ლოცვაა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

ნეტა ვიცოდე, — ვინა ხარ შენ, ჩემო ძმობილო!

ე დ გ ა რ ი

მე ვარ ღარიბი, ბედისაგან დამდაბლებული...
მე განმიცდია, ბევრი ტანჯვა გამომივლია,
ასე რომ გულსა სიბრალულით მივსებს სხვის ტანჯვაც. —
მიმეცი ხელი, — მე შენ ბინას სადმე ავიჩენ.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მადლობელი ვარ, მადლობელი, ჩემო ძმობილო.
ღმერთი გადგიხდის მაგ სიკეთის სამაგიეროს.

(შემოდის ოსვალდი).

ო ს ვ ა ლ დ ი

კაი ბედს შევხვდი!.. ჯილდო ეხლა ჩემი იქნება!..
ეგ ბრუციანი თავი შენი ღმერთთ შეუქმნიათ,
რომ ზეაღწევის საფეხურად ჩემს ბედს გაუხდეს.
შე ბებრუცანა მუხანათო, აჰა მოვიდა
შენის სიცოცხლის აღსასრული!.. ღმერთს შეევედრე!..

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოკვლა გსურს ჩემი? ჩქარა მომკალ და გამათავე.

(ედგარი ოსვალდს წინ გადუდგება).

ო ს ვ ა ლ დ ი

რას სჩადი, მხეცო? როგორ ჰბედავ, რომ ხელს აფარებ
ამ მუხანათსა, საქვეყნოდა გამოცხადებულს?
გამეცა, თვარემ მაგის ღღესა შენც დაგაყენებ!
გაუშვი ხელი! გეყურება ჩემი თუ არა!..

ე ღ გ ა რ ი

ნუ გამიწყრები კი, შენი ჭირიმი, და მე ამას თავს ვერ და-
ვანებებ.

ო ს ვ ა ლ დ ი

იქით დაიკარგე-მეთქი, შე უმგზავსოვ, თვარემ აქავე
სულს გაგაფთხობინებ.

ე ღ გ ა რ ი

ერთი, თუ ღმერთი გწამს, მოგვშორდი და შენს გზაზედ
წადი. რა გინდა ამ საწყალის კაცისაგან? გზაზე რას გაეხიდე?
დეე თავისთვის გაიაროს. ვითომ რომ მემუქრები, რას მემუქ-
რები? ყველა მაგისთანა მუქარაზედ რომ მე გული გამეხეტა,
აქამდინ ხომ ათასჯერ დამიწებულეც ვიქნებოდი. თავი და-
ნებე-მეთქი ამ ბებერ-კაცს, თორემ მე ვიცი!.. აი ამ კომბალს
ხო ხედავ! თუ ერთი თავისებურად დატრიალდა, მაშინ გამო-
ჩნდება, — ეს უფრო მაგარია, თუ შენი უხეირო გოგრა. შე
ხო მხედავ, ბევრი მიღებ-მოღება არ ვიცი, რაც გულში მაქვს,
იმას პირდაპირ გეუბნები.

ო ს ვ ა ლ დ ი

დაიკარგე იქით-მეთქი, შე ნეხვის გუდავ!

ე ღ გ ა რ ი

ბიჭოს! შენ როგორღაც ზურგი აგქავევბია. რახან ეგ-
რეა, მობძანდი. რატომ ეგრე შემომიტივე? გგონია შეგიშინ-
დე თუ?

(ერთმანეთს ეტაკებიან და ეღგარი მოერევა და წააქცევს).

ო ს ვ ა ლ დ ი

აკი არ მომკლა ამ უმგზავსომ! რაკი ეგრეა,
აჰა ეს ქისა, არამზადავ! კარგად დამმარხე...
და თუ გინდა ბედს შეეყარო, ზედ წიგნები მაქვს,
წაიღე და გრაფს გლოსტერისას ედმუნდს გადაეც...
იმას იპოვი ბრიტანიის ჯარის ბანაკში...
რა ცუდს დროს ვკვდები ეს ოხერი!.. (კვდება).

ე დ გ ა რ ი

კარგად გიცნობ შენ!..

გულდადებული იყავ ყოველ საძაგლობაზედ!
იმოდნად ეყმე ქალბატონის შენისა ბიწსა,
რამოდენადაც თვითონ ბიწსა ეგე უნდოდა.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მოკვდა ეგ კაცი?

ე დ გ ა რ ი

აქ დაჯეგი და შეისვენე.

მე კი ჯიბეებს დავუჩხრეკავ, წიგნებს ვუბოვი,
იქნება მართლა მე რაშიმე გამოვიყენო. —
ღიად, მოკვდა ეგ და მე მარტო იმასა ვწუხვარ,
რომ ჩემის ხელით მოკვდა იგი და არა სხვისით.
ერთი გავსინჯოთ... ავნხნათ ლუქი, რა დროს რიღია!..
კაცი მტრის აზრის შესატყობრათ მის გულაც გასჭრის
და რომ ქალღლი მისი გახსნას, ვინ უქიყინებს!

(კითხულობს)

„გახსოვდეს ჩვენი ერთმანეთის აღთქმა და ფიცი. შენ ადვილად იბოვი შემთხვევას, რომ იმ ერთს სულიერს ბოლო მოუღო. ოღონდ სურვილი შენი იყოს, თვარემ დრო და ადგილი ბევრია. თუ ის ცოცხალი დაბრუნდა, — ყოველივე ჩვენი დაწყობილება ამოდ ჩაივლის. მაშინ მე ტყვე ვარ და იმისი საწოლი საპყრობილეა ჩემი. დამიხსენ იმა საპყრობილის საძაგელის ბუღისაგან და შენს გასამრჯელოდ იმისი ადგილი დაი-საკუთრე.“

შენი ცოლი (ნეტავი შემეძლოს ამისი თქმა) და შენი ერთგული გონერია“.

აჰა დედაკაცთ უსაზღვრელი თავგასულობა!..
პატროსანის ქმრისა უნდა თურმე სიკვდილი
და მის მაგიერ შერთვა — ვისი? ჩემისა ძმისა! —
შე კაცის-მკვლელთ და მეძავ-მრუშეთ ხელის შემწყობო,
აქვე დაგმარხავ, აქ ქვიშაში ჩაეფლავ შენს ლეშსა, —
ამ წერილით კი თავის დროზე მე გავაკვირვებ

მთავარს ალბანსა, რომელს ცოლი სიკვდილს უპირობს. —
მას რომ ვუამბობ მაგ ყოველს შენს არამზადობას,
არა მგონია გამიწყრეს მე შენის მოკვლისთვის.

გ ლ ო ს ტ ე რ ი

მეფე ჭკუიდამ შეიშალა!... რარიგ გაჯიქდა,
რარიგ გაკერბდა დაწყევლილი ჩემი გონება!
მით უფრო ვიწვი, რომ ვგრძნობ და ვცნობ ჩემს დიადს
ტანჯვას!..

ნეტავი მეცა მისებრ ჭკვიდამ შევშლილიყავი,
რომ ვაით-ყოფა ჩემი აზრად მე ვერ ამელო
და ჩემს ვაებას არ ჰქონოდა თვით-ცნობა თვისი.

ე დ გ ა რ ი

მომეცი ხელი. ნაღარისა რალაც ხმა მესმის...
ჩქარა წავიდეთ, ბინა უნდა გიშოვო სადმე.

ს უ რ ა თ ი VII

ხაფრანგეთის ბანაკი, სანახავი შიგ კარავშია.

(ლირი საწოლზედ წევს, ექიმი, აზნაური და სხვა მხლებელნი
დგანან. შემოდინ კორდელია და კენტრი).

კ ო რ დ ე ლ ი ა

კეთილო კენტო! როგორ ვიყო, არ ვიცი რა ვქმნა,
რომ მაგ სიკეთის მაგიერი გარდაგიხადო?
ყველა ცოტაა შენის მადლის გადასახდელად,
თვითონ სიცოცხლეს არ მეყოფა, რომ ვალი გიზლო.

კ ე ნ ტ რ ი

ჩაკი სიკეთე, დედოფალო, დამინახეთ თქვენ,
მე სასყიდელი ერთი ორად მიღებული მაქვს.
რაც მაშინ მე ვსთქვი, პირუთვნელი სიმართლეს იყო
მაზედ არც მეტი არც ნაკლები ბეწვის ოდენაც.

კორდელია

ეგ ტანთ საცმელი შენი ავთა ღლეთა მაგონებს,
გთხოვ, სხვა ჩაიცვი.

ქენტი

დედოფალო, ნუ გამიწყრებით,
ბრძანების თქვენის აღსრულება ჯერ მე არ ძალმიძს.
ეხლა რომ მიცნან, რაც დავაწყე ფუჰად ჩამივლის.
თვითონ თქვენცა გთხოვთ, რომ ვით უცხო დრომდე
მიგულოთ.
როცა დრო მოვა გამხილების, მე მოგახსენებთ.

კორდელია

ნება შენია, ეგრე იყოს, ჩვენო ერთგულო! —
(ეჰიმს) როგორ ბძანდება ეხლა მეფე?

ეჰიმი

ძილშია კიდევ.

კორდელია

დმერთნო ყოველთა მოწყალენო, განუკუტრნეთ მას
გაწილებულის სულის მისის დაკოდილება,
აქოთებულნი გრძნობანი მას დაულაგევით
და აღმიდგინეთ ბავშვად ქმნილი ხნეირი მამა!

ეჰიმი

თუ ეხლა ნებას დამრთავთ, თქვენო დიდებულებავ,
გამოვალვიძებთ ხელმწიფესა. ძილი ეყოფა.

კორდელია

შენი ნებაა, — როგორც იცი, ისე მოიქეც.
ტანთ კი აცვია ხელმწიფესა?

აზნაური

დიად, ბატონო!
როცა ღრმა ძილში ბრძანდებოდა, მაშინ შევმოსეთ.

ე ქ ი მ ი

როს გაიღვიძებს, დედოფალო, გვერდთ ბრძანდებოდეთ.
მე გარწმუნებთ თქვენ, არ იშფოთებს, მშვიდად იქნება.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

გვერდთ ვეყოლები, ბატონი ხარ.

ე ქ ი მ ი

ახლო მობრძანდით.

(მ ე მ უ ს ი კ ე ნ ი შემოდინ)

ცოტა ხმამალლა დაუკარით.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ჩემო მშობელო!

ნეტავი ძალმა კურნებისამ ჩემს ბაგეს მოსცხოს
ისეთი რამ, რომ ამბორებამ ჩემმან განგკურნოს
და გაგიმთელოს ჩემთ დებთაგან დაკოდილება!..

ქ ე ნ ტ ი

ძადლი შენს გამჩენს, დედოფალო, რომ ეგრეთი ხარ!..

კ ო რ დ ე ლ ი ა

სწორედ მამაც არ ყოფილიყავ, მამა, მშობელი,
ამ თეთრის თმისთვის მაინც უნდა პატივი ეცათ!
განა ეგ სახე მძაფრს ქარიშხალს უნდა ელაზნა?
განა შენ უნდა განგეცადა ზათქი და გრგვინვა,
გულ გამწყრალის ცის გულიდამა გამოჭექილი?
მაშინ, როდესაც მეხთ კვეთება არყევდა მიწას
და საშინელთა ელვით ხლართვა კაცს თავზარს ჰსცემდა,
ნუ თუ შენ მაშინ კარში უნდა დაშთენილიყავ?
ნუ თუ ეს თხელი მუზარადი გფარავდა მხოლოდ,
ვაი, ბედისგან განწირულო მშობელო ჩემო!..
ჩემის მტრის ძალსაც, ჩემს მაკბენარს იმ ბრდღვინავს ღამეს
კარს ვაგულებდი, ჩემს კერასთან მივცემდი ბინას.
შენ კი, საწყალო მამაჩემო, იძულებულ გყვეს
უილაჯობით უბრალო ქოხს შეჰხიზნებოდი,

ლორებთან ერთად და გიჟებთან ლამე ვეთია
და ქვეშ ლეიბად გაგეშალა ჩალა დამპალი.
ვიში!.. ვიში!.. რა გიყვეს!.. მე ის მიკვირს, მე ის მაოცებს,
რატომ ჭკვასთან შენ სიცოცხლეცა არ დაგკარგვია!..
აგერ იღვიძებს... ხმა გაეცით...

ე ქ ი მ ი

ხელმწიფევე ჩემო,
უმჯობესია, რომ თქვენ თვითონ მოახსენოთ რამ.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

როგორ ბრძანდებით ეხლა, თქვენო დიდებულეზავ?

ლ ი რ ი

ეს რა მიყავით?.. საფლავიდან რად ამომიღეთ?..
შენ ნეტარებით აღსავსე ხარ, სულო ნეტარო,
მე კი განვცმულვარ ცეცხლოვანსა ურმის-თვალზედა,
რომელს მდულარე ცრემლსა ვადენ, ტყვიებრ გამწველსა.

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ბატონო ჩემო, მცნობთ თუ არა?

ლ ო ხ ი

ღიაღაცა გცნობ, —
შენა ხარ სული უსხეულო. რად გარდაცვლილხარ?

კ ო რ დ ე ლ ი ა

ჯერ მის გონება არ დამჯდარა, კვლავაც შორს ჰფრინავს...

ე ქ ი მ ი

ჯერ ბურანშია. მცირეს ხანსა ჰსჯობს რომ მოშორდეთ.

ლ ი რ ი

ან სად ვიყავი აქამომდე, ან ეხლა სად ვარ?..
ვიშ ამ მშვენიერს დღისა ნათელს!.. ხომ არ ვტყუვდები!..
სხვა რომ მენახა ჩემს ადგილას და ჩემს ყოფაში, —
სიბრაალულითა მოგკვდებოდი... რა ვსთქვა, არ ვიცი!..

განა ჩემია ეს ხელები?! ვერ დავიფიცავ...
აბა გავსინჯოთ... მტკივა... დიად, ქინძისთავი მჩხვლეტს...
ნეტა ვიცოდე, — რა ვარ ♣ნუ სიღამ მოვედი!..

კორდელია

ბატონო ჩემო, შემომხედე და ხელნი თქვენნი
დასალოცავად მომმართეთ მე. (ლირი მუხლს იღრეკს)
ნუ, ნუ ინებებთ!..

ლირი

გევედრები შენ, — სასაცილოდ ნუ ამიგდებ მე...
მე ვარ უმწურო, სულელი და უჭკვო ბებერი,
ოთხმოცს წელიწადს გადამცდარვარ, — და სწორედ
რომ ვსთქვა,
სრულს გონებაზედ ვარ თუ არა, — ეგეც არ ვიცი.
ისე მგონია თვითქო, ქალო, მე თქვენ გიცნობდეთ...
თვითქო როგორღაც ეს კაციცა მემცნაუბრება...
გზა-კვალს ეს მირევს, ვერ მიმხვდარვარ, ეხლა სადა ვარ!
ტანისამოსიც სულ სხვა მაქვს ზედ... საიღამ? როგორ?
სად გაგათიე წუხანდელი ღამეც, — არ ვიცი?
ნუ კი დამცინებთ, ამას ვიტყვი: თუ მე კაცი ვარ,
მგონი ეს ქალი ჩემი შვილი კორდელიაა...

კორდელია

კორდელია ვარ, კორდელია!..

ლირი

რაო? ჰსტირი შენ?
მართლა რომ ჰსტირი... გევედრები, — ნუ, ნუ იტყრები!..
თუ საწამლავის მოწვედენა გსურს, მომეც, დავლევ მე!..
მე კარგად ვიცი... მე შენ აღარ უნდა გიყვარდე...
შენს დებს მიზეზი არა ჰქონდათ და შემიძულეს,
შენ კი ათასი მიზეზი გაქვს... რად გაგამტყუნებ!

კორდელია

არა! მიზეზი არა მაქვს რა!..

ლირი

სადა ვარ ეხლა?

საფრანგეთში თუ?

კენტი

თქვენ ბრძანდებით თქვენს სამეფოში.

ლირი

ნუ, ნუ დამცინით!

ექიმი

დედოფალო, მომილოცნია.

თქვენ თვითონ ხედავთ, რომ სიშმაგემ გადაუარა.

მაგრამ ჯერ კიდევ საშიშია, სიფრთხილე უნდა...

ნუ მოაგონებთ, რაც მას ჭირნი გარდახდენია.

კარგი იქმნება, რომ მცირეს ხანს გაასეირნოთ,

წყენას არიღოთ, ვიდრე სრულად დამშვიდდებოდეს.

კორდელია

სომ არ ინებებთ, ხელმწიფეო, გასეირნებას?

ლირი

შენთან?.. დიალაც!.. გთხოვ დამითმო და შემინდო მე!..

აჰა, სომ მხედავ!.. მე ბებერი და სულელი ვარ!..

(გაღიან ლირი, კორდელია, ექიმი და მსლებელნი).

აზნაური

განა მთავარი კორნვალისა მართლა მოუკლამთ?

კენტი

სწორედ მოუკლამთ.

აზნაური

მერე მის ჯარს წინ ვინ მოუძღვის?

კენტი

მე ვავიგონე, — ედმუნდიო, გლოსტერის ბუში.

აზნაური

და ედგარი-კი, მისი შვილი კანონიერი,
ამბობენ, ვითომც კენტთან არის გერმანიაში.

კენტი

ზოგი რას ამბობს, ზოგი რასა, ჭორი ბევრია.
მაგის დრო ვის აქვს, კარს მოგვადგეს ლამის მტრის ჯარი.

აზნაური

ომი მოხდება, — და ძლიერიც, როგორც ეტყობა,
მრავალი სისხლიც დაიქცევა. — წავალ, მშვიდობით.

(გაღის).

კენტი

ავად თუ კარგად გათავდება ჩემი თათბირი,
მას გამოაჩენს დღევანდელი ფიცხელი ომი.

(გაღის).

მოქმედება მეხუთე

სურათი I

ბრიტანიელთა ჯარის ბანაკი დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინ ედმუნდი, რეგანა, ასისთავნი, ჯარისკაცნი და
სხვანი. თან ნალარები და ბაირალები შემოაქვთ).

ედმუნდი

შემიტყვით, მთავარს აზრი ხომ არ გამოუცვლია,
იქნება ვინმემ სხვა ურჩია. ის ხომ სულ ტოკავს
და რასაც იტყვის, ბოლოს ისევ თვითვე იწუნებს.
(ასისთავს) რა აზრზედა დგას ეხლა იგი, წადი, შემიტყე.

რეგანა

აღბად ფათერაკს გარდეკიდა ჩემის დის კაცი.

მეც ეგ მგონია.

რ ე გ ა ნ ა

ჩემო ედმუნდ, თქვენ კარგად იცით,
რომ მე სიკეთე თქვენი მინდა. — ერთს რასმეს გკითხავთ
და იმედი მაქვს, მართალს მეტყვით... გთხოვ სწორედ
მითხრათ:

ჩემი და გიყვართ?

ე დ მ უ ნ დ ი

ბატონ-ყმურის სიყვარულითა.

რ ე გ ა ნ ა

მაშ ჩემის სიძის გზაზედ ფეხი ჯერ არ დაგიდგამთ?

ე დ მ უ ნ დ ი

მაგვარის ეჭვის წემოტანას როგორ კადრულობთ!..

რ ე გ ა ნ ა

მე კი მგონია, რომ თქვენ მასთან ისე ახლო ხართ,
რომ მეტი აღარ შეიძლება.

ე დ მ უ ნ დ ი

არა, ბატონო!

მე სიტყვას გაძლევთ, რომ ეგ ეჭვი ტყუილი არის.

რ ე გ ა ნ ა

მე ის დიდად მძულს და თქვენც გირჩევთ, ჩემო
გლოსტერო,
მოერიდეთ მას და გულიდამ ამოიღევით.

ე დ მ უ ნ დ ი

თქვენ იჭვი ნუ გაქვთ. — აგერ იგიც და მის მეუღლაც.

(შემოდინა ალბანი, გონერილა და ჯარისკაცნი).

გონერილა .(თავის-თავად)

ოღონდ ჩემმა დამ მე და ედმუნდ არ გაგვაშოროს
და თუნდ დღეს ომში გამარჯვება ჩვენს მტერსა დარჩეს.

ა ლ ბ ა ნ ი

მწიდიობა თქვენი ნახვა, ჩემო საყვარელო დავ! —
მესმა ყმაწვილო, რომ თვის ქალთან ლირი მისულა,
მას მიჰყოლიან თანა თურმე ბევრნი ჩვენგანნი,
აჯანყებულნი ჩვენზედ ჩვენის უსამართლობით.
საცა სიმართლე არ მიმიძღვის, — ხმალიც არ მიჭრის...
თუმც ეხლა ხმალი ამიღია, მაგრამ იცოდეთ,
რომ მე მტერს ვებრძვი, ჩემს მამულზედ შემოსეულსა;
მეფისა ლირის მომხრეებს კი მე მტრად არ ვსახავ, —
არ ვსახავ მე მტრად მას, ვინც იბრძვის სიმართლისათვის.

ე დ მ უ ნ დ ი

მთსაწონია ფრიად ყველა, რაც ეხლა ბრძანეთ.

რ ე გ ა ნ ა

მაგისთანები ნეტა აქ რა მოსატანია.

გონერილა

რა დროს ეგ არის! აქ თანხმობა საჭირო არის!..
ჩვენ უნდა ერთად წინ აღვუდგეთ შემოსეულს მტერს, —
რა დროს სიტყვების სროლა არის? რა დროს ბაასი?

ა ლ ბ ა ნ ი

მე შეეყრი სარდლებს და ომისთვის თათბირს დავაწყობთ.

ე დ მ უ ნ დ ი

მეც თვითონ ეხლავ გიახლებით.

რ ე გ ა ნ ა

შენ, ჩემო დაო,

ჩვენთან წამოხვალ?

გონერილა

თქვენთან? არა.

რეგანა

ჰსჯობს წამოხვიდე,
უფრო მართებულ იქნებოდა, რომ ჩვენთან იყო.

გონერილა (თავის-თავად)

მიგჩვედი ემაგ ეშმაკობას!.. (რეგანას) კარგი, წამოვალ.

(გასვლას რომ აპირობენ, შემოდის ედგარი, სხვაგვარად ჩაცმული).

ედგარი

თუკი ოდესმე ღირსებია ჩემებრ საწყალსა,
თქვენთან, ბატონო, ლაპარაკი, — მეც მომისმინეთ.

ალბანი

თქვენ მიბძანდით, მეც ეხლავ მოვალ. — რის თქმა
გინდა შენ?

(გადიან ედმუნდი, რეგანა, გონერილა, ასისთავნი, ჯარისკაცი
და მხლებელნი).

ედგარი

გთხოვთ, რომ ომამდე ეს წერილი თქვენ წაიკითხოთ.
ვინიცობაა გამარჯვება დღეს თუ თქვენ დაგრჩათ,
მაშინ უბძანეთ მებუკესა რომ ბუკი დაჰკრას
და ამ წერილის მომტანიც აქ გამოცხადდება.
თუმც ღარიბი ვარ, მაგრამ ფარ-ხმალს მეც კარგა ვხმარობ
და ამ წერილის სიმართლესა ხმლით დავამტკიცებ.
თუკი დამარცხდით, ყოველივე უქმია თქვენთვის
და თვით იმათაც შეთქმულობა ფუჭად ჩაუვლის.
მე გიახლებით. ბედმა ხელი მოგიმართოთ თქვენ.

ალბანი

აქ მომიცადე, ვიდრე წერილს გადავიკითხავდე.

ე ღ გ ა რ ი

არ შემიძლიან, აკრძალულ მაქვს. როცა დრო მოვა,
უბძანეთ გზირსა დაიძახოს და აქ გავჩნდები. (გაღის).

ა ლ ბ ა ნ ი

მაშ მშვიდობითა. ამას ეხლავ გადავიკითხამ.

(შემოდის ე დ მ უ ნ დ ი).

ე დ მ უ ნ დ ი

მტერი მოდისო, ბძანეთ თქვენის ჯარის დაწყობა.
აჰა, ინებეთ ჩვენის მტრისა ლაშქრისა სია;
რაც მზვერავებმა შეგვიტყუეს ჩვენ, აქა სწერია.
გთხოვთ დაეშუროთ.

ა ლ ბ ა ნ ი

მე ჩემის მხრით არ დაგაბრკოლებთ.

(გაღის).

ე დ მ უ ნ დ ი

ორივ დებს ჩემის სიყვარულის ფიცი მივეცი...
ერთი მეორეს ისე სძულს ვით გველი დაშხამულს.
ვინ ავირჩიო? ორივ? ერთი? თუ სულ არც ერთი?
ვიდრე ორივე ქვეყანაზედ ცოცხალ არიან,
ძნელია მათში ამორჩევა. თუ ქვრივს შევირთავ,
მაშინ იმის და გაცოფდება, დღეს გამიმწარებს;
თვით მის შერთვა კი არ იქმნება, ქმრიანი არის.
ჯერ იმის ქმარი საჭიროა ომისათვისა;
ომის შემდეგ კი, თუ ცოლს ქმრისგან თავის დახსნა სურს,
რაც უნდა ის ჰქმნას, რომ დაიხსნას მით თავის თავი.
მის ქმარს ლირის და კორდელიას შეწყნარება სურს...
მაგასაც ვნახავთ!.. ჯერ ერთი ეს ომი გადაწყდეს —
და თუ ისინი მაშინ ხელში ჩამიცვივიან,
ჩემგანა იმათს შეწყნარებას ნურვინ მოელის.
მე ჩემის თავის დაცვა მიჭირს, სხვისას ვინ ჩივის!..
აქ ჭკვის თათბირი რაში მარგებს?! დრო ხმლისა არის.

(გაღის).

მინდორი ორ ბანაკ შუა. ნალარის ხმა ისმის.

(მინდორზედ განოჩნდებიან ლირი, კორდელია და იმათი ჯარი. ნალარის ცემით და ბიარალებით გადიან. შემოდიან ედგარი და გლოსტერი).

ედგარი

აი ამ ხის ქვეშ დაჯეგ, მამი, — კარგი ჩრდილია.
ღმერთს შეევედრე, რომ სიმართლემ დღეს გაიმარჯვოს.
თუ დავბრუნდები, უფრო კარგად დაგაბინავებ.

გლოსტერი

იყოსმცა ღმერთი შენი მფარველი და მწყალობელი!
(ედგარი გადის. ომის ხმაურობაა და ნალარის ცემა. მერე უკან გამო-
ბრუნების ნალარის ცემა მოისმის. ედგარი უკუვ მოიქცევა).

ედგარი

ადეგი ჩქარა, ბერო-კაცო, წამო, წავედეთ!
ხელმწიფე ლირი დაგვიმარცხეს. მომეცი ხელი!..
ლირიც და მისი ქალიც ორივე ტყვედ წაიყვანეს!

გლოსტერი

სადა მიგყევარ? განა აქ კი ვერ დავმიწდები!..

ედგარი

კიდევ ავ ფიქრს არ გარდეკიდე!.. ჭირს რად უტყდები?
ზოგჯერ უკუღმა, ზოგჯერ წაღმა ბედი ტრიალებს, —
ორივეს კაცი უნდა დახვდეს გულმაგრა ხოლმე.
წამო, წავედეთ!

გლოსტერი

მართალს ამბობ, ჩემო ძმობილო!..

(გადიან).

ბრიტანელთ ბანაკი დუვრის სიახლოვეს.

(შემოდინან გამარჯვებულნი ედმუნდი, ასისტანტი და ჯარისკაცი ნალარითა და ბაირაღებითა. ლირი და კორდელია შემოჰყავთ დატყვევებულნი).

ედმუნდი

ზოგმა ესენი წაიყვანეთ და ფრთხილად გყავდეთ, ვიდრემდე მაგათს ბედს გადასწყვეტს უმაღლესი სჯა.

კორდელია

ავად ახდომა კეთილისა ვის არ მოსვლია!..
ჩვენ ხომ ამისი მაგალითნი პირველნი არ ვართ.
თუ გული მტკივა, შენთვის მტკივა, დევნულო მამავ!..
მე კი ავეყია ბედის წყრომას ხელს შევუბრუნებ...
იმ ორსა დებსა, იმ ორ ქალებს — ჩვენ ვინახულებთ?

ლირი

არ ვინახულებთ!.. არა! არა!.. შვილო, წავიდეთ.
როგორც გალიას, ერთად ჩავსხდეთ საპყრობილეში...
იქ გვრიტებსავით ვიღუღუნოთ ნელად და ტკბილად.
როცა შენ მომთხოვ — დამლოცეო, თვით დაგიჩოქებ
და თვით მე მოგთხოვ, შვილო ჩემო, მოტყევბასა.
ეგრე ვიცხოვრებთ, ვიჭუჭუტებთ და ვილაღობებთ,
ვილოცებთ კიდევ, ვიმღეროთ კიდევ, ზღაპრებსაც
ვიტყვიო.

ხან ფარვანას თვალს ავაყოლებთ და ვიკასკასებთ,
ხან ყურს დავუგდებთ კარისკაცთა ენაჭარტლობას,
ტიკტიკს მოვეყვებით, ვკითხავთ ამა ქვეყნის ამბავსა, —
ვინ მალლა ადის, ვინ ჩამოდის, ვინ მიდის, მოდის.
ჩვენ ყურს დავუგდებთ ამა ქვეყნის ხვაშიადს ტრიალს
ღვთისაგან ქვეყნად წარმოგზავნილ მზვერავებსავით.
საპყრობილეში ვისხდებით და იქაც ხმა მოვა,
რომ ერთი დასი გმირებისა მეორესა ჰსცვლის
და, ვით ზღვის ღელვა მთვარის გამო, მიდის და მოდის.

ლირი

კორდელიავ, შენც ჩემთანა ხარ!..
მაგ შენს მსხვერპლს ზეცით თვითონ ღმერთნი გუნდრუქს
აკმევენ.

აქა მყევხარ შენი!.. რაღა გაგვყრის ჩვენ ერთმანეთსა!..
თვით ზეციდამ რომ მუგუზალი ჩამოიტანონ
და გვიხრჩოლონ ჩვენ, ვით სოროში მეღას უხრჩოლვენ,
მინც ერთმანეთს დღეის იქით ველარ გაგვყრიან.
შვილო, ნუ სტირი!.. ჯერ უწინამც მათ ჭირი შესჭამს,
ჯერ დამშეული სიკვდილი მათ ღრღნასა დაუწყობს,
ვიდრემდე თვალში ჩვენ იგინი ცრემლსა მოგვევრიან!..
წავიდეთ, შვილო, (ლირი და კორდელია გაჰყავთ).

ეღმუნდი

ასისთავო, აქ მოდი ახლო.
აჰა ბძანება. (ქალღალს აძლევს) ეს წაიღე და იმათ გაჰყევ.
ჯილდო ხომ მოგეც და თუ იგიც შენ აღმისრულე,
რაც აქ ჰსწერია, — უფრო ბევრი მოგენიჭება.
როგორიც დროა, კაციც უნდა ისეთი იყოს!
დღეს ხმალი გაკრავს, გულჩვილობა როდი შეგშვენის.
შენ ამ ხარისხის პატრონი ხარ, რომ რაც გიბძანონ,
ყოველი უნდა აღასრულო უსჯელ-უთქმელად.
ან მითხარი, რომ რაც გიბძანე, მას აღასრულებ,
ან თუ არა და საცა გინდა, იქით მიბძანდი.

ასისთავი

შე ნებას თქვენსას აღვასრულებ.

ეღმუნდი

მაშ დაეჩქარე!
ესლავე წადი და მაცნობე, როს გაათავებ...
რაც შიგ ჰსწერია ერთ ბეწვზედაც ნუ გადაჰსცდები.

ასის თავი

ურემს ვერ ვზიდავ, შვრიას ვერ ვსჭამ, შესაძლოს კი
ვიქმ.

(საყვირის ხმა. შემოდინან ალბანი, გონერილა, რეგანა,
ასისთავნი და მხლებელნი).

ალბანი

ყმაწვილო, დღეს თქვენ ვაუკაცობა გამოაჩინეთ,
და მწყალობელი თქვენი ბედიც დღეს თქვენკენ იყო...
ვინც ჩვენ გვებრძოდა, დღეს იგინი თქვენ ტყვედა

გყვანან.

გადმოგვეციოთ ჩვენ, რომ ჩვენ იმათ ისე მოვეპყრათ,
ვით მათ ხარისხს და ჩვენის თავის სიფრთხილეს შეპვევრს.

ედმუნდი

მე საჭიროდა დავინახე, ჩემო ბატონო,
რომ უბედური მეფე იგი მოხუცებული
პატიმარმეყო და გუშაგნიც გარს მომეხვია.
იმის ხანსა და იმის ხარისხს ბევრი რამ ძალუქს...
ხალხის გულს ჩვენზედ ამღვრევს და თვით მიიზიდავს
და თვით ჩვენს ჯარსაც ხმალს ჩვენზედვე ახმარებინებს.
ამ აზრით მასთან დედოფალიც პატიმარი ვყავ...
ხვალ თუ ხვალზევით, როცა თქვენი ნება იქმნება, —
მათ თქვენს უმაღლესს სამსჯავროში წარმოვადგენ მე.
ეხლა არავის გული არ აქვს მათ განსაკითხად:
ჯერ ომის ოფლიც, ომის სისხლიც არ შეგვეშრობია,
არ უგლოვნია ჯერ მეგობარს თვის მეგობარი, —
და თვით თქვენც იცით, პირველ ხანში თვით გამარჯვებაც
ომ გადახდილთა დასაწყევლად უხდებათ ხოლმე.
დიად, ბატონო, ეხლა მათთვის არვის სცალთან...

ალბანი

ნუ დაივიწყებთ, რომ დღეს ჩვენი ხელქვეითი ხართ
და არა სწორი.

რეგანა

არა სწორი? ზოგი ჩვენც გვკითხვით...

ჩვენის ნებაართვით იგი თქვენი თანასწორია.
შორს რად მიდიხართ!.. აქ არა ვარ? ჯერ მე მკითხავდით...
იგი, რომელიც ჩემს ლაშქარსა წინა უძღოდა,
რომელსაც ჰქონდა უფლება და ხარისხი ჩვენი, —
ნუთუ ის თქვენი თანასწორი არ უნდა იყოს!..

გონერილა

ნეტა რას ცხარობ? ეგ ამაღლდა თვისის ქველობით
და არა შენის მოწყალების მეოხებითა.

რეგანა

ყოველი ჩემი ხელმწიფება მე გარდავეც მას
და ეხლა იგი არავისზედ ნაკლებ არ არის.

გონერილა

რა ყოფას გვაწევ? თვითქო შენი ქმარი იყოსო!..

რეგანა

ჰამცინი, მაგრამ ფრთხილად იყავ, ენა გიყვილებს.

გონერილა

გული კი გითხრობს, სიზმარი კი არ ავიხდება.

რეგანა

ავად გავხდი მე.. მე როგორღაც გული მეღევა,
თვარემ რაც გულში ნაღველი მაქვს, ზედ დაგანთხევდი..
(გღჟუნდს)

დღეს მე თქვენ გაძლევთ ტყვეებს, ჩემს ჯარს, ჩემს
სამფლობელოს
და ყოველს ამას და თვითონც მე დამეპატრონეთ.
ქვეყნის წინაშე ჩემს პატრონად და მეუღლედ გხდით.

გონერილა

ვითომ გგონია შენ ეგ მაგით ბედსა შეჰყარო?!

ალბანი

ეგ შენი საქმე როდი არის.

ე დ მ უ ნ დ ი

არც შენი გახლავთ.

ა ლ ბ ა ნ ი

თუ ჩემი არა, მაშ ვისია, შე ნაბუშარო?

რ ე გ ა ნ ა (ედმუნდს)

ბძანე, ნალარა დაპკრან და მით გამოუცხადე,
რომ შენთვის ჩემი ხელმწიფება დამილოცნია.

ა ლ ბ ა ნ ი

ფეხიც არ გასძრათ!.. აქ დადგით და მოისმინეთ!

(ედმუნდს) შენ და ამ (გონერილაზედ უჩვენებს)

ოქროთ დაფერილ გველს ლალატისათვის.
მე პატიმარგყოფთ! (რეზანას) თქვენ კი, ჩემო

სასურველო დავ,
მაგას ვერ შეგრთავთ, ეგ ჩემს ცოლსა თქვენ დაუთმევიტ.
ცოლისთვის ვცდილობ, როგორც ქმარი, და ამის გამო
მას ვერ წავართმევ თავის საქმროს და თქვენ ვერ მოგცემთ.
ქმრის შერთვა გინდათ? აქ არა ვარ!.. მე შემირთევიტ...
ხომ ხედავთ, ეხლა ჩემი ცოლი სხვაზედ თხოვდება..
თქვენ ქმარი არ გყავთ და მე ცოლი — რაღა დაგვაშლის?

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

ნეტა ვიცოდე, რაებს ბოდავს!..

ა ლ ბ ა ნ ი

გლოსტერ, მზად იყავ.
მიხმეთ მებუკე, ბუკი დაპკრას — და თუ მის ხმაზედ
არ ვინ არ მოვა, რომ თვისის ხმლით შენ დაგიმტკიცოს
შენი უშვერი და აშკარა გმობა, სიმუხთლე,
თვითონ გამოვალ და მე თვითონ მას დაგიმტკიცებ,
ჩემის მუქარის ნიშნად აჰა, ჩემი ხელჯაგიც!..

(ხელჯაგს გადუგდება)

პურსაც არ ვჭამ, ვიდრე რაც ვჭსთქვი, იმის სიმართლეს
ჩემის ხმლის წვერით არ ჩავაჭდე შენს გულის ფიცარს

რ ე გ ა ნ ა

ოხ, სული მიგუბს და გულზედა რალაც მაწევება! =

გ ო ნ ე რ ი ლ ა (თავის-თავად)

მაშ რა გეგონა! საწამლავსა ძალა არა აქვს?!

ე დ მ უ ნ დ ი

მაშ აჰა ჩემიც! (ხელჯაგს გადაუვდებს)

ვინც მე გმობას და ღალატს მწამობს,
იგი ცილს მწამებს, იგი სტყუის, იგი მიჭქარავს!
ბუკი დაჰკარით!.. ვინც გაბედავს და აქ გამოვა, —
შენ იქმნები, თუ სხვა იქმნება, — მე ჩემის ხმლითა
მას დაუემტკიცებ ჩემ სიმართლეს, პატიოსნებას.

ა ლ ბ ა ნ ი

ჰეი, მებუკეე!

ე დ მ უ ნ დ ი

ჩქარა ბუკი!.. ჰეი, მებუკეე!..

ა ლ ბ ა ნ ი

შენ ეხლა მხოლოდ შენის თავის იმედი გქონდეს, —
შენი ჯარი კი, ჩემის სიტყვით მოგროვებული,
ჩემის სიტყვითვე დაიშალა.

რ ე გ ა ნ ა

გულს მეჭიდება...

(კარის-გზირი შემოდის).

ა ლ ბ ა ნ ი

შეუძლოდ არის; ჩემს კარავში წაიყვანევით.

(რეგანა გაჰყავთ)

აქ მო, მებუკეე! ბუკი დაჰკარ და ეს ქალაღდი
წაიკითხევი შენ ხმამაღლა.

ასისტავი

ბუკი დაჰკარი.

კარის-გზირი (კითხულობს)

„თუ ვისმე შთამომავლობით კეთილშობილს და ჭველობით სახელგანთქმულს სურს დაუმტკიცოს ედმუნდს, რომელიც გრაფის გლოსტერის სახელს ირქმევს, — რომ იგი მრავალგვარის მუხანათობის მომქმედია, მოედანზედ გამოვიდეს მას შემდეგ, რაკი ბუკი მესამედ ხმას გამოსცემს. ედმუნდი მზად არის პასუხის საგებლად“.

ედმუნდი

დაჰკარ ბუკი! (ერთხელ დაუკვრენ ბუკს).

კარის-გზირი

კიდევ დაჰკარ. (მეორედ დაუკვრენ)

ერთი კიდევა. (მესამედ დაუკვრენ)

(შემოდის ედგარი იარაღში ჩამკდარი. წინ მებუკე მოუძღვის).

ალბანი

აბა ჰკითხეთ მას — ბუკის ხმაზედ რისთვის მოვიდა?

კარის-გზირი

ვინა ბძანდები? შენი გვარი, შენი სახელი?

და ბუკის ხმაზედ შენ რისთვის მობძანებულხარ?

ედგარი

ჩემი სახელი, ბატონებო, დაკარგულია, ლატის კბილმა იგი დაღრღნა და შეამწიკვლა. გვარიშვილობით მე ნაკლები არა ვარ მასზედ, ვისთანაც ეხლა გამოვსულვარ მე საბრძოლველად.

ალბანი

მერე ვინ არის იგი, ვისაც შენ ბრძოლად იწვევ?

ედგარი

ედმუნდ, რომელიც გრაფ გლოსტერის სახელსა ირქმევს.

ე ღ მ უ ნ დ ი

აქა ვარ შენ წინ. რა გნებავს შენ?

ე ღ გ ა რ ი

მზად იყავ, ეღმუნდ.

თუ ჩემი სიტყვა შენსა სახელს დღეს შეურაცხყოფს, —
შეურაცხობა ეგ აგხადოს შენ შენმა ხმალმა!
მეც ხმალი მზად მაქვს... მე აქ ბრძოლად გამომიყვანა
ჩემმა წოდებამ, ჩემმა აღთქმამ, პატროსნებამ!..
შენ ხარ ჭაბუკი, ძლიერი და სახელოვანი,
ძლევეამოსილი, მხნე, გულადი, ზე აღწეული,
აღმომავალის ბედის სხივით შუქმოფენილი,
მაგრამ მაინცა მე შენ გეტყვი: მოლაღატე ხარ!
შენ უღალატე შენს ღმერთს, შენს ძმას, შენსა მშობელსა,
შენ უღალატე ამ სვე მაღალს ბრწყინვალე მთავარს!..
უწმინდულებით ხარ შესვრილი, შემწიკვლებული
და როგორც ჯოჯო ლაქებში ხარ თავით-ფეხამდე!..
თუ შენ ამ ჩემს თქმულს უარსა ჰყოფ, მყის ხმალი ჩემი
და გულისწყრომა ჩემი, შენზედ აფეთქებულ
აქავ შენს მკერდზედ დაამტკიცებს, რომ მტყუანი ხარ!..

ე ღ მ უ ნ დ ი

რაინდთ წესია ჯერ მეკითხნა — ვინა ხარ შენა,
და თუ შენს თავს კვლავ დამალავდი, არ მებრძოლნა მე
და მით თავიღამ შენთან ბრძოლა მე ამეცილა.
მაგრამ მე ამას არ ვიკადრებ... ვხედავ, რაცა ხარ...
შენს სიტყვა-პასუხს, სითამამეს, თვალ-ტანადობას
ეტყობა შენი სიკეთე და გვარიშვილობა.
რაც შენ აქა ჰსთქვი, ყოველივე უარმიყვია
და მაგ შენს ცილსა საზაროს და საჯოჯოხეთოს
შიგ გულში გახლი მე უკანვე, — და თუ ზედ ასხლტა
შენს რკინის პერანგს, მე ჩემის ხმლით გზას შეევუკაფავ,
რომ საუკუნოდ ცილი შენი შენს გულში დარჩეს! —
ბუკი დაჰკარით!

(ბუეს დაუკრვენ. ეღმუნდი და ეღგარი იბრძვიან. ეღმუნდი წაიქცევა)

ა ლ ბ ა ნ ი

ნუ მოაკვდენთ!

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

აქ დალატია!..

გლოსტერ, შეგეძლო მხედართ წესით შენ არ გებრძოდნა მასთან, ვინც გიწვევს საომრად და თავს კი იმაღავს. საფრთხე დაგიგეს, მოგატყუეს, მით დაგამარცხეს!..

ა ლ ბ ა ნ ი

სუ, შე წყეულო; ხმა გაწყვიტე! ენას ნულარ ჰსძრავ! თორემ ამ წიგნით მე დაგიბამ მაგ ჭარტალს ენას!.. (ედმუნდს) აჰა წერილი, — წაიკითხე რაც კაცი ხარ შენ! (ჯონერილს) შენ კი... არ ვიცი, რა სახელი უნდა დაგარქვა, — შენის თვალთვე უყურე შენს თავლაფდასხმას!.. ხელში ნუ მწვდები! ამა წერილს შენ ისეც იცნობ!..

(ედმუნდს წერილს აძლევს).

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

რაა რომ ვიცნობ?! აქ ვის ძალუძს დამიშალოს რამ?! ჩემი კანონი აქ თვით მე ვარ და არა შენა!..

ა ლ ბ ა ნ ი

ოჰ, შე აფთარო! იცან განა შენ ეს წერილი!..

გ ო ნ ე რ ი ლ ა

შენ რა საქმე გაქვს, რა ხელი გაქვს ვიცან თუ არა?!

(გადის).

ა ლ ბ ა ნ ი (ეროს ასისთავს)

უკან გაჰყევით!.. გააფთრდა და გულმოსულია!.. უფრთხილდით, რამ არ აუტეხოს მან თავის-თავსა.

(ასისთავი გადის).

ე დ მ უ ნ დ ი

აწ აღვიარებ, რომ ყველა ის, რაც შენ დამწამე,

მართალი არის: მე იგი ვქმენ და მასზედ მეტიც!..
დრო გამოაჩენს ჩემსა ცოდვებს და განმიკითხავს...
დრო იგი ჩემი აწ წარვიდა და მეც მივდივარ!..
სოლო ვინ ხარ შენ დღეს ჩემზედა ძლევა მოსილი?
თუ გვარ-ტომობით მაღალი ხარ, — სისხლს ვაპატივებ!..

ე დ გ ა რ ი

მაშ ვაპატიოთ და ერთმანეთს ცოდვა შევუნდოთ...
ქე გვარ-ტომობით შენზედ, ედმუნდ, ნაკლები არ ვარ
და თუ მეტი ვარ, მით უფრორე მკვდარი ვარ შენგან...
მე ვარ ედგარი, მე ვარ შვილი მამის შენისა!
მართლმსაჯულება ღმერთთა ჩვენთა ეგრედ განაგებს,
რომ უტკბოესსა ბიწსაც ჩვენსას ჩვენს სასჯელად ხდის.
შენი გაჩენა იღუმალი და ცოდვიერი
თვალეების დათხრად დაუჯდა მას...

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ მართალი ხარ...

სწორეა ყველა, რაც ეხლა სთქვი... ეპა აღსრულდა!
ჩემის ბედისა ბრუნვა შედგა!.. აჰა ხომ მხედავ...

ა ლ ბ ა ნ ი

შენს წარმოსადევს და ახოვანს სანახაობას
ზედ ეტყობოდა ხელმწიფური პატიოსნება.
მომეცი ნება გულს მივიკრა და მოგეხვეო...
ჭირმა განგლიჯოს გული ჩემი, თუ ამ გულშია
ან შენი, ანუ მამის შენის მტრობა მქონოდეს.

ე დ გ ა რ ი

ჩემო ხელმწიფევე, მე მაგაზედ ექვი არა მაქვს

ა ლ ბ ა ნ ი

სად იყავ, ედგარ, აქამომდე მიფარებული
და სად შეიტყე მამის შენის უბედურება?

ე დ გ ა რ ი

მე მამაჩემი თვით დამყვანდა და ვპატრონობდი.

თავს გარდასავალს ჩვენსას მოკლედ მოგახსენებთ თქვენ, —
როს გავათავებ, დე გათავდეს სიცოცხლე ჩემიც!..
ჩემს მოსაკლავად როს ყოველგან ბრძანება გაჰსცეს
და ფეხის კვალზედ მომდევდენ მე დასაჭერადა,
მოვიგიჟმაჟე თავი ჩემი, ველად გავვარდი;
გლახა ლატაკის ძონძებშია გამოვეხვიე
და ისე გავხდი, რომ თვით ძაღლსაც ვეზიზღებოდი.
ყველა ესე ვქმენ თავის ჩემის გარდასარჩენად.
სული ტკბილია... მეტად უმძიმს კაცსა სიკვდილი...
მას ურჩევნია სიკვდილისა შიშით სულს ლევდეს
ყოველ-ჟამს და წამს, ვიდრე ერთხელ მოკვდეს და
მორჩეს.

ამ ყოფით ვიყავ, როცა შეეხვდი საწყალს მამაჩემს...
ძვირფასი თვლები თვალთ ბუდიდან მას დაჰკარგოდა
და თვალთ მაგიერ სისხლიანი რგოლნიდა უჩნდნენ...
მე წინ გავუძღვლ უსინათლოს, ვით მთხოვარასა,
გამელღელ-გამომვლელს პურსა ვსთხოვდი, იმას ვაჭმევდი,
როგორც შემძლო ვაცილებდი ავსა ფიჭრებსა
და გულს ამღვრეულს, გაწბილებულს ვუშოშმანებდი.
მაგრამ ვაი რომ ვერ გავებდე მეტქვა ვინა ვარ!..
იარალი რომ ავისხი და აქ მოვდიოდი,
მაშინ კი ველარ მოვითმინე, თავი ვაცნობე...
რადგანც არ მწამდა გავიმარჯვებ მე დღეს თუ არა,
თუმც ღვთის იმედი დიდი მქონდა, — კურთხევაც ვსთხოვე.
მას შემდეგ ჩემის წვალების და თრევის ამბავი
თავით ბოლომდე ყველა ვუთხარ, ყველა ვუამბე.
მაგრამ მის გული უმისოდაც ძალმილეული
შუა გააპო სიხარულმა ჩემის ნახვისამ
და ჩემის შავის დღისა ამბის მწუხარებამა.
ამ ორთავ კიდურთ გრძნობათ ბრძოლას ველარ გაუძლო,
ფეთქა შესწყვიტა და ღიმილით დალია სული!..

ე დ მ უ ნ დ ი

მაგ შენმა თქმულმა გული დამწვა და ამამღვრია, —
იქმნება ესე კეთილს რასმეს მოასწავებდეს...
განაგრძე სიტყვა... მგონი რაღაც დაგრჩა სათქმელად...

ა ლ ბ ა ნ ი

მ.უ. ვსურს ჰსთქვა რამე უფრო მწვავე, ნუღარას იტყვი.
უიმისოდაც გული ჩემი ლამის გაირღვას!

ე დ გ ა რ ი

ვისაც გული აქვს, რაც ვსთქვი, მისთვის ეგეცა კმარა,
რომ მიმიხედეს მე, რა ღრმა ტანჯვაც გამომივლია, —
და ვინც გულქვაა, ეს ამბავი მისთვის ცოტაა...
თუ ტანჯვა ტანჯვას ზედ არ დართე და ერთ-სახითა
განუსაზღვრელი ბოროტება არ დაანახვე,
ვერარას იგრძნობს გული მისი, არ ატოკდება. —
ვიდრე მამაჩემს ჩემ წინ მკვდარსა მე დავტიროდი,
მოვიდა ჩვენთან კაცი ვინმე, რომელიც უწინ,
როცა მხედავდა მაწანწალად, მერიდებოდა.
სოლო როს მიცნო და შეიტყო როგორ ვტანჯულვარ,
ძლიერნი ხელნი მომხვია მე და ყელს მომეჭდო;
ერთი საშინლად და საზაროდ მოჰყვა ქვითინსა,
თვითქო უნდაო ცის კამარა შეარყიოსო —
და მამიჩემის უსულო გვამს მსწრაფლ დაეცა ზედ.
თავის თავზედ და მეფე ლირზედ მოჰყვა ამბავსა
ესდენ გულსაკედავს, რომ კაცის ყურს ჯერ არ სმენია,
მოჰყვა, მაგრამა გულის ტეხა ემატებოდა
და თან და თანა მოეშოდენ სიცოცხლის ძაფნი.
ამ დროს მომესმა მეორედაც ბუკის ძახილი,
მე აქ წამოველ, — გონმიხდილი ის იქ დავტოვე.

ა ლ ბ ა ნ ი

ვინ იყო იგი?

ე დ გ ა რ ი

განდევნილი კენტი, ბატონო!
იგი სხვის სახით თავის მეფეს, მასზედ გულგამწყრაღს,
თან ახლდა თურმე როგორც მონა უკანასკნელი...

(შემობრბის ა ზ ნ ა უ რ ი, ხელში სისხლში შესვრილი დანა უპირავს).

აზნაური

ვაი მიშველეთ! ჩქარა! ჩქარა!

ედგარი

რა ამბავია?

ალბანი

ჰსტქვი, რა მოხდა?

ედგარი

სისხლშემოსვრილი დანა რას ნიშნავს?

აზნაური

ჯერ კიდევ სისხლი არ შემშრალა, დანა თბილია!..
ეს-ეს არის რომ გულიდამა ამოართვეს მას...

ალბანი

ვის ამოართვეს გულიდამა?

აზნაური

თქვენს მეუღლესა.

თვით აღიარებს, რომ ჩემი და მე მოვწამლეო.

ედმუნდი

ორივე დებსა ქმრობისა მე აღთქმა მივეცი
და ეხლა სამნივ შავ-მიწაში დაეჭორწინდებით.

ალბანი

მკვდარნი არიან თუ ცოცხალნი, აქ მოასვენეთ. —
აჰა განკითხვა ზენაარი!.. ჩვენ ეგ გვაძრწუნებს,
მაგრამ მათდამი სიბრალულს კი ჩვენს გულში არ ჰსძრავს.

(აზნაური გადის, შემოდის კენტი).

ედგარი

აი კენტიცა, ჩვენი კენტი!

ა ლ ბ ა ნ ი

ღიად, ის არის.

ვწუხვარ, დრო არ გვაქვს ღირსებისებრ მივიღოთ იგი.

კ ე ნ ტ ი

მოვედი აქ, რომ ჩემს მეფეს და ჩემსა ბატონსა
სალამი მივცე, მოვახსენო „ღამე მშვიდობის“.
აქ არ ბძანდება?

ა ლ ბ ა ნ ი

ვაი ჩემს თავს, რა დაგვავიწყდა!..

სადა გყავს, ედმუნდ, მეფე ლირი და კორდელია?

(გონერილა და რეგანა შემოაქვთ)

ხედავ ამ ამბავს, ჩემო კენტო?

კ ე ნ ტ ი

ეს რა მომხდარა!

ე დ მ უ ნ დ ი

მართლა რომ ედმუნდ ჰყვარებიათ... ჩემის გულისთვის
ღამ და მოწამლა და მერე თვითც მოიკლა თავი.

ა ლ ბ ა ნ ი

არა ჰსტყუი შენ!.. წააფარეთ რამ სახეებზედ.

ე დ მ უ ნ დ ი

სიცოცხლე მიმდის... ჩემს სიავეს თუმც არ შეჰფერის,
მაგრამ კი მინდა სიკვდილის ჟამს კეთილი რამ ვქნა...
ეხლავე კაცი გააქციეთ საპყრობილეში...
ჩქარა, თვარემა მე ბრძანება მიცემული მაქვს,
რომე ლირი და კორდელია ორნიც დახოცონ...
ნულარას იცდით... ჩქარა-მეთქი...

ა ლ ბ ა ნ ი

ჩქარა უშველეთ!

ჩქარა გასწიეთ! ჩქარა! ჩქარა! ეგებ მიუსწროთ!

ე დ გ ა რ ი

ვისთან წავიდეთ? — ვის მიეცი შენ ეს ბრძანება?
ნიშანი რამე ვაგვატანე.

ე დ მ უ ნ დ ი

შენ მართალი ხარ.
აჰა ნიშნადა ჩემი ხმალი... ასისთავს მიეც...

ა ლ ბ ა ნ ი

ჩქარა გასწიე, თუ სიცოცხლე რათმე გიღირს შენ.
(ე დ გ ა რ ი გადის).

ე დ მ უ ნ დ ი

მე და მეუღლემ შენმა ერთად გადავსწყვიტევიტ,
რომ კორდელია ჩამოგვეხრჩო საპყრობილეში...
და ხმა ვაგვეგო, რომ უსასო მწუხარებითა.
მან თვისი თავი თვით მოიკლა...

ა ლ ბ ა ნ ი

ღმერთო დაიხსენ...
ეს კი თვალიდამ მოგვაშორეთ! ჩქარა გაიტათ!
(ედმუნდი გააქვთ, შემოდინ ლირი, ე დ გ ა რ ი, ა ს ი ს თ ა ვ ი
და სხვანი. ლირს ხელში მკვდარი კორდელია უჭირავს).

ლ ი რ ი

იგლოვ-იტირეთ! თმა იგლიჯეთ და იქვითინეთ!..
გულის მაგიერ თქვენ ქვა გიღვეთ!.. რა კაცები ხართ...
მე რომ მაგვდენი თვალნი მქონდეს და მაგვდენი ხმა,
ჩემის ღრიალით და ვაებით ცას ვავარდვევდი!..
ვიშ საუკუნოდ განმშორდა მე... ვიშ რა დავკარგე!..
მკვდრისა და ცოცხლის ერთმანეთში გარჩევა ვიცი, —
იგი მკვდარია, მკვდარი არის ვით ღედამიწა!..
მომეცით სარკე... თუ დაორთქლდა... მაშ ცოცხალია...

კ ე ნ ტ ი

აჰა ეს არის რომ იტყვიან მეორედ მოსვლას!

ე დ გ ა რ ი

ეს ნიშნებია ამა ქვეყნის აღსასრულისა!

ა ლ ბ ა ნ ი

ამის მნახველი ბარემც მოკვდეს, ის ურჩევნია!..

ლ ი რ ი

ფრთა შეანძრია... არ მომკვდარა... ჯერ ცოცხალია. —
ოღონდ შენ კიდევ გამიცოცხლდი, ოღონდ ხმა გამე
და რაც ვტანჯულვარ, ყოველივეს ლხინად ჩავითვლი!..

(კენტი დაუჩოქებს).

კ ე ნ ტ ი

ვაიმე, ჩემო ხელმწიფეო!..

ლ ი რ ი

იქით გამეცა!

ე დ გ ა რ ი

ბატონო, ეგ ხომ კენტი გახლავსო, თქვენი ერთგული.

ლ ი რ ი

შავსა ჭირსაცა წაუღიხართ ყველანი ერთად!..
ეს რა მიყავით, თქვე მუხთაღნო და კაცისმკვლელო!..
რად დამიშაღეთ!.. სიკვდილიდან ხომ დავიხსნიდი!..
ვაი ეხლა კი საუკუნოდ გამშორდა იგი!..
ოჰ კორდელიავ!.. კორდელიავ!.. ნუ გამშორდები!..
ერთს წუთსა მაინც ჩემთან დარჩი... კიდევ ერთს წუთსა...
რაო, წმას იღებ?.. გენაცვალოს შენ ჩემი თავი!..
იმის ხმა იყო მუდამ წყნარი, ტკბილი, ნარნარი...
მისეზრვიე ხმა ქალთათვისა საუნჯე არის...
შენი დამხრჩობი მონა ჩემის ხელით მოვკალ მე!

ა ს ი ს თ ა ვ ი

მართალი ბრძანა, მოჰკლა იგი.

ლირი

განა რომ მოვკალ!..

დრო იყო, როცა მათ ჩემის ხმლით წინ დავიფრენდი,
და როგორც ცხვრებსა გავფანტავდი ერთის შეტევით...
ეხლა დავბერდი... ამდვენ ტანჯვამ ბოლო მომიღო...
ვინა ხარ შენა? მე როგორღაც თვალი მერევა.

კენტი

თუ ბედს ჰყოლია კაცი ვინმე ზეაღწეული
და მერმე ძირსა დაცემული — აი ეს არის.

ლირი

თვალთ მიბნელდება... მე მგონია, რომ შენ კენტი ხარ.

კენტი

კენტი გახლავართ, თქვენი ყმა და მოსამსახურე.
განა არ გახსოვთ, ხელმწიფეო, თქვენი კაიუს?

ლირი

კარგი ყმა იყო; მტრის დახვედრა კარგად იცოდა...
იგი მოკვდა და შავს მიწაში იხრწნება ეხლა.

კენტი

ჯერ არ მომკვდარა, ხელმწიფეო, იგი თვით მე ვარ.

ლირი

მაშ აბა ერთი ახლო მოდი, კარგად გაგსინჯო.

კენტი

უბედურების თქვენის პირველ დასაწყისიდან
ამ უკანასკნელს შავს ღღემლინა თქვენ უკან გდევლით.

ლირი

კეთილი იყოს ნახვა შენი.

კენტი

ვაი ხელმწიფეე!..

ყველა კეთილი წარხდა ჩვენთვის... და ეხლა მხოლოდ

გარს მწყვდიადია, სიკვდილი და გლოვა-ტირილი
უფროსთა-ქალთა თქვენთა თავი თვითვე მოიკლეს
და ამით აქვე თავის-თავსა დასდევს სასჯელი.

ლირი

მართალი არის, მართალია!.. სწორედ ეგრეა!..

ალბანი

თვითც აღარ იცის რა უნდა ჰსთქვას. ტყუილიდაა
ეხლა წარვსდგეთ და თავი ჩვენი მას მოვავაგონოთ.

ედგარი

მეტია, ჩემო ხელმწიფეო

(შემოდის ასისტავი)

ასისტავი

გრაფი ედმუნდი

გარდაიცვალა.

ალბანი

ეხლა იმის დარდი ვიდას აქვს. —
კეთილშობილნო მეგობარნო და დიდებულნო!
გადაწყვეტილი ჩვენი სიტყვა აწ მოისმინეთ:
რაც ამ დიდებულს ტანჯულს ნაშთსა ეკუთვნებოდეს,
ყოველი იგი მაგათვისვე მომირთმევია.
ვიდრე ცოცხალა ეგე ჩვენი მოხუცი მეფე,
მაგათ იმეფონ, მაგათ ვუთმობთ ჩვენს ხელმწიფებას.

(ედგარს და კენტს)

თქვენთვის კი თქვენი ღირსება და ხარისხოვნება
გარდმოიციოა ჯილდოდ თქვენის ერთგულებისა,
ზედ დამირთვია გულითადი მადლობა ჩემი.
ქველობისამებრ ერთგულთ მათი ჯილდო მიეცეთ,
ორგულთ კი შესევან სიმწართა სავესე ფიალა. —
ერთი შეხედე მაგ საცოდავს, რა ემართება!..

ლირი

ჩემი საწყალი ცუგრუმელა აკი დამიხრჩეს!..

აღარ ჰფეთქს იგი სიცოცხლითა! აღარ... აღარა!..
ოთხფეხი ძაღლი, ცხენი, თავი უნდა ცოცხლობდეს
და შენ კი!.. შენ კი!.. ერთხელ მაინც კიდევ ხმა გამე!..
შვილო, წამიხველ?!. თავის დღეში აღარ მომიხვალ!..
აღარ მომიხვალ!.. აღარ... აღარ... აღარ... აღარა!..
ერთი აქ ხრიკი გამიხსენით... მადლობელი ვარ...
ეს ვინ დავკარგე!.. ერთი ნახეთ... ერთი უყურეთ...
მისნი ბაგენი... ვიშ შეხედეთ... შეხედეთ-მეთქი...

(კვდება).

ე დ გ ა რ ი

გულის წუხილი მოუვიდა!.. მეფევ... ბატონო!..

კ ე ნ ტ ი

ოხ, გულო ჩემო, რაღას უცდი, რად არ ირღვევი!..

ე დ გ ა რ ი

ბატონო, თვალნი გაახილეთ, ზე აიხედეთ...

კ ე ნ ტ ი

ნულარ უწვალებთ წვალებულს სულს!.. დეე, განშორდეს!..
მარტო მის მტერი თუ ისურვებს მის მობრუნებას
კვლავ ამ უწყალოს ქვეყანაში სატანჯველად!..

ე დ გ ა რ ი

სული დალია! საუკუნოდ განისვენა მან!..

კ ე ნ ტ ი

აქამომდე რომ იცოცხლა მან, — რატომ არ გიკვირს?
დღეჟარბი იყო, სიცოცხლის წრეს გარდაცილებულ!

ა ლ ბ ა ნ ი

მიცვალებულნი გაასვენეთ. — ჩვენ ეხლა გვმართებს
საყოველთაო ტირილი და მგლოვიარება. —
თქვენ, გულითაღნო მეგობარნო! აწ მოგანდობთ მე
ჩვენის სამეფოს გამგებლობას და მმართველობას.

კ ე ნ ტ ი

გმადლობთ, ბატონო! შორს გახლავართ მეც

წასასვლელი...

ჩემი ხელმწიფე წარვიდა და თავისთან მიხმობს...

უარს ვერ ვეტყვი: მე ჩემს ბატონს თან უნდა გავყვე...

ა ლ ბ ა ნ ი

ყოველ-დამტრგუნველ დროთ უღელი კისრად ავიღოთ

და უდრტვინველად მწუხარებას ჩვენსას მივეცნეთ.

რაც ამ მოხუცსა ტანჯვა, ჭირი გამოუვლია,

ჩვენებრ ჭაბუკიც ვერც განიცდის, ვერც გამოივლის.

(გადიან. მუსიკა სამგლოვიარო ზარს უკრავს).